

Резултати от проведено
социологическо проучване
„Нагласи и употреба на
психоактивни вещества сред
учениците в гимназиален
етап на обучение (8-12 клас)
в училищата на територията
на град Бургас“

НАЦИОНАЛЕН ФОКУСЕН ЦЕНТЪР
ЗА НАРКОТИЦИ И НАРКОМАНИИ

Global Metrics Ltd.

Съдържание

Въведение	7
Демографски профил на участниците в анкетата	8
Анализ на получените резултати	9
Въвеждащи въпроси	9
Употреба на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества	12
Медикаменти	12
Тютюнопушене	16
Възраст, на която е запалена първата цигара	25
Актуална употреба на цигари и честота на пушене	26
Алкохол	30
Възраст на консумация на първо питие	31
Актуална консумация и честота на консумиране на алкохол	33
Видове консумиран алкохол	37
Количество консумиран алкохол. Злоупотреба с алкохол	37
Проблеми в резултат от употребата на алкохол	41
Наркотични вещества	43
Наркотиците в обкръжението на младите хора	43
Употреба на наркотици	48
Употреба на дизайнерски наркотици. Източници на снабдяване и форма	59
Употреба на райски газ и никотинови торбички	62
Други зависимости	64
Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества	66
Рискове за здравето от употребата на цигари, алкохол и наркотични вещества	77
Въпроси свързани с училището и обкръжението	84
Обобщение	87

Фигура 1. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „С кои от посочените лица сте живял(а) постоянно в едно жилище през последната година? (майка и баща)“	9
Фигура 2. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „С кои от посочените лица сте живял(а) постоянно в едно жилище през последната година?“	10
Фигура 3. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „С колко човека сте живял(а) постоянно в едно жилище през последната година?“	10
Фигура 4. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Заедно ли живеят вашите родители?“	11
Фигура 5. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Животът нерядко предлага конфликтни ситуации. вие с кого най-често влизате в конфликт?“	11
Фигура 6. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Пил(а) ли сте някога хапчета (медикаменти) заедно с алкохол?“	15
Фигура 7. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Ако сте приемали медикаменти (сънотворни, успокоителни, антидепресанти или антипаркинсонови) как си ги набавихте последния път?“	16
Фигура 8. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Някога през живота си употребявал(а) ли сте продукти за пушене като цигари, електронни цигари, устройства за нагриване на тютюн, наргиле?“	17
Фигура 9. Процентно разпределение на ученици, които поне веднъж са опитвали продукти за пушене като цигари, електронни цигари, устройства за нагриване на тютюн и/или наргиле сред употребилите поне веднъж алкохол и наркотични вещества	19
Фигура 10. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „През дните от последния месец, когато сте пушил(а) цигари, обикновено колко цигари на ден пушихте?“	29
Фигура 11. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Някога през живота си пил(а) ли сте алкохол? (поне едно питие - това означава или бутилка/кутия бира 330 мл., или чаша вино 170 мл., или 50 гр. концентрат).....	30
Фигура 12. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „На колко години бяхте, когато изпихте първото си питие (не само отделна глътка)“	32
Фигура 13. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Кога за последно сте пил(а) алкохол? (поне едно питие - това означава или бутилка / кутия бира 330 мл., или чаша вино 170 мл., или 50 гр. концентрат).....	34
Фигура 14. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „В колко дни сте пил(а) алкохолни питиета през последните 12 месеца?“	35
Фигура 15. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „В колко дни сте пил(а) алкохолни питиета през последните 30 дни?“	36
Фигура 16. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Предимно какъв алкохол пиете?“	37
Фигура 17. Процентно разпределение на отговорите на въпрос : „В дните в които сте консумирал(а) алкохол през последния месец обикновено по колко питиета сте пил(а)“	38
Фигура 18. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Кога за последно сте пил(а) по 6 и повече питиета в рамките на няколко часа?“	39
Фигура 19. Процентно разпределение на отговорите на въпрос : „Случвало ли ви се е да се напиете през последните 12 месеца?“	40
Фигура 20. Процентно разпределение на отговорите на въпрос : „Имал(а) ли сте някога някой от посочените долу проблеми във връзка с ваша употреба на алкохол?“ (Само за отговорилите с „да“)	41

Фигура 21. Разпределение на отговорите на учениците (8 – 12 кл.) по пол на отговорилите на въпроса: „Имал(а) ли сте някога някой от посочените долу проблеми във връзка с ваша употреба на алкохол?“ (Само за отговорилите с „да“)	42
Фигура 22. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „През последната година присъствал(а) ли сте на купон, на който са се вземали наркотици?“	44
Фигура 23. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Ако ваш приятел ви предложи да опитате някакъв наркотик, ще се съгласите ли?“	45
Фигура 24. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „На вас лично предлагали ли са ви наркотици през последните 12 месеца?“	47
Фигура 25. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Някога през живота си употребявал(а) ли сте наркотични вещества, вкл: канабис (маришуана, хашиш), стимуланти (анфетамин, метамфетамин, екстази, кокаин), халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди?“	48
Фигура 26. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Инжектирали ли сте си някога наркотични вещества?“	49
Фигура 27. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) маришуана?“	50
Фигура 28. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) хашиш?“	51
Фигура 29. Процентно разпределение на въпрос „На колко години бяхте, когато употребихте канабис за първи път?“	51
Фигура 30. Процентно разпределение на въпрос „В колко дни сте употребявал(а) канабис през последните 12 месеца?“	52
Фигура 31. Процентно разпределение на въпрос „В колко дни сте употребявал(а) канабис през последните 30 дни?“	53
Фигура 32. В колко дни сте употребявал(а) ли сте някога канабис в комбинация с алкохол?	53
Фигура 33. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Каква беше причината за първата ви употреба на някое от веществата, посочени в предишните два въпроса?“	58
Фигура 34. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Някога употребявал(а) ли сте нови психоактивни вещества (т.нар. от медиите „дизайнерски“ наркотици) или продукти, различни от вече познатите и разпространявани, като „весел чай“, спайс, бонзай, соли за вана, билков тамян)?	59
Фигура 35. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „През последните 12 месеца в колко дни сте употребявал(а) някое от веществата, описани в предишния въпрос?“	60
Фигура 36. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „От къде се снабдихте с тях през последните 12 месеца ?“	60
Фигура 37. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Под каква форма бяха тези вещества, които се употребявал(а) през изминалата една година?“	61
Фигура 38. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Употребявал(а) ли си някога за забавление райски газ (вкл. в балони)?“	62
Фигура 39. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Употребявал(а) ли си някога за забавление никотинови торбички (снүс)?“	63
Фигура 40. Процентно разпределение на отговорите по въпрос: „През последните 30 дни колко време на ден сте прекарвали играейки игри (сами или с други хора), използвайки компютър, таблет, смартфон, конзоли или други електронни устройства“	64
Фигура 41. Процентно разпределение на всички отговори на въпрос: „Колко често през последните 12 месеца сте участвали в някоя от следните активности? с отговор „Поне веднъж седмично“ и „Поне веднъж месечно“	65

Фигура 42. Процентно разпределение на всички отговори на въпрос: „Колко често през последните 12 месеца сте участвали в някоя от следните активности? с отговор „Няколко пъти или по-рядко“, „Не съм участвал(а)“ и неотговорилите	66
Фигура 43. Процентно разпределение на отговорите на ученици на въпрос „Според вас употребата на наркотици проблем ли е за: “	67
Фигура 44. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Откъде предимно знаете за въздействието и последствията от употребата на наркотици?“ (Сред всички ученици)	68
Фигура 45. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Откъде предимно знаете за въздействието и последствията от употребата на наркотици?“ (Сред употребявали наркотични вещества)	70
Фигура 46. Десет най-често посочвани отговори на въпрос „Според Вас, каква е причината връстниците Ви да употребяват наркотици“. Резултатът е получен на базата на възможност за посочване на повече от един отговор.	71
Фигура 47. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Какво е отношението Ви към следните твърдения“, подредени по степен на изразена подкрепа. (1)	72
Фигура 48. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Какво е отношението Ви към следните твърдения“, подредени по степен на изразена подкрепа. (2)	73
Фигура 49. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Какво е отношението Ви към:“ (Сред всички ученици)	74
Фигура 50. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Какво е отношението Ви към:“ (Сред употребявалите наркотични вещества)	75
Фигура 51. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Какво е отношението на родителите Ви към лицата, употребяващи наркотици?“	76
Фигура 52. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/1 и повече кутии цигари на ден?“ ..	77
Фигура 53. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/редовно наргиле?“	78
Фигура 54. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/редовно канабис?“	79
Фигура 55. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/редовно алкохол?“	80
Фигура 56. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/редовно хероин?“	81
Фигура 57. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/редовно екстази?“	82
Фигура 58. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/редовно кокаин?“	83
Фигура 59. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Смятате ли, че в училище трябва да се разговаря открито по въпроси, свързани с:“	84
Фигура 60. Процентно разпределение по въпроса „Разговаряте ли по въпросите за употребата на наркотици с: “	85
Фигура 61. Процентно разпределение на отговорилите на въпрос „Колко учебни дни сте пропуснали през последните 30 дни“	86

Таблица 1. Процентно разпределение сред отговорилите на въпрос "Употребявал/а ли сте някои от следните медикаменти без лекарско предписание"	13
Таблица 2. Процентно разпределение на отговорите на въпрос: „Колко често сте употребявал(а) без лекарско предписание някои от медикаментите от предишния въпрос през последните 12 месеца?"	13
Таблица 3. Процентно разпределение на отговорите на въпрос: „Колко често сте употребявал(а) без лекарско предписание някои от медикаментите от предишния въпрос през последните 30 дни?"	14
Таблица 4. Процентно разпределение по клас на отговорилите на въпрос „Някога през живота си употребявал(а) ли сте продукти за пушене като цигари, електронни цигари, устройства за нагряване на тютюн, наргиле?"	18
Таблица 5. Процентно разпределение на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене?"	20
Таблица 6. Процентно разпределение по клас на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Цигари"	20
Таблица 7. Процентно разпределение по пол на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Цигари"	21
Таблица 8. Процентно разпределение по клас на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Електронни цигари"	21
Таблица 9. Процентно разпределение по пол на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Електронни цигари"	22
Таблица 10. Процентно разпределение по клас на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Устройства за нагряване на тютюн"	22
Таблица 11. Процентно разпределение по пол на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Устройства за нагряване на тютюн"	23
Таблица 12. Процентно разпределение по клас на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Наргиле"	24
Таблица 13. Процентно разпределение по пол на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Наргиле"	24
Таблица 14. Процентно разпределение по възраст при първа употреба на продукти за пушене	25
Таблица 15. Процентно разпределение на отговорилите на въпрос „В колко дни през последните 12 месеца сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене?"	27
Таблица 16. Процентно разпределение на отговорилите на въпрос „В колко от последните 30 дни сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене?"	28
Таблица 17. Кростабулация между въпроси „Някога през живота си употребявал (а) ли сте наркотични вещества, вкл. канабис (марихуана, хашиш) стимуланти (амфетамини, метамфетамини, екстази, кокаин), опиоиди (хероин, метадон), халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди" и „Ако ваш приятел ви предложи да опитате някакъв наркотик ще се съгласите ли?"	45
Таблица 18. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Има ли хора в обкръжението ви, които употребяват:"	46
Таблица 19. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу вещества?"	54
Таблица 20. Процентно разпределение на отговорите на въпроса „В колко дни през последните 12 месеца сте употребявал(а) някое от посочените по-долу вещества?"	55
Таблица 21. Процентно разпределение на отговорите на въпроса „В колко от последните 30 дни сте употребявал(а) някое от посочените по-долу вещества?"	57

Въведение

В рамките на изпълнение на Договор №ДР-84/19.09.2023 г. с предмет: „Провеждане на социологически проучвания „Нагласи и употреба на психоактивни вещества“ по 6 (шест) обособени позиции“: за обособена позиция № 2: Провеждане на социологическо проучване „Нагласи и употреба на психоактивни вещества сред учениците в гимназиален етап на обучение (8-12 клас) в училищата на територията на град Бургас“.

В рамките на изследването са събрани отговори на ученици от общо 13 училища.

В анкетата са поставени въпроси свързани със семейната среда, с училището и обкръжението, с употребата на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества, както и въпроси свързани с информираността и нагласите на подрастващите по отношение на употребата на психоактивни вещества.

ПРЕДМЕТ НА ПРОУЧВАНЕТО:

Нагласи и употреба на
психоактивни вещества
сред учениците

ТЕРИТОРИЯ НА ПРОУЧВАНЕТО:

Училища на територията
на Бургас

ОБЕКТ НА ПРОУЧВАНЕТО:

Ученици от 8 до 12 клас

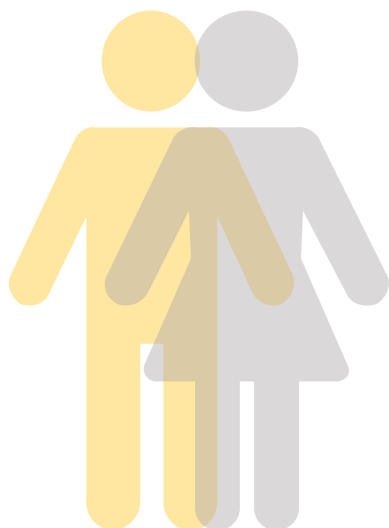
МЕТОДИКА НА РЕГИСТРАЦИЯ:

Пряка групова анонимна
анкета в училищата

ОБЕМ НА ИЗВАДКАТА:

1019 лица

Демографски профил на участниците в анкетата

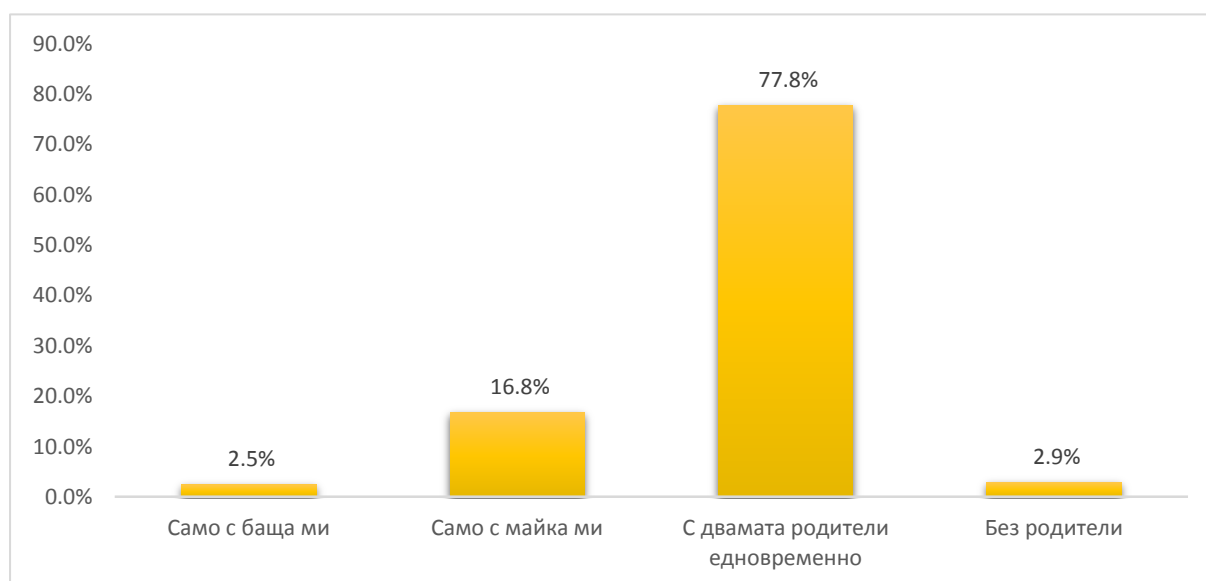
София	Процентно разпределение на учениците
8-ми клас	18,6%
9-ти клас	19,4%
10-ти клас	18,6%
11-ти клас	27,7%
12-ти клас	21,6%
14 години	20,2%
15 години	18,8%
16 години	18,7%
17 години	21,6%
18 години	19,9%
19 години	0,7%
Мъже	46,1%
Жени	47,8%
Без отговор	6,1%

Анализ на получените резултати

Въвеждащи въпроси

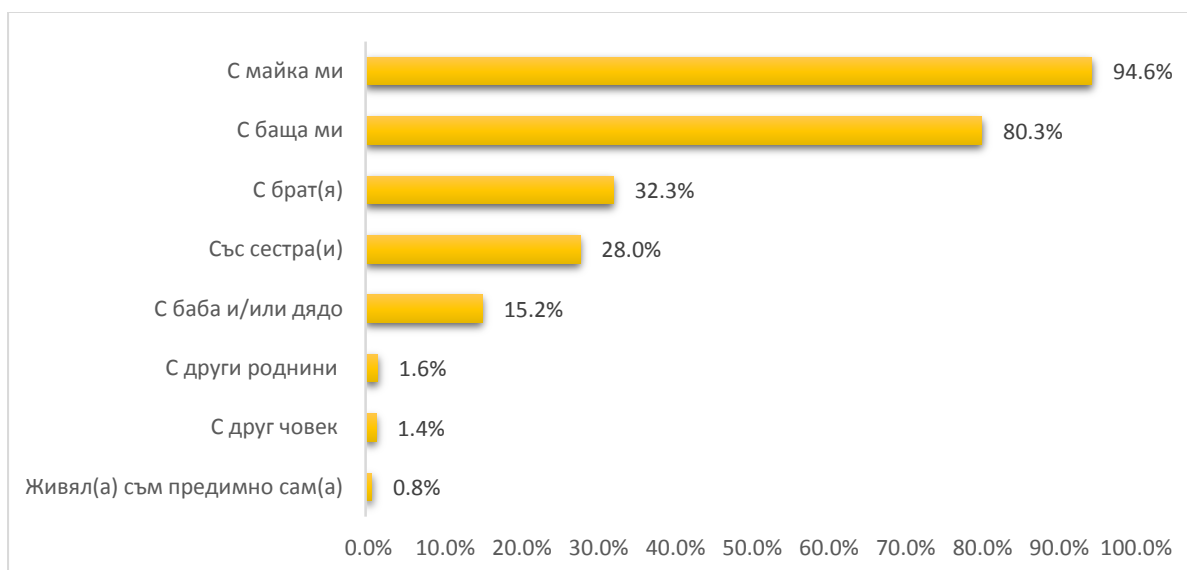
Настоящата част от анализа дава обобщена информация за начините, по които учениците, взели участие в изследването, прекарват своето ежедневие. Фокусът попада най-вече върху семейната среда, заобикаляща учениците и потенциалните конфликтни ситуации, в които те най-често попадат.

Фигура 1. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „С кои от посочените лица сте живял(а) постоянно в едно жилище през последната година? (майка и баща)“

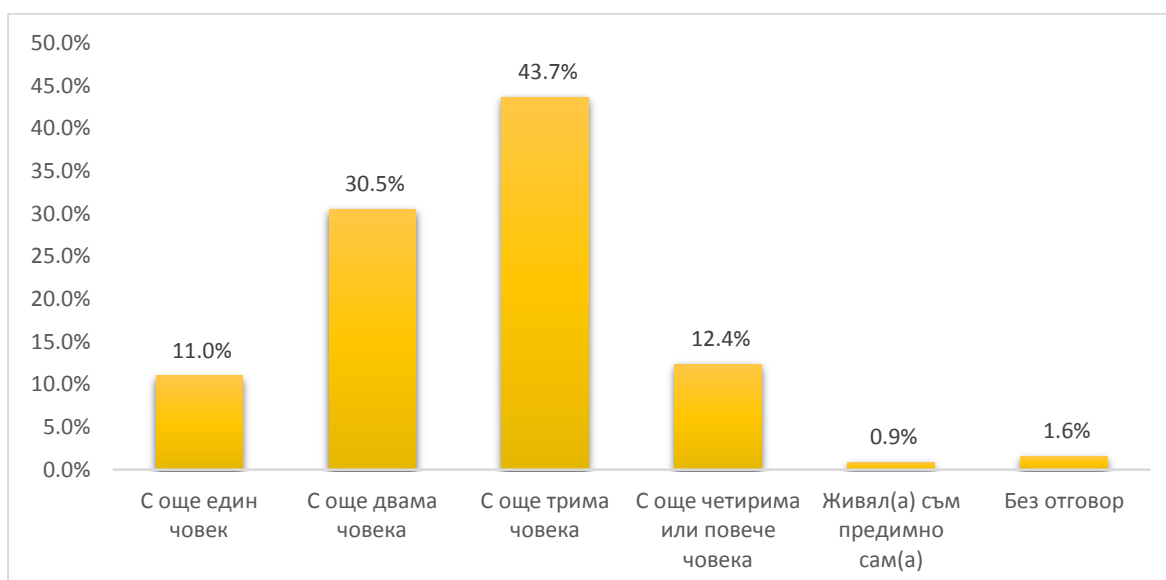
Близо 80% от учениците живеят и с двамата си родители. Когато живеят с единия си родител, това най-често е майката (16,8%). Делът на деца, които са живели без двамата си родители е 2,9%. В тези случаи децата най-често са посочвали, че са живели с баби и дядовци. Наблюдават се и случаи, в които децата са съжителствали сами или със сестра си.

Фигура 2. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „С кои от посочените лица сте живял(а) постоянно в едно жилище през последната година?“

60,3% от анкетираните ученици са съжителствали в едно домакинство със свой брат (32,3%) или сестра (28%). Малко над 15% са живели в един дом с баба си и дядо си, а 1,6% с други роднини. Споделилите, че са живели сами през изминалата година са малко под 1%.

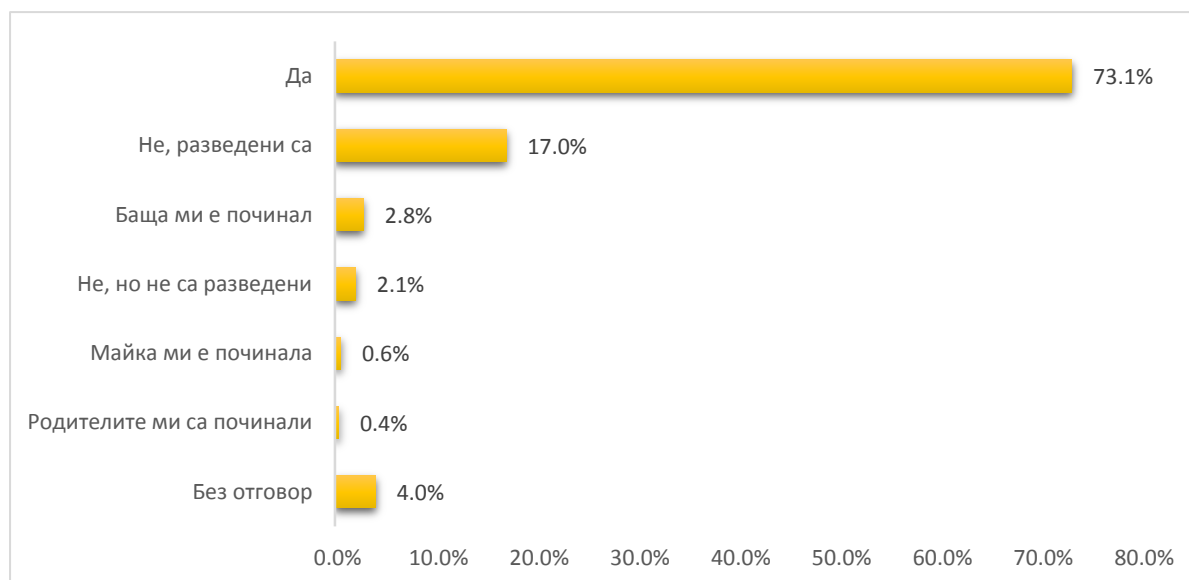
Фигура 3. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „С колко човека сте живял(а) постоянно в едно жилище през последната година?“

Основен дял от учениците посочват, че през последната година са живели в едно домакинство с още трима души (43,7%). Въпреки това е висок и делът на ученици, които са живели с още двама човека (30,5%). Приблизително равни са дяловете на

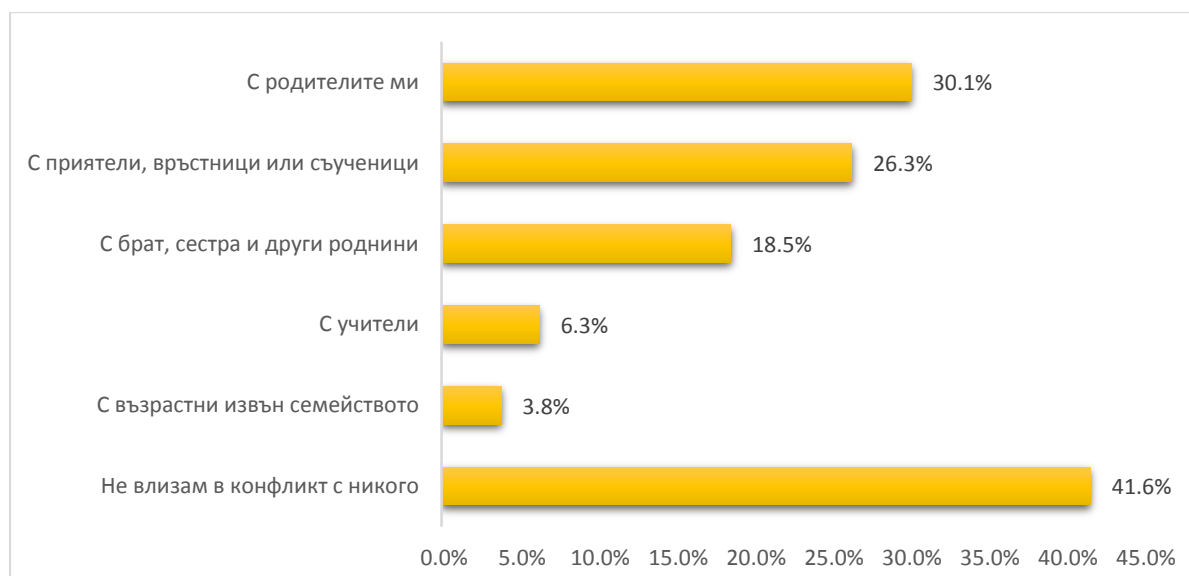
посочили, че са живели под един покрив с един човек (11%) и с още четирима души (12,4%). Най-нисък е делът на младежи, които са живели сами през изминалата година (0,9%).

Фигура 4. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Заедно ли живеят вашите родители?“

Родителите на малко над 73% от учениците живеят заедно, а 17% от учениците са споделили, че родителите им са разведени. Общо 3,4% от учениците имат починал родител, като в 2,8% от случаите това е бащата, а в 0,6% майката. Делът на младежите, чиито двама родители са починали е 0,4%.

Фигура 5. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Животът нередко предлага конфликтни ситуации. вие с кого най-често влизате в конфликт?“

Приблизително една трета от учениците влизат най-често в конфликти със своите родители (30,1%). Малко над 26% споделят, че влизат в конфликт предимно с приятели и връстници, а 18,5% влизат в конфликти с братята и сестрите си. Младежите най-рядко изпадат в конфликтни ситуации с учители (6,3%) и възрастни извън семейството (3,8%). Делът на учениците, които, не влизат в пререкания с никого остава най-висок (41,6%).

Употреба на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества

Медикаменти

Употребата на психоактивни вещества и медикаменти със специфично действие е слабо разпространена сред учениците в Бургас. Средно 94,2% от учениците в Бургас посочват, че никога не са употребявали без лекарско предписание нито един от изброените медикаменти.

Средно 0,4% са учениците, които посочват, че през последния месец са употребявали сънотворни и успокоителни медикаменти без лекарско предписание, като Диазепам е с най-висок дял на употреба – 0,7%, следван от Трамадол (0,5%) и Хлофазолин (0,4%).

Средно 0,6% е кумулативният дял на учениците, които декларират, че през последната година поне веднъж са употребили някои от изброените медикаменти със специфично действие.

С най-висок дял на употреба са Диазепам (0,9%, в абсолютна стойност – 9 ученици), Ксанакс (0,8%, 8 ученици), Ривотрил (0,7%, 7 ученици) и Трамадол (0,7%, 7 ученици).

Посочилите, че са употребявали Диазепам поне веднъж през последните 12 месеца без лекарско предписание, са ученици в 12-ти клас, по-често момчета, отколкото момичета.

Учениците, които декларират, че са употребявали Ксанакс поне веднъж през последните 12 месеца без лекарско предписание, по-често са момчета, ученици в 8-ми и 12-ти клас.

Ривотрил, от класа на психоактивните вещества със сънотворен ефект, е бил употребяван без лекарско предписание по-често от дванадесетокласници, без статистически значима разлика по пол.

Таблица 1. Процентно разпределение сред отговорилите на въпрос „Употребявал/а ли сте някои от следните медикаменти без лекарско предписание“

„Употребявал/а ли сте някои от следните медикаменти без лекарско предписание“?	Да, през последните 30 дни	Да, през последните 12 месеца, макар не през последните 30 дни	Да, но преди повече от 12 месеца	Никога не съм употребявал(а) без лекарско предписание	Без отговор
Диазепам	0,7%	0,2%	0,4%	94,1%	4,6%
Трамадол	0,5%	0,2%	0,5%	94,1%	4,7%
Хлофазолин	0,4%	0,0%	0,4%	94,5%	4,7%
Ксанакс	0,3%	0,5%	1,0%	93,6%	4,6%
Ривотрил	0,3%	0,4%	0,6%	93,8%	4,9%
Седалгин Нео	0,3%	0,3%	0,2%	94,5%	4,7%
Транксен	0,3%	0,2%	0,4%	94,4%	4,7%
Цикложил	0,3%	0,3%	0,4%	94,2%	4,8%
Коаксил	0,2%	0,3%	0,4%	94,3%	4,8%

Мнозинството от учениците (94,5%) посочват, че през последните 12 месеца не са употребявали нито един от гореизброените медикаменти без лекарско предписание. Общо 2,4% посочват, че поне веднъж годишно са употребили някой от медикаментите без лекарско предписание. Учениците посочват, че са ползвали някой от медикаментите без лекарско предписание един или два дни годишно (0,8%, 8 ученици в абсолютна стойност) и средно веднъж месечно (0,6%, 6 ученици в абсолютна стойност).

Таблица 2. Процентно разпределение на отговорите на въпрос: „Колко често сте употребявал(а) без лекарско предписание някои от медикаментите от предишния въпрос през последните 12 месеца?“

КОЛКО ЧЕСТО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) БЕЗ ЛЕКАРСКО ПРЕДПИСАНИЕ НЯКОИ ОТ МЕДИКАМЕНТИТЕ ОТ ПРЕДИШНИЯ ВЪПРОС ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА?	Col %
1-2 дни годишно	0,8%
3-10 дни годишно	0,2%
Средно веднъж месечно	0,6%
Средно 2-4 дни месечно	0,5%
Средно 2-4 дни седмично	0,3%
Не съм употребявал(а) през последните 12 месеца	94,5%
Без отговор	3,1%

През последните 30 дни преобладаващата част (81,5%) от учениците в Бургас не са употребявали без лекарско предписание нито един от изброените медикаменти, съдържащи психоактивни вещества. Сред учениците, които декларират, че поне веднъж през последния месец са употребили без лекарско предписание медикаменти, съдържащи психоактивни вещества, 1,1% (11 ученици) са го направили еднократно, като това са били по-често момчета, 18-годишни, ученици в 12-ти клас. Учениците, които заявяват, че два и повече дни са употребявали без лекарско предписание медикаменти, съдържащи психоактивни вещества, са 0,7% (6 лица в абсолютна стойност).

Таблица 3. Процентно разпределение на отговорите на въпрос: „Колко често сте употребявал(а) без лекарско предписание някои от медикаментите от предишния въпрос през последните 30 дни?“

КОЛКО ЧЕСТО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) БЕЗ ЛЕКАРСКО ПРЕДПИСАНИЕ НЯКОИ ОТ МЕДИКАМЕНТИТЕ ОТ ПРЕДИШНИЯ ВЪПРОС ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ?	Col %
Веднъж	1,1%
2-3 дни	0,2%
4-9 дни	0,2%
10-19 дни	0,1%
20 дни и повече	0,1%
Не съм употребявал(а) през последните 30 дни	81,5%
Без отговор	16,9%

Приблизително 9 на всеки 10 ученици в Бургас са категорични, че никога не са пробвали комбинация между алкохол и медикаменти. От своя страна обаче общо 8,8% от учениците в Бургас споделят, че поне веднъж се е случило да употребят хапчета (медикаменти) в комбинация с алкохол.

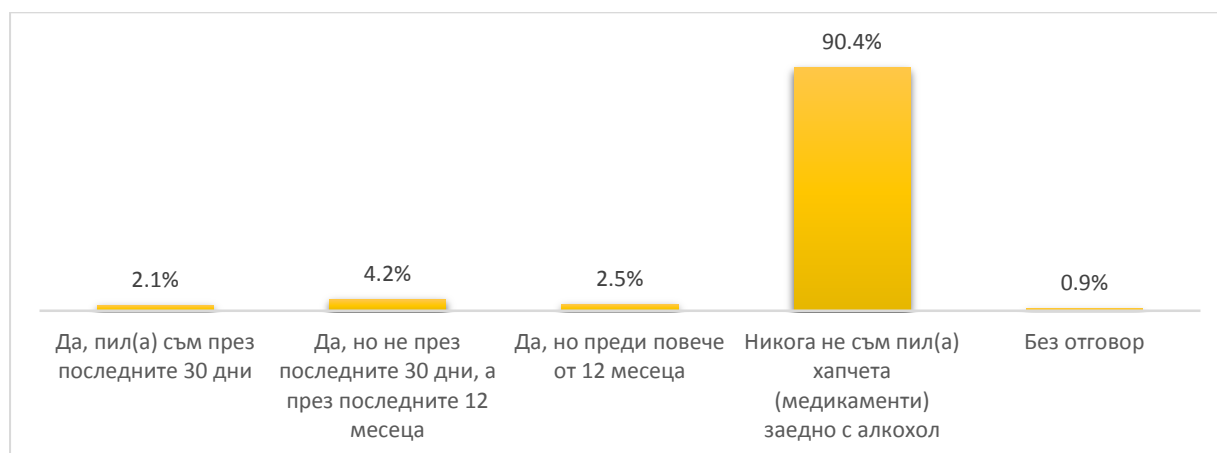
Сред учениците в Бургас, взели участие в настоящото проучване, 2,1% заявяват, че в рамките на последните 30 дни са употребили хапчета (медикаменти) в комбинация с алкохол, като този отговор се посочва по-често от момичета и ученици в 10-ти и 12-ти клас. Около 4% от учениците са комбинирали хапчета и алкохол през последните 12 месеца, но не и в рамките на последния месец, като това най-често са били момичета, ученици в 12-ти клас. От своя страна, 2,5% признават, че са пробвали хапчета

(медикаменти) в комбинация с алкохол, но преди повече от 12 месеца, като този отговор се посочва по-често от момчета, ученици в 11-ти и 12-ти клас.

Сред учениците, които споделят, че поне веднъж се е случвало да употребят хапчета (медикаменти) в комбинация с алкохол, е значително по-висок делът на тези, които декларират, че са употребявали продукти за пушене (цигари, електронни цигари, устройства за нагриване на тютюн, наргиле), райски газ за забавление, както и тези, които поне веднъж са пробвали наркотично вещество.

Учениците, които споделят, че поне веднъж се е случвало да употребят хапчета (медикаменти) в комбинация с алкохол, по-често споделят, че през последните 12 месеца са пили алкохолни питиета от 2 до 4 пъти седмично и от 2 до 4 пъти месечно, както и са консумирали 6 и повече питиета в рамките на няколко часа между 1 и 10 дни през последните 12 месеца.

Фигура 6. Процентно разпределение на отговорилите на въпрос „Пил(а) ли сте някога хапчета (медикаменти) заедно с алкохол?“

На въпрос „Ако сте приемали медикаменти (сънотворни, успокоителни, антидепресанти или антипаркинсонови) как си ги набавихте последния път?“ приблизително 4 на всеки 5 ученици (80,1%) в Бургас подчертават, че никога не са употребявали такива медикаменти, а около 2% са предпочели да не дадат отговор на този въпрос.

С рецепта от личен лекар заявяват, че са приемали медикаменти (сънотворни, успокоителни, антидепресанти или антипаркинсонови) 8,5% от учениците в Бургас, като този отговор е посочван по-често от ученици в 8-ми и 9-ти клас и от момичета.

Други 2,2% посочват, че са приемали сънотворни, успокоителни, антидепресанти и антипаркинсонови медикаменти посредством рецепта, предписана им от друг лекар, този отговор се посочва по-често от момичета и от ученици в 11-ти и 12-ти клас.

Общо 4,9% споделят, че са приемали сънотворни, успокоителни, антидепресанти и антипаркинсонови медикаменти, като с тях са се снабдили благодарение на познат, приятел роднина (3,8%) или от непознато лице (1,1%). Тези, които са се снабдили с такива медикаменти чрез познат, приятел роднина, са по-често момичета и от ученици в 11-ти и 12-ти клас. Учениците, които заявяват, че са си набавили тези медикаменти от непознато лице, по-често са ученици в 8-ми клас.

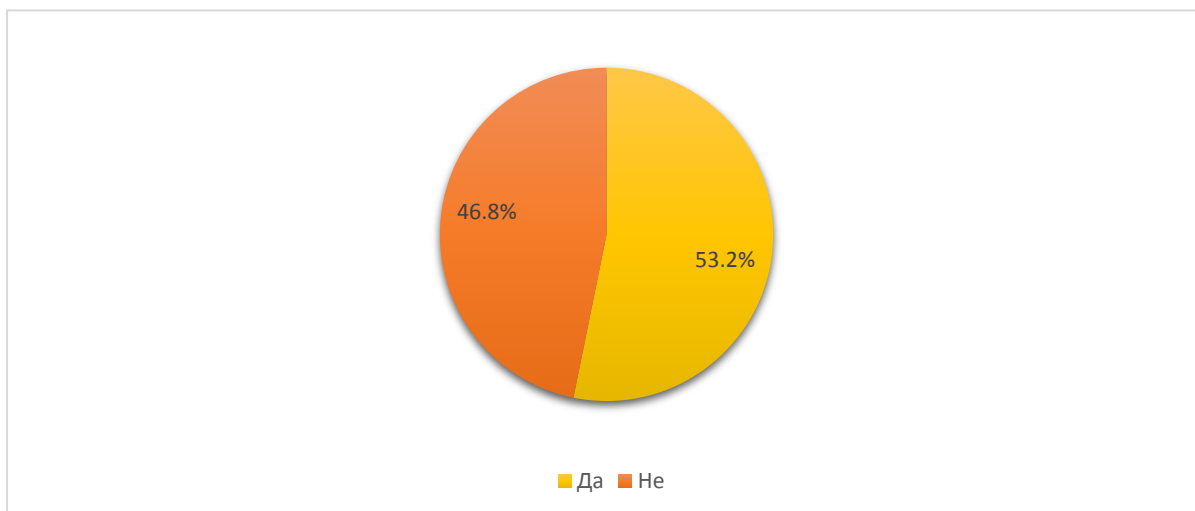
Фигура 7. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Ако сте приемали медикаменти (сънотворни, успокоителни, антидепресанти или антипаркинсонови) как си ги набавихте последния път?“

Тютюнопушене

Малко повече от половината ученици в Бургас (53,2%) споделят, че са употребявали продукти за пушене (цигари, електронни цигари, устройства за нагряване на тютюн и/или наргиле). От своя страна, близо 47% от учениците заявяват, че никога през живота си не са употребявали продукти за пушене като цигари, електронни цигари, устройства за нагряване на тютюн, наргиле.

Фигура 8. Процентно разпределение на отговорилите на въпрос „Някога през живота си употребявал(а) ли сте продукти за пушене като цигари, електронни цигари, устройства за нагриване на тютюн, наргиле?“

В сравнение с момчетата, момичетата по-често споделят, че са употребявали продукти за пушене. Близко 58% от момичетата са употребявали продукти за пушене, а сред момчетата този дял е около 46%.

Делът на учениците, употребяващи продукти за пушене, нараства осезаемо с възрастта и класа. Около една трета от осмокласниците посочват, че са употребявали продукти за пушене (цигари, електронни цигари, устройства за нагриване на тютюн и/или наргиле). Сред деветокласниците и десетокласниците почти половината споделят, че са употребявали продукти за пушене. Делът на употребяващите продукти за пушене сред учениците в 11-ти клас е около 67%, а сред учениците в 12-ти клас – почти 71%.

Таблица 4. Процентно разпределение по клас на отговорилите на въпрос „Някога през живота си употребявал(а) ли сте продукти за пушене като цигари, електронни цигари, устройства за нагриване на тютюн, наргиле?“

НЯКОГА ПРЕЗ ЖИВОТА СИ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ЛИ СТЕ ПРОДУКТИ ЗА ПУШЕНЕ КАТО ЦИГАРИ, ЕЛЕКТРОННИ ЦИГАРИ, УСТРОЙСТВА ЗА НАГРЯВАНЕ НА ТЮТЮН, НАРГИЛЕ?	8-ми клас	9-ти клас	10-ти клас	11-ти клас	12-ти клас	Всички
Да	30,5%	47,5%	44,7%	67,4%	70,9%	53,2%
Не	69,5%	52,5%	55,3%	32,6%	29,1%	46,8%

Делът на употребяващите продукти за пушене е по-висок сред ученици, чиито родители са разведени или разделени, отколкото сред тези, чиито родители живеят заедно.

Всеки втори, употребявал поне веднъж райски газ, е употребявал продукти за пушене. Приблизително 7 на всеки 10 ученици, които са изпили поне едно питие алкохол през живота си, са употребявали продукти за пушене.

Учениците, които са употребявали продукти за пушене, значително по-често от непушачите смятат, че в училище трябва да се разговаря открито по проблеми, свързани с безопасен секс, насилието в живота, употребата на наркотици, тютюнопушенето и употребата на алкохол.

В сравнение със средното ниво на учениците в Бургас, които споделят, че са употребявали продукти за пушене (цигари, електронни цигари, устройства за нагриване на тютюн и/или наргиле) (53,2%), делът на употребявалите продукти за пушене, които поне веднъж са пили алкохол е значително по-висок – близо 70%. Почти всеки, който е употребявал поне веднъж наркотично вещество, е употребявал продукти за пушене.

Фигура 9. Процентно разпределение на ученици, които поне веднъж са опитвали продукти за пушене като цигари, електронни цигари, устройства за нагряване на тютюн и/или наргиле сред употребилите поне веднъж алкохол и наркотични вещества

Сред учениците, които споделят, че през последните 30 дни са употребили продукти за пушене, най-висок е делът на тези, които са пушили цигари (48,3%) и на употребяващите електронни цигари (44,6%). Делът на учениците, които през последните 30 дни са употребявали устройства за нагряване на тютюн, е 35,5%. Всеки четвърти ученик посочва, че през последните 30 дни е пушил наргиле.

Учениците, които заявяват, че по-рядко употребяват продукти за пушене, т.е. пушили са през последните 12 месеца, но не и през последните 30 дни, са средно 16,5%. Сред тях е по-висок делът на тези, които са пушили наргиле (26%) и електронни цигари (19,7%), а по-нисък – делът на пушилите през този период цигари (11,2%) или устройства за нагряване на тютюн (8,8%).

Учениците, които са употребявали значително по-рядко продукти за пушене и са пушили за последно преди повече от 12 месеца, най-често посочват устройства за нагряване на тютюн (38,9%), цигари (23,2%), наргиле (19,9%), е-цигари (16,4%).

Таблица 5. Процентно разпределение на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене?“

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ПРОДУКТИ ЗА ПУШЕНЕ?*	През последните 30 дни	През последните 12 месеца, но не последните 30 дни	Преди повече от 12 месеца	Никога	Без отговор
*Само сред ученици, употребявали поне веднъж през живота си продукти за пушене					
Цигари	48,3%	11,2%	12,2%	23,2%	5,2%
Електронни цигари	44,6%	19,7%	14,2%	16,4%	5,0%
Устройства за нагриване на тютюн	35,5%	8,8%	7,9%	38,9%	8,8%
Наргиле	25,3%	26,0%	21,4%	19,9%	7,4%

Сред учениците, които заявяват, че употребяват продукти за пушене, с нарастването на възрастта и на класа нараства делът на тези, които са пушили цигари през последните 30 дни. В сравнение със средното ниво, делът на пушилите цигари през последните 30 дни е по-висок най-вече сред учениците в 10-ти клас.

Таблица 6. Процентно разпределение по клас на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Цигари“

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ПРОДУКТИ ЗА ПУШЕНЕ?	8-ми клас	9-ти клас	10-ти клас	11-ти клас	12-ти клас
През последните 30 дни	37.3%	42.6%	54.1%	51.0%	50.0%
През последните 12 месеца, но не последните 30 дни	11.9%	7.4%	11.8%	13.4%	10.9%
Преди повече от 12 месеца	11.9%	7.4%	9.4%	14.8%	14.1%
Никога	32.2%	33.0%	21.2%	18.8%	19.2%
Без отговор	6.8%	9.6%	3.5%	2.0%	5.8%

Делът на активните пушачи, т.е. тези, които са пушили цигари през последните 30 дни, е осезаемо по-висок сред момичетата, отколкото сред момчетата.

Таблица 7. Процентно разпределение по пол на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Цигари“

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ПРОДУКТИ ЗА ПУШЕНЕ?		Момчета	Момичета
Цигари	През последните 30 дни	39,1%	54,8%
	През последните 12 месеца, но не последните 30 дни	10,7%	11,4%
	Преди повече от 12 месеца	13,5%	11,4%
	Никога	31,2%	18,9%
	Без отговор	5,6%	3,6%

За разлика от традиционните цигари, при които употребата им се увеличава с нарастването на възрастта/класа на учениците, употребата на електронните цигари е висока сред всички изследвани класове. Сред учениците, които посочват, че са пушили е-цигари през последните 30 дни, няма съществени статистически разлики по класове спрямо средното ниво, с изключение на десетокласниците, сред които делът на пушилите е-цигари през последните 30 дни е малко по-висок, спрямо средното ниво.

Сред учениците, които са пушили или пробвали е-цигари през последните 12 месеца, макар и не през последните 30 дни, навлизането на употребата на е-цигари е равномерна сред децата от 8-ми до 10-ти клас (средно 20%), единствено сред дванадесетокласниците се наблюдава спад.

Таблица 8. Процентно разпределение по клас на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Електронни цигари“

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ПРОДУКТИ ЗА ПУШЕНЕ?		8-ми клас	9-ти клас	10-ти клас	11-ти клас	12-ти клас
Електронни цигари	През последните 30 дни	43,1%	42,6%	47,1%	44,3%	45,5%
	През последните 12 месеца, но не последните 30 дни	20,7%	20,2%	20,0%	22,8%	16,0%
	Преди повече от 12 месеца	15,5%	16,0%	14,1%	12,1%	14,7%
	Никога	17,2%	16,0%	12,9%	16,8%	17,9%
	Без отговор	3,4%	5,3%	5,9%	4,0%	5,8%

Делът на пушилите е-цигари през последните 30 дни е значително по-висок сред момчетата. В същото време делът на момчетата, които за последен път са пушили е-цигари преди повече от 12 месеца, е по-висок от този на момчетата. Сред учениците, които са употребявали поне веднъж продукти за пушене, по-често момчетата, отколкото момчетата споделят, че никога не са опитвали електронна цигари.

Таблица 9. Процентно разпределение по пол на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Електронни цигари“

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ПРОДУКТИ ЗА ПУШЕНЕ?		Момчета	Момичета
Електронни цигари	През последните 30 дни	35,8%	49,6%
	През последните 12 месеца, но не последните 30 дни	20,9%	19,3%
	Преди повече от 12 месеца	18,1%	11,8%
	Никога	20,0%	15,4%
	Без отговор	5,1%	3,9%

Приблизително половината от учениците, които са употребявали продукт или продукти за пушене (цигари, електронни цигари, устройства за нагряване на тютюн и/или наргиле), заявяват, че поне веднъж са ползвали устройство за нагряване на тютюн. Като цяло сред учениците в 10-ти и 11-ти клас се отчита по-висок дял на употребявалите устройство за нагряване на тютюн.

Таблица 10. Процентно разпределение по клас на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Устройства за нагряване на тютюн“

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ПРОДУКТИ ЗА ПУШЕНЕ?		8-ми клас	9-ти клас	10-ти клас	11-ти клас	12-ти клас
Устройства за нагряване на тютюн	През последните 30 дни	20,3%	34,0%	36,5%	41,6%	35,9%
	През последните 12 месеца, но не последните 30 дни	6,8%	6,4%	11,8%	11,4%	7,1%
	Преди повече от 12 месеца	3,4%	4,3%	8,2%	7,4%	12,2%
	Никога	55,9%	42,6%	36,5%	34,9%	35,3%
	Без отговор	13,6%	12,8%	7,1%	4,7%	9,6%

През последните 30 дни 35,5% посочват, че са ползвали устройство за нагряване на тютюн, като делът им е по-висок сред учениците в 11-ти клас.

Сред учениците, които поне веднъж са опитвали продукти за пушене, момчетата значително по-често от момчетата споделят, че за последно са употребявали през последните 30 дни устройства за нагряване на тютюн. От своя страна момчетата по-често заявяват, че никога не са употребявали устройства за нагряване на тютюн.

Момчетата по-често посочват, че за последно са пушили устройства за нагряване на тютюн през последните 12 месеца, но не и през последните 30 дни, както и преди повече от 12 месеца.

Таблица 11. Процентно разпределение по пол на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Устройства за нагряване на тютюн“

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ПРОДУКТИ ЗА ПУШЕНЕ?		Момчета	Момичета
Устройства за нагряване на тютюн	През последните 30 дни	26,0%	41,6%
	През последните 12 месеца, но не последните 30 дни	12,1%	7,5%
	Преди повече от 12 месеца	10,7%	6,0%
	Никога	44,2%	36,7%
	Без отговор	7,0%	8,2%

Близо три четвърти от учениците, които поне веднъж са употребявали продукти за пушене, споделят, че са пушили наргиле.

Като цяло употребата на наргиле е по-висока сред учениците между 10-ти клас и 12-ти клас. Делът на учениците, които са употребявали продукти за пушене и са пушили наргиле през последните 30 дни, е най-висок сред десетокласниците и дванадесетокласниците. Сред учениците, които са пушили наргиле през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни, делът е най-висок сред тези, които са в 10-ти и 11-ти клас.

Таблица 12. Процентно разпределение по клас на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Наргиле“

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ПРОДУКТИ ЗА ПУШЕНЕ?		8-ми клас	9-ти клас	10-ти клас	11-ти клас	12-ти клас
Наргиле	През последните 30 дни	10,3%	22,3%	29,4%	25,5%	30,1%
	През последните 12 месеца, но не последните 30 дни	15,5%	20,2%	31,8%	34,2%	22,4%
	Преди повече от 12 месеца	10,3%	18,1%	14,1%	25,5%	27,6%
	Никога	50,0%	27,7%	20,0%	11,4%	12,2%
	Без отговор	13,8%	11,7%	4,7%	3,4%	7,7%

За разлика от останалите продукти за пушене – цигари, е-цигари и устройства за нагриване на тютюн – при които делът на употребяващите ги през последните 30 дни е по-висок сред момчетата, отколкото сред момчетата, почти сходен дял момчета и момичета употребяват наргиле. Сред момчетата е малко по-висок делът на пушилите за последно наргиле преди повече от 30 дни, но в рамките на последните 12 месеца. Също така сред учениците, които са употребявали поне веднъж продукти за пушене, делът на тези, които никога не са опитвали наргиле, е малко по-висок сред момчетата, отколкото сред момчетата.

Таблица 13. Процентно разпределение по пол на отговорилите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене: Наргиле“

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ПРОДУКТИ ЗА ПУШЕНЕ?		Момчета	Момичета
Наргиле	През последните 30 дни	24,2%	23,9%
	През последните 12 месеца, но не последните 30 дни	24,7%	28,2%
	Преди повече от 12 месеца	22,8%	22,1%
	Никога	22,3%	18,6%
	Без отговор	6,0%	7,1%

Възраст, на която е запалена първата цигара

Учениците в Бургас най-често са опитали за първи път продукт за пушене между 14- и 15-годишна възраст. Средната възраст, на която учениците в Бургас са опитали за първи път продукти за пушене, е 14,4 години за цигари и наргиле, 14,8 години за електронни цигари и 15,1 години за устройства за нагряване на тютюн.

Всеки втори ученик в Бургас, който е употребявал поне веднъж продукти за пушене, е опитал за първи път цигари, е-цигари и/или наргиле на възраст между 13 и 16 години. Общо около 38% за първи път са опитали устройство за нагряване на тютюн на възраст между 13 и 16 години.

По-често момчетата споделят, че са били на възраст под 10 години или над 15 години, когато са опитали за първи път някой от продуктите за пушене. От своя страна момичетата по-често от момчетата споделят, че за първи път са употребили продукти за пушене на възраст между 11 и 14 години.

Сред учениците в 8-ми и 9-ти клас е най-висок дялът на тези, които са пропушили за първи път на 13-14 годишна възраст, докато учениците в 10-ти, 11-ти и 12-ти клас най-често споделят, че са пропушили на 15-16 годишна възраст.

Таблица 14. Процентно разпределение по възраст при първа употреба на продукти за пушене

ВЪЗРАСТ ПРИ ПЪРВА УПОТРЕБА НА ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ПРОДУКТИ ЗА ПУШЕНЕ	Под 10 г.	11-12 г.	13-14 г.	15-16 г.	17-18 г.	Не съм употребявал (а)	Без отговор
Цигари	2,2%	8,7%	25,3%	24,9%	9,2%	23,1%	6,6%
Електронни цигари	0,9%	6,6%	25,8%	31,9%	11,1%	17,2%	6,5%
Устройства за нагряване на тютюн	0,4%	3,5%	13,7%	23,8%	10,7%	39,7%	8,3%
Наргиле	2,4%	7,4%	25,5%	27,9%	7,7%	21,2%	7,9%

Сред учениците, които поне веднъж са опитвали продукти за пушене, първата им употреба е малко по-късно след първото изпито питие алкохол. По-значими натрупвания има сред ученици, които са изпили първото си питие с алкохол на 13-14 годишна възраст и приблизително на същата възраст са употребили продукти за пушене, както и сред ученици, които са изпили първото си питие с алкохол на 13-16 годишна възраст, на възраст 15-16 г. са опитали за първи път продукт за пушене.

По-често учениците, които на 13-14-годишна възраст за първи път са опитали продукти за пушене, са и изпили първото си питие алкохол на същата възраст.

По-често първото питие алкохол изпреварва първата употреба на продукти за пушене. Средната възраст, на която учениците в Бургас са опитали за първи път алкохол, е 13,6 години, докато средната възраст, на която децата са пушили за първи път, е между 14,4 и 15,1 години, в зависимост от типовете продукти за пушене. (14,4 години за цигари и наргиле, 14,8 години за електронни цигари и 15,1 години за устройства за нагряване на тютюн).

Актуална употреба на цигари и честота на пушене

Сред учениците, които споделят, че употребяват продукти за пушене, 26% пушат цигари, почти всеки ден (5 и повече дни седмично). По отношение на останалите продукти за пушене ежедневно или поне 5 дни седмично 18,8% посочват, че употребяват устройства за нагряване на тютюн, 15,3% - електронни цигари, а 4,2% - наргиле.

Сред учениците, които споделят, че употребяват продукти за пушене, кумулативният дял на тези, които два или повече дни седмично пушат цигари, е 33.2% , електронни цигари – 24,9%, устройства за пушене на тютюн – 24,4%, а наргиле – 7,4%.

Таблица 15. Процентно разпределение на отговорилите на въпрос „В колко дни през последните 12 месеца сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене?“

В колко дни през последните 12 месеца сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене?	1-2 дни годишно	3-10 дни годишно	Веднъж месечно	2-4 дни месечно	2-4 дни седмично	5 и повече дни седмично	Не през последните 12 месеца	Без отговор
Цигари	8,9%	5,7%	4,6%	7,2%	7,2%	26,0%	27,7%	12,7%
Електронни цигари	10,9%	7,7%	7,4%	10,5%	9,6%	15,3%	26,9%	11,6%
Устройства за нагряване на тютюн	6,8%	3,1%	4,4%	5,5%	5,5%	18,8%	38,9%	16,8%
Наргиле	15,9%	10,1%	11,8%	7,4%	3,1%	4,2%	33,6%	13,8%

Момчетата по-често от момчетата пушат цигари, е-цигари и устройства за нагряване на тютюн пет и повече дни седмично, както и два или повече дни седмично. Единствено по отношение на употребата на наргиле съотношението по пол е сходно.

Прави впечатление, че докато делът на активно пушещите поне пет дни седмично традиционни цигари нараства равномерно от 8-ми до 12ти клас, то делът на активно пушещите е-цигари е най-висок сред учениците в 8-ми и 9-ти клас, а на активно пушещите устройства за нагряване на тютюн – в 9-ти и 10-ти клас.

Честотата на употреба на наргиле не е толкова висока, колкото на цигари, е-цигари и устройства за нагряване на тютюн. Като цяло наргиле се пуши от учениците в Бургас, които употребяват продукти за пушене, средно веднъж месечно или по-рядко.

Сред учениците в Бургас, които споделят, че са опитвали поне веднъж през живота си продукти за пушене, традиционните цигари са с най-висока честота на употреба. Осезаемо е разпространението на новите продукти за пушене (електронни цигари и устройства за нагряване на тютюн), а употребата на наргиле е с по-нисък интензитет. Най-активно през последните 30 дни учениците са пушили цигари, а най-рядко – наргиле. Електронните цигари се пушат най-често от ученици в 8-ми и 9-ти клас, а цигари и устройства за нагряване на тютюн – от учениците между 9-ти и 12-ти клас. Момчетата пушат по-често от момчетата цигари, е-цигари и устройства за нагряване

на тютюн. Сред пушещите наргиле делът на момчетата е малко по-висок, отколкото този на момичетата.

Таблица 16. Процентно разпределение на отговорилите на въпрос „В колко от последните 30 дни сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене?“

В колко от последните 30 дни сте употребявал(а) посочените по-долу продукти за пушене?	Веднъж	2-3	4-9	10-19	20 и повече	Не през посл. 30 дни	Без отговор
Цигари	8,3%	5,2%	5,5%	7,4%	24,4%	33,4%	15,9%
Електронни цигари	10,5%	10,1%	8,7%	7,4%	14,9%	34,3%	14,0%
Устройства за нагряване на тютюн	8,5%	5,0%	4,4%	5,9%	17,3%	40,8%	18,1%
Наргиле	12,0%	7,6%	6,5%	2,6%	4,6%	50,4%	16,4%

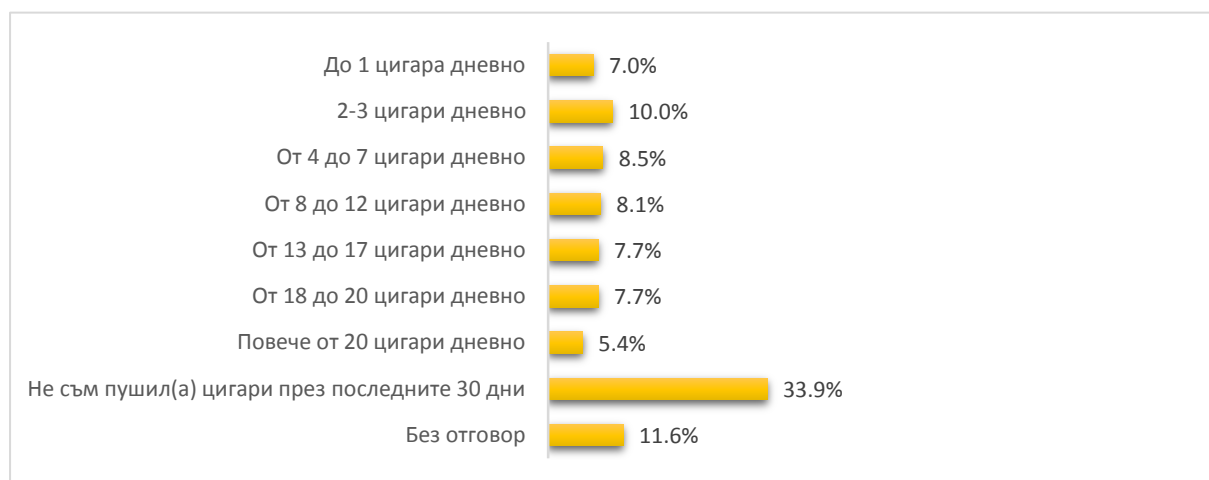
Най-висока е консумацията на цигари през последните 30 дни – от данните е видно, че 24,4% от учениците в Бургас са пушили цигари 20 и повече дни през последните 30 дни, 17,3% – устройства за нагряване на тютюн, 14,9% – е-цигари, а 4,6% – наргиле. В рамките на 10-19 дни 7,4% са пушили цигари, 7,4% – е-цигари, 5,9% – устройства за нагряване на тютюн, а 2,6% – наргиле. В рамките на 4 до 9 дни от последните 30 дни 8,7% са употребявали е-цигари, 6,5% – наргиле, 5,5% са пушили цигари, 4,4% – устройства за нагряване на тютюн. Между 2 и 3 дни през последните 30 дни 10,1% са пушили е-цигари, 7,6% – наргиле, 5,2% – цигари, 5% – устройства за нагряване на тютюн. Само веднъж през последните 30 дни 12% са пушили наргиле, 10,5% – е-цигари, 8,5% – устройства за нагряване на тютюн и 8,3% – цигари.

Сред учениците, които споделят, че са употребявали продукти за пушене, общо около 54% са пушили поне една цигара дневно през последния месец, а други 11,6% са предпочели да се въздържат от отговор на този въпрос.

Всеки двадесети ученик, който е употребявал поне веднъж продукти за пушене, споделя, че през последните 30 дни е изпушил повече от 20 цигари дневно, всеки четвърти – максимум по 7 цигари дневно, всеки трети – минимум по 4 цигари дневно.

Приблизително една трета от учениците, употребявали продукти за пушене, заявяват, че не са пушили цигари през последните 30 дни.

Фигура 10. Процентно разпределение на отговорилите на въпрос „През дните от последния месец, когато сте пушил(а) цигари, обикновено колко цигари на ден пушихте?“

Сред учениците, които споделят, че са употребявали продукти за пушене, делът на пушилите до 1 цигара дневно е 7%, между 2 и 3 цигари дневно – 10%, от 4 до 7 цигари дневно – 8,5%, от 8 до 12 цигари дневно – 8,1%, от 13 до 17 цигари дневно – 7,7%, от 18 до 20 цигари дневно – 7,7%, повече от 20 цигари дневно – 5,4%.

Делът на момичетата, които пушат ежедневно, е по-висок от този на момчетата. В сравнение с момчетата, два пъти повече момичета пушат над 18 цигари дневно. Единствено по отношение на консумацията на 8 до 12 цигари дневно делът на момчетата е с лек превес над този на момичетата.

По класове прави впечатление, че най-често учениците от 10-ти, 11-ти и 12-ти клас пушат между 2 и 7 цигари дневно. Сред учениците в 11-ти и 12-ти клас е по-висок делът на пушещите 8 и повече цигари дневно.

Всеки четвърти ученик в 8-ми клас, който е споделил, че е употребявал поне веднъж продукти за пушене, се е въздържал да посочи колко цигари е пушил в дните през последния месец.

9 на всеки 10 ученици в Бургас, които пушат между 1 и 3 цигари дневно, споделят, че са изпили поне едно алкохолно питие през живота си. Практически всички ученици, които

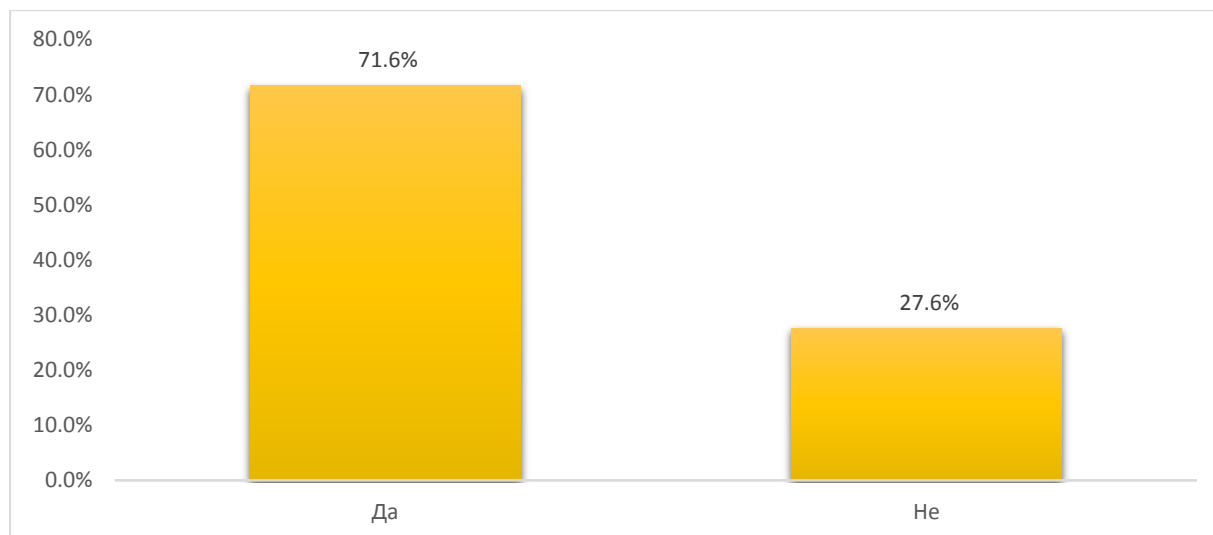
са пушили 4 и повече цигари дневно през последните 30 дни, са опитвали поне веднъж алкохолно питие.

Сред учениците, които са пушили по 8 и повече цигари дневно през последния месец, е по-висок делът на тези, които споделят, че са пили алкохолни питиета средно 2-4 пъти месечно, както и на тези, които посочват, че са пили алкохолни питиета между 4 и 9 дни през последните 30 дни.

Алкохол

Почти 72% от учениците в Бургас отговарят, че някога в живота си са консумирали алкохол. За сравнение, процентът на ученици в гимназиален етап, които твърдят, че някога са употребявали тютюневи изделия е 53,2%. Това показва по-високо разпространение на консумацията на алкохолни продукти в сравнение с тютюневите.

Фигура 11. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Някога през живота си пил(а) ли сте алкохол? (поне едно питие – това означава или бутилка/кутия бира 330 мл., или чаша вино 170 мл., или 50 гр. концентрат)“

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

В сравнение с момчетата, момичетата по-често заявяват, че някога са употребявали алкохол. Сред момичетата, някога употребили алкохол е 74,5% от всички момичета 8-12 клас, докато сред момчетата, процентът някога употребили алкохол е 67,4%. С увеличаване на възрастта се увеличава и делът на учениците, които заявяват, че някога

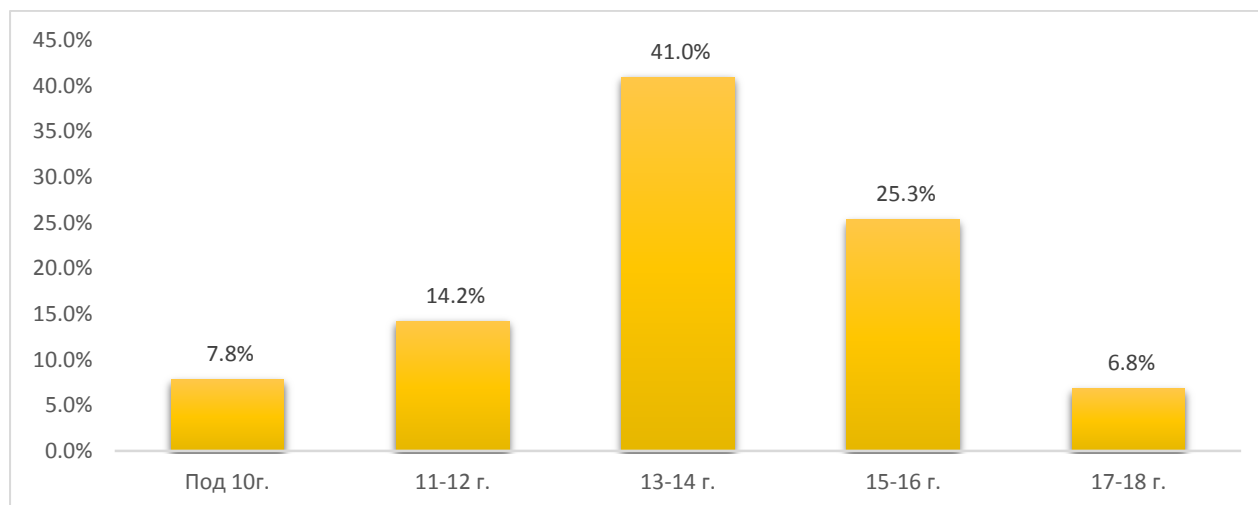
са употребили алкохол. Докато в 8-ми клас това са под половината от учениците (47,4%), то в 9-ти клас процентът на някога употребилите се увеличава до 65,7%. В 10-ти клас процентът се запазва около 70%, но в 11-ти клас процентът на някога употребили се увеличава значително и достига до 85,1%. До завършване на училище, т.е. в 12-ти клас, 86,4% от учениците заявяват, че са употребили алкохол някога в живота си.

В голяма степен се наблюдава припокриване на лицата, които едновременно са заявили, че някога са употребявали алкохол и че някога са употребявали цигари. От всички лица в гимназиален етап, участвали в изследването в Бургас, които са заявили, че някога са употребили алкохол, около 70% от лицата, твърдят, че някога са употребили и тютюневи изделия. От друга страна, има само 10% от учениците в гимназиален етап, които са казали, че някога са употребили тютюневи изделия, но никога не са употребявали алкохол.

Възраст на консумация на първо питие

Сред учениците, заявили, че някога са консумирали алкохол, най-голям дял от учениците заявяват, че са изпили първото си питие между 13 и 14 годишна възраст. Малко под 8% от учениците заявяват, че първото им цяло питие е било консумирано под 10 годишна възраст, а 14,2% твърдят, че са изконсумирали първото си питие между 11 и 12 годишна възраст. Малко над 30% от учениците посочват, че тяхното първо алкохолно питие е било консумирано на 15 или над 15 годишна възраст. Средната възраст за консумиране на първо алкохолно питие сред учениците в гимназиален етап е около 14 години.

Фигура 12. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „На колко години бяхте, когато изпихте първото си питие (не само отделна глътка)?“

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Сред учениците, които са заявили, че някога са консумирали алкохол, делът на момчетата, които са изпили първото си питие под 12 години е по-висок от този на момичетата. Сред момчетата, около 27% твърдят, че са изпили първото си питие на под 12 годишна възраст, докато сред момичетата този процент е 19%. Сред момичетата първото питие се консумира по-късно, като това е честно над 13 годишна възраст.

Лицата, които по-рано са употребили първото си питие, обикновено и по-рано са опитали за първи път тютюневи изделия. Обикновено най-голям дял от учениците, които заявяват, че някога са пили алкохол, употребяват и първия си тютюнев продукт до 2 години след първата си консумация на алкохол.

Сред учениците, които твърдят, че са изпили първото си алкохолно питие преди да навършат 10 години се наблюдават по-високи дялове на лицата, заявили, че са имали конфликти с братя/сестри, учители и други възрастни извън семейството. Сред лицата, които са заявили, че са изпили първото си питие между 11 и 12 години има по-висок дял на лицата, заявили, че са имали конфликт с родителите си, в сравнение с учениците, консумирали за първи път алкохолно питие в другите възрастови групи. Сред учениците, чието първо алкохолно питие е било на възраст между 13 и 14 години се наблюдават по-високи проценти на лица, заявили, че са изпадали в конфликти с родителите си, както и с приятели/връстници/съученици. Сред учениците, които

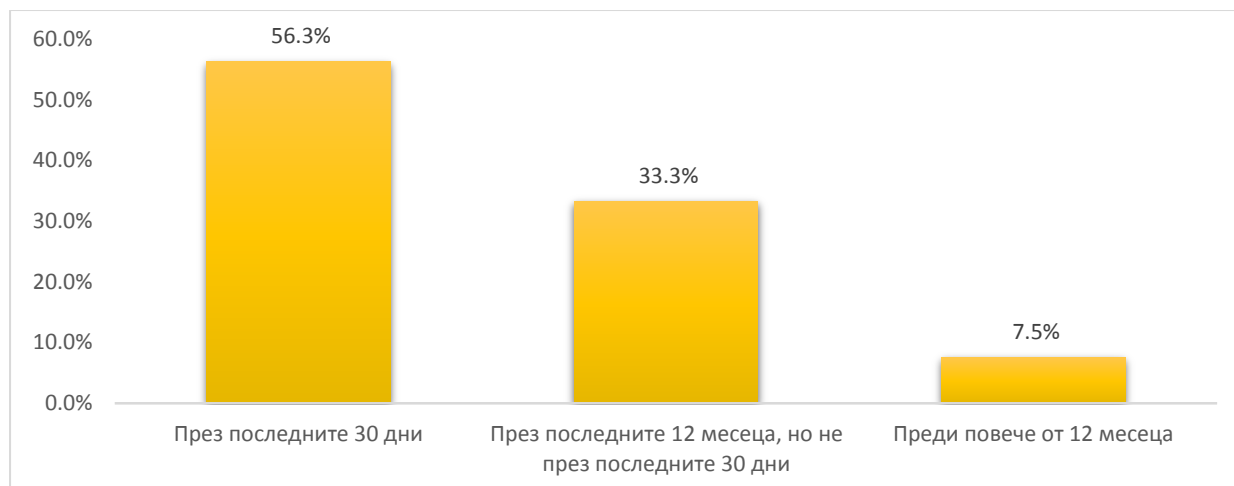
консумират първото си алкохолно питие между 15 и 16 години, не се наблюдават натрупвания по отношение на лицата, с които са имали конфликт. Най-голям дял от тези лица твърди, че не влиза в конфликти с никого. Учениците, консумирали алкохолно питие за първи път между 17 и 19 години, конфликтите, в които те изпадат са по-често със съученици/върстници или приятели.

Обикновено лицата, които консумират алкохол на по-късна възраст, т.е. над 15 години, по-рядко заявяват, че са използвали и наркотични вещества. Това не означава, че има причинно следствена връзка между консумацията на алкохол за първи път на по-ранна възраст и консумацията на наркотични вещества. Възможно е тази тенденция да се дължи на склонност на ученика към риск, по-малко конфликтна среда, натиск от страна на връстници и други фактори. Сред лицата, които са посочили, че първото им алкохолно питие е било изпито на до 10-годишна възраст се наблюдава малко по-честа употреба на алкохол и в последните 12 месеца преди осъществяването на настоящето изследване.

Актуална консумация и честота на консумиране на алкохол

Най-голям дял от учениците в гимназиален етап са споделили, че са консумирали алкохол в последните 30 дни преди изследването – малко над 56%, а една трета споделят, че са консумирали алкохол за последно преди повече от 30 дни, но в последните 12 месеца, преди изследването. Момчетата по-често са споделяли, че са консумирали алкохол в последните 30 дни преди изследването (61,4%), в сравнение с момчетата (50,8%). С увеличението на възрастта на учениците се увеличава и делът на лицата, които са посочили, че са консумирали алкохол в последните 30 дни. Докато за учениците в 8-ми клас около 39% от учениците посочват, че са консумирали алкохол в последните 30 дни преди изследването, то за учениците в 12-ти клас, този процент е 69,5%.

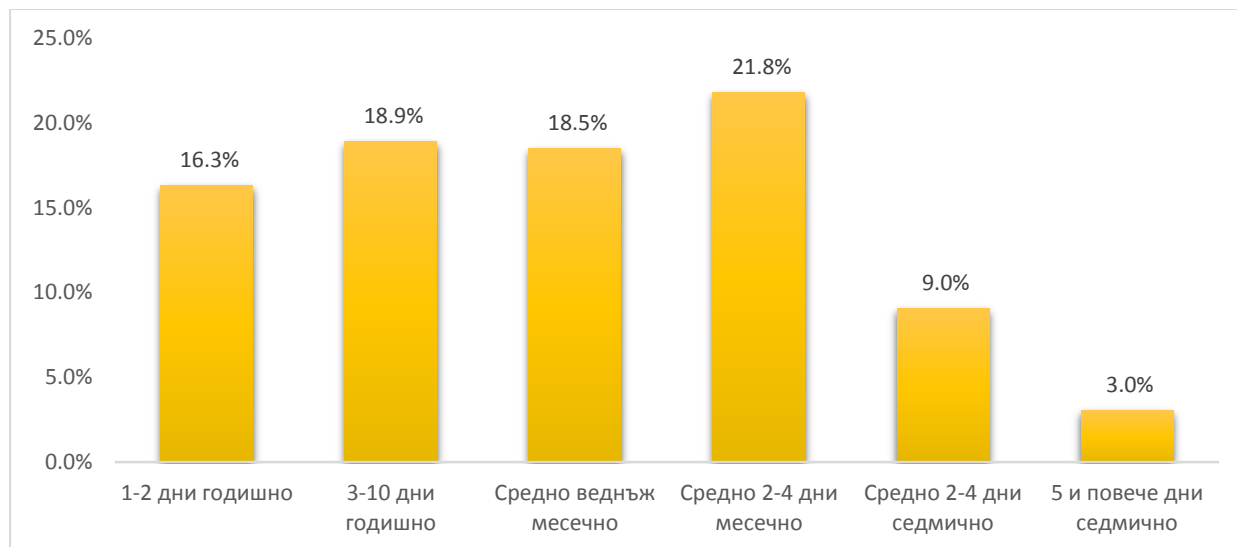
Фигура 13. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Кога за последно сте пил(а) алкохол? (поне едно питие – това означава или бутилка / кутия бира 330 мл., или чаша вино 170 мл, или 50 грама концентрат).

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

През последните 12 месеца, предхождащи изследването, най-голям дял от учениците в гимназиален етап в Бургас са консумирали алкохолни напитки между 2 и 4 дни месечно или по-рядко. Около 12% от учениците в гимназиален етап консумират алкохол с много по-висока честота – между 2 и 5 и повече дни седмично за последните 12 месеца. Лицата, които консумират алкохол с тази честота са сходен дял между момичетата и момчетата на тази възраст, но се наблюдава увеличение на дела лица, консумиращи алкохол с честота над 2 дни седмично в последните 12 месеца, с увеличение на възрастта на учениците. В 8-ми клас малко под 7% от учениците консумират алкохол с честота 2 дни седмично и по-често, като процентът на често консумиращите се увеличава постепенно от година на година в училище, докато не стигне до 18,4% от учениците, които консумират алкохол 2 дни и по-често седмично в последните 12 месеца в 12-ти клас.

Фигура 14. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „В колко дни сте пил(а) алкохолни питиета през последните 12 месеца?“

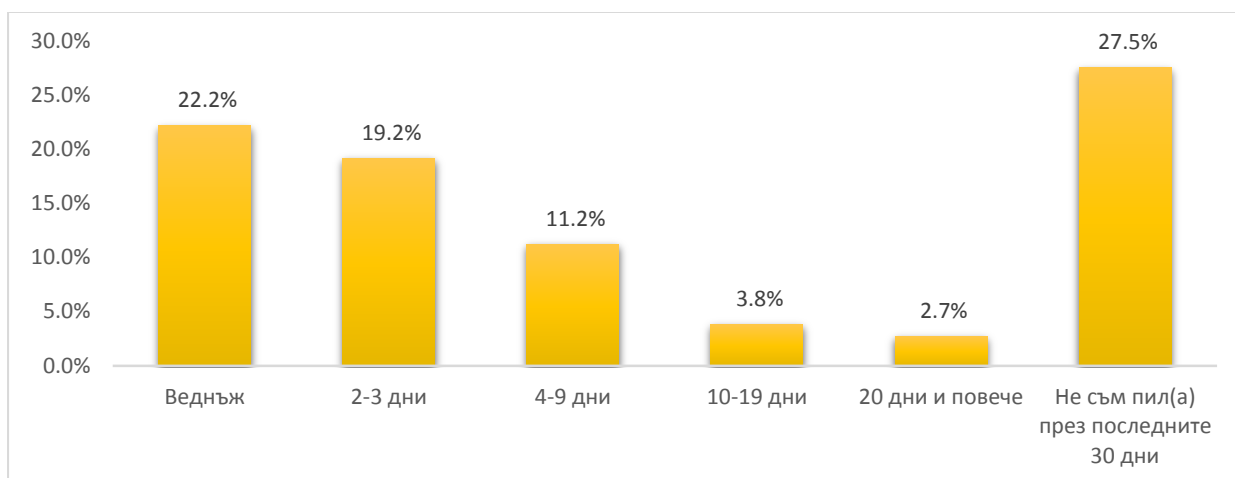

*Разликата до 100% е за сметка на неотговорилите на въпроса

Около една трета от учениците, които някога са консумирали алкохол, отговарят, че в последните 30 дни не са консумирали алкохолни питиета. С увеличение на честотата на употреба, спада и делът на учениците, посочили, че пият алкохолни напитки с такава честота в последните 30 дни преди изследването. Лицата, които посочват, че са пили алкохол в над 10 дни от последните 30 са 6,6% от всички ученици, които посочват, че някога са консумирали алкохол. Не се наблюдават съществени разлики в честота на консумация на алкохол в последните 30 дни според пола на учениците¹. Както и по отношение на въпроса за консумацията на алкохол в последните 12 месеца, и при консумацията на алкохол в последните 30 дни се наблюдават по-високи дялове на учениците от горните гласове (11-ти и 12-ти клас), които консумират алкохолни напитки с по-голяма честота, в сравнение с учениците в 8-10 клас.

¹ С по-висока честота момчетата оставят въпроса без отговор, в сравнение с момичетата. При момчетата процентът неотговорили е 16%, докато при момичетата е около 10%.

Фигура 15. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „В колко дни сте пил(а) алкохолни питиета през последните 30 дни?“

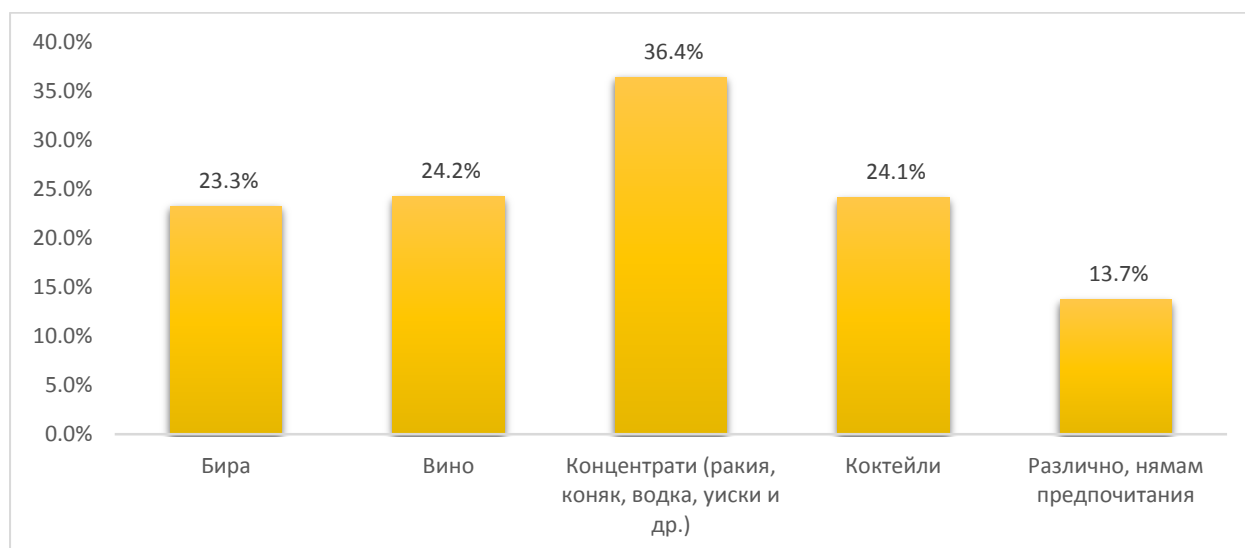
*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Сред лицата, които са консумирали алкохол 20 и повече дни в последните 30 дни преди изследването, половината са присъствали на купон, на който са се взимали наркотици. Колкото по-честа е консумацията на алкохолни питиета в последните 30 дни преди изследването, толкова по-често лицата са присъствали на купони, на които са се взимали наркотични вещества. Лицата, консумирали алкохол в 20 и повече дни от последните 30 са и много по-склонни от другите ученици да приемат наркотици, ако техни приятели им предложат да ги вземат. Почти една трета от учениците, които консумират алкохол в 20 и повече дни в последните 30 биха приели, ако техни приятели им предложат наркотици, докато учениците, които консумират алкохол с по-ниска честота са много по-малко склонни да приемат предложение за наркотици – средно около 7% биха се съгласили да вземат наркотици. По-честата консумация на алкохол в последните 30 дни е свързана и с консумацията на повече питиета, във всеки път, в който се консумира алкохол. Около 65% от всички ученици, които са пили алкохол в 20 и повече дни от последните 30 дни са консумирали по 7 и повече питиета, когато са пили в последния месец. За сравнение, лицата, които са пили само веднъж последните 30 дни преди изследването, 44% са пили обикновено по едно питие. Като цяло се наблюдава, че колкото по-често се консумира алкохол, толкова и по-голямо количество алкохол се консумира, като брой питиета.

Видове консумиран алкохол

Над една трета от учениците предпочитат да пият концентрати, като ракия, коняк, водка, уиски (36.4%). Между 23 и 24% предпочитат да пият бира, вино и коктейли, а около 14% нямат предпочитания какъв алкохол ще консумират.

Фигура 16. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Предимно какъв алкохол пиете?“

*Сборът на отговорите по въпроса е над 100%, защото на въпроса е възможно да бъде даден повече от един отговор.

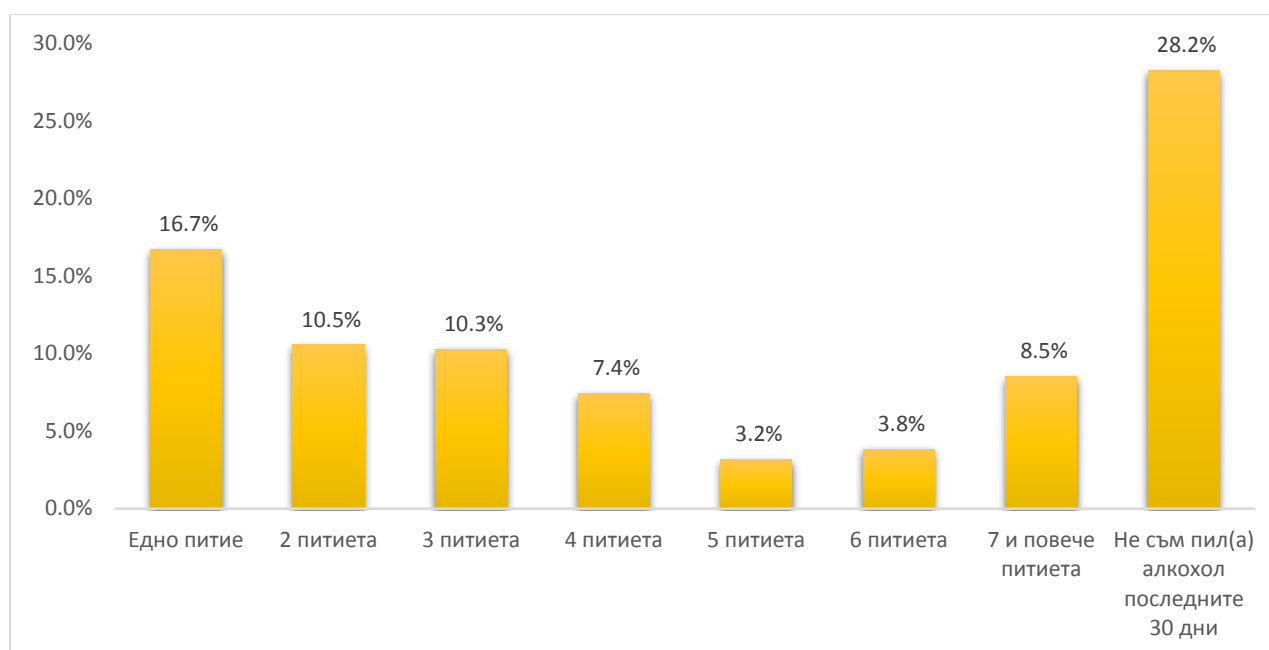
По-голям дял от момчетата предпочитат бира, в сравнение с момичетата, докато момичетата предпочитат да консумират вино и коктейли повече от момчетата. В колкото по-голям клас са учениците, толкова повече различни алкохолни напитки отбелязват като предпочитани от тях. Това показва, че освен по-честата консумация на алкохол в 11-ти и 12-ти клас, типовете алкохол, които учениците в тези класове консумират също стават по-разнообразни.

Количество консумиран алкохол. Злоупотреба с алкохол

От всички ученици, които са консумирали алкохол някога, около една трета не са пили алкохол в последните 30 дни, а около 17% са пили само по едно питие, когато са консумирали алкохол в последния месец. Малко над 28% са пили по между 2 и 4

питиета, когато са пили алкохол в последните 30 дни преди изследването, а 15,5% са пили по 5 питиета и повече, когато са консумирали алкохол в последния един месец. Наблюдава се консумация на алкохол в по-големи количества сред момчетата, отколкото сред момичетата. С увеличаване на възрастта се увеличава и делът на учениците, които консумират по 5 и повече питиета, когато са консумирали алкохол в последния месец.

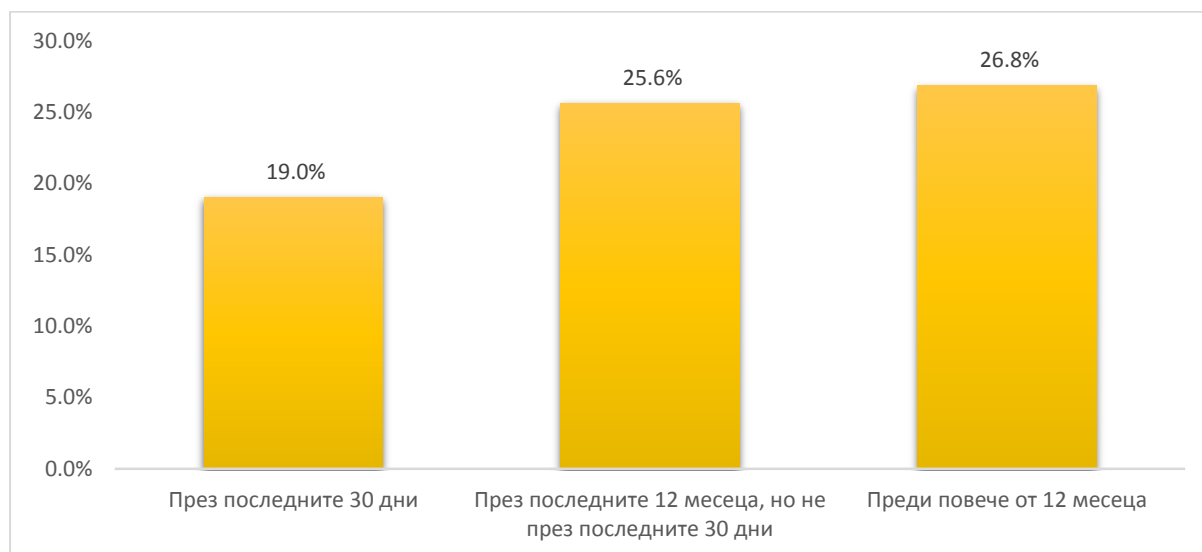
Фигура 17. Процентно разпределение на отговорите на въпрос: „В дните в които сте консумирал(а) алкохол през последния месец обикновено по колко питиета сте пил(а)?“

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Сред учениците в гимназиален етап, които са заявили, че някога са консумирали алкохол, близо 19% споделят, че в последните 30 дни са пили по 6 и повече питиета в рамките на няколко часа. Сходен процент (26-27%) ученици са пили по 6 и повече питиета в последните 12 месеца, но и в последните 30 дни, както и преди повече от 12 месеца. Близо 1/3 не са отговорили на въпроса – 28,5%. Наблюдават се по-високи дялове на лица, консумирали 6 и повече питиета в по-високите класове – 11-ти и 12-ти клас.

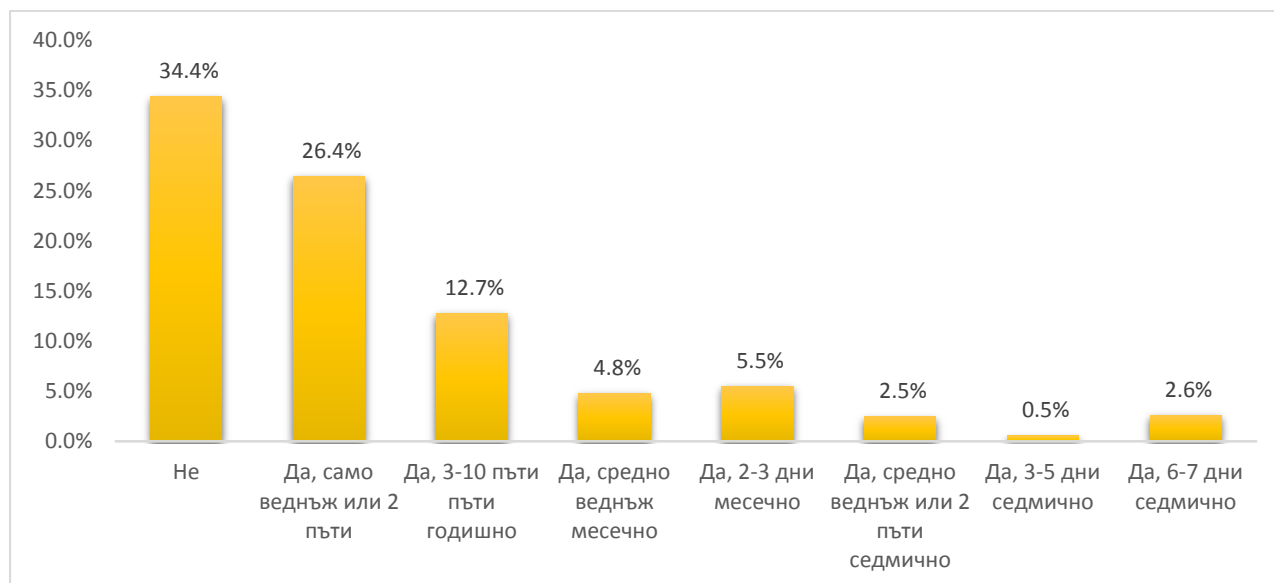
Фигура 18. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Кога за последно сте пил(а) по 6 и повече пътиета в рамките на няколко часа?“

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Под 6% от учениците, които са отговорили, че някога са консумирали алкохол, казват, че се напиват над веднъж седмично, като 2.6% се напиват почти всеки ден от седмицата. Около 50% от учениците са се напивали в последните 12 месеца, но по-рядко от веднъж седмично. Малко над една трета от учениците не са се напивали изобщо в последните 12 месеца преди изследването. Сред момчетата има по-малък дял на онези, които посочват, че са се напивали в последните 12 месеца, в сравнение с момичетата, но това може да се дължи и на социалната желателност на отговора. Както и при другите въпроси свързани с консумация на алкохол, в по-високите класове се наблюдава по-висок дял на лицата, които се напиват между 1 и 7 пъти седмично.

Фигура 19. Процентно разпределение на отговорите на въпрос: „Случвало ли ви се е да се напие през последните 12 месеца?“

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Учениците, които са заявили, че са се напивали 3 до 5 пъти седмично, както и 6-7 дни седмично по-често са изпили първото си питие под 10-годишна възраст. Сред лицата, които не са се напивали в последните 12 месеца, най-голям е дялът на лицата, чието първо питие е било на възраст 13-14 години или на 15-16 годишна възраст. Лицата, които са се напивали с по-голяма честота (от веднъж до 6 пъти седмично и повече) в последните 12 месеца са едни и същи дялове както сред момичетата, така и сред момчетата – около 5 %. Сред учениците в 8-ми, 11-ти и 12-ти клас се наблюдават по-високи дялове на лица, които се напиват по-често седмично, спрямо останалите ученици. В 9-ти клас около 3% от учениците заявяват, че са се напивали поне веднъж седмично в последните 12 месеца, а в 10-ти клас достигат до 4,5%. 6,7% от осмокласниците са заявили, че се напиват поне веднъж седмично в последните 12 месеца, докато сред учениците в 11-ти клас този дял е 5,9%, а сред дванадесетокласниците – 7,4%.

Сред анкетираните, които заявяват, че са се напивали средно между 1 и 6 пъти и повече седмично се наблюдават по-високи дялове на употреба на алкохол в комбинация с канабис.

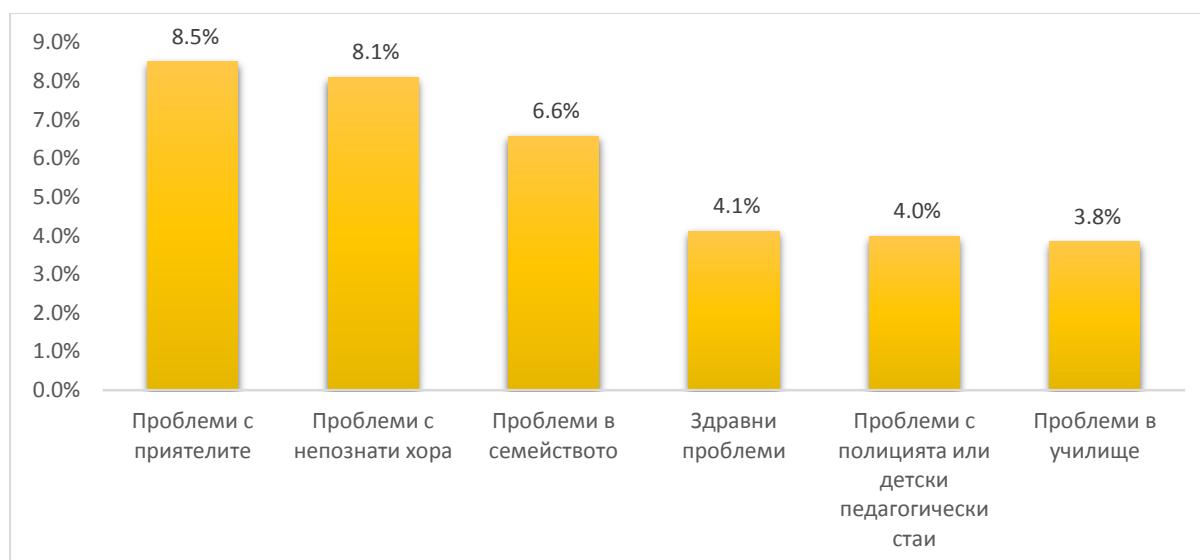
Средно 50% от учениците, които заявяват, че са се напивали средно един до два пъти седмично (или 3-ма) посочват, че са употребявали комбинация между алкохол и

канабис. Сред учениците, които са заявили, че са се напивали 6 и повече пъти седмично в последните 12 месеца, алкохол в комбинация с канабис са употребили 33,3% или 5 ученици. В последните 30 дни преди изследването, около 27% от лицата или 4 ученици, които са заявили, че са се напивали 6 и повече пъти седмично са употребявали и канабис в 20 или повече от последните 30 дни.

Проблеми в резултат от употребата на алкохол

Сред учениците, някога употребявали алкохол, най-голям дял (8,5%) са онези, които в резултат от употребата на алкохол са имали проблеми с приятелите си или проблеми с непознати хора – 8,1%. По-ниският дял на лицата, заявили, че в резултат от употребата си на алкохол са имали проблеми в семейството, с полиция или в училище е възможно да се дължи на това, че употребата на алкохол в ученическа възраст често се крие от семейството на учениците, като консумацията на алкохол често се случва именно в приятелска компания или на публично място, което е социално отдалечено от местата, които родителите, учителите или други възрастни, които познават ученика обикновено посещават. По този начин, употребата на алкохол остава скрита от тези групи лица и затова по-често води до проблеми с приятелите или други непознати, които всъщност са лицата, които стават свидетели на тази употреба на алкохол в ученическа възраст.

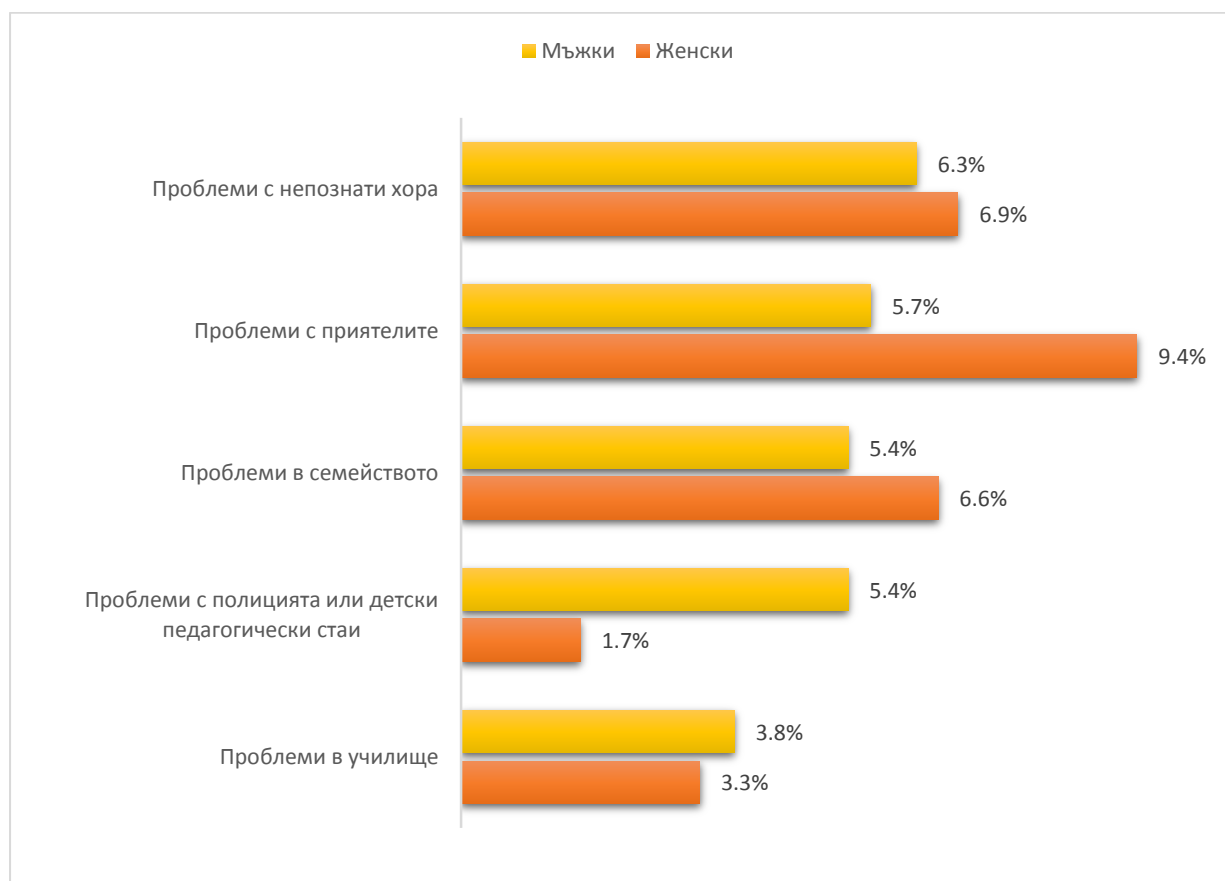
Фигура 20. Процентно разпределение на отговорите на въпрос: „Имал(а) ли сте някога някой от посочените долу проблеми във връзка с ваша употреба на алкохол?“ (Само за отговорилите с „да“)

*Показаните дялове са на лицата, отговорили положително на въпроса. Средният процент неотговорили е около 12.3%.

Типовите проблеми, които момичетата и момчетата изпитват във връзка с употребата си на алкохол, показват известни разлики между половете. Докато сред момчетата, най-често проблеми във връзка с употребата на алкохол са с непознати лица (6,3%), то сред момичетата най-често проблеми във връзка с употребата на алкохол са имали с техните приятели (9,4%). Момичетата много по-рядко имат проблеми с полицията или детска педагогическа стая, в сравнение с момчетата.

Фигура 21. Разпределение на отговорите на учениците (8-12 клас) по пол на отговорилите на въпроса: „Имал(а) ли сте някога някой от посочените долу проблеми във връзка с ваша употреба на алкохол?“ (Само за отговорилите с „да“)

*Показаните дялове са на лицата, отговорили положително на въпроса. Средният процент неотговорили е около 12.3%.

Най-големи дялове от учениците, които са имали какъвто и да е проблем с някоя от посочените групи, във връзка с тяхната употреба на алкохол, са склонни да оценяват риска от употребата на алкохол от време на време като безрисково поведение по отношение на повечето типове проблеми. От лицата, които са имали проблеми с приятелите се наблюдава склонност за оценка на риска от употребата на алкохол от

време на време като умерен (24,2 от лицата, които са имали проблеми с приятелите си) или голям (19,4% от лицата, имали проблеми с приятелите си). Употребата на алкохол от време на време може да води до умерен риск според 20% от лицата, които са имали здравни проблеми, във връзка с употребата си на алкохол или до голям риск според 16,7% от лицата, изпитали здравен проблем, във връзка с употребата си на алкохол.

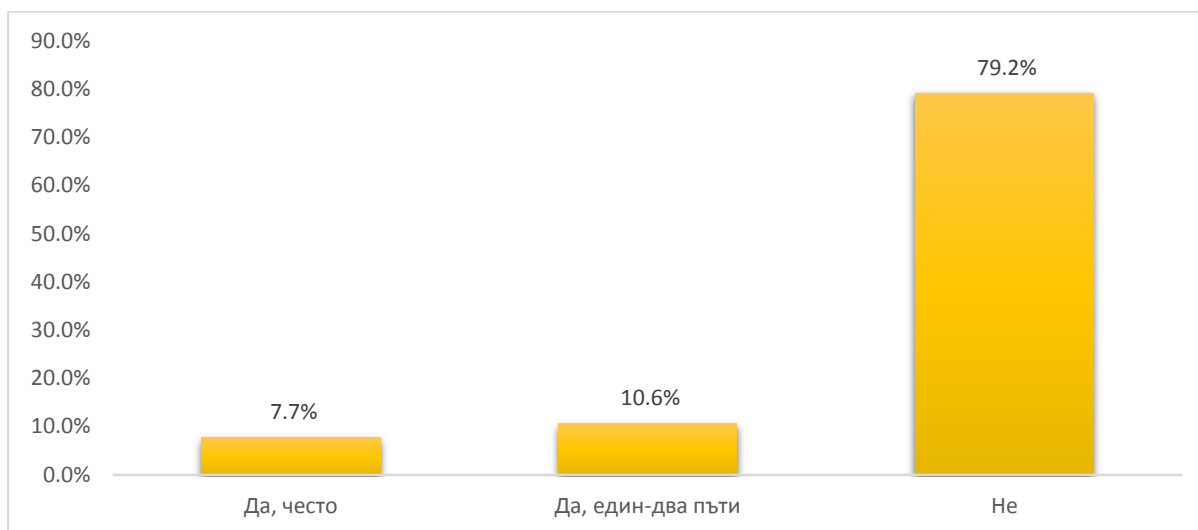
Средно почти 50% от всички анкетирани, които са имали какъвто и да е проблем във връзка с употребата си на алкохол оценяват употребата на 5 и повече пъти дневно, поне веднъж в седмицата като голям риск. Най-голям дял ученици оценяват риска от този тип употребата като голям сред лицата, които са имали здравни проблеми, във връзка с употребата си на алкохол (56,7%) и сред лицата, които са имали проблеми със семейството си по отношение на употребата на алкохол (54,2%). Най-малък дял от лицата, които са имали проблеми с полицията или детска педагогическа стая смятат, че пиенето на 5 или повече пъти дневно, поне веднъж в седмицата носи голям риск за здравето – 31%.

Наркотични вещества

Наркотиците в обкръжението на младите хора

Около 8% от учениците многократно са присъствали през последната година на приятелски събирания, на които се употребяват наркотични вещества. Близко 11% са тези, които признават, че това се е случвало веднъж или два пъти. Няма съществена разлика в съотношението между това колко често присъстват момичета и момчета на подобни събирания. Разлика се наблюдава в честотата, с която присъстват ученици от различни класове. Според получените данни учениците от 12 и 10 клас най-често се намират в обкръжение на употребяващи наркотични вещества.

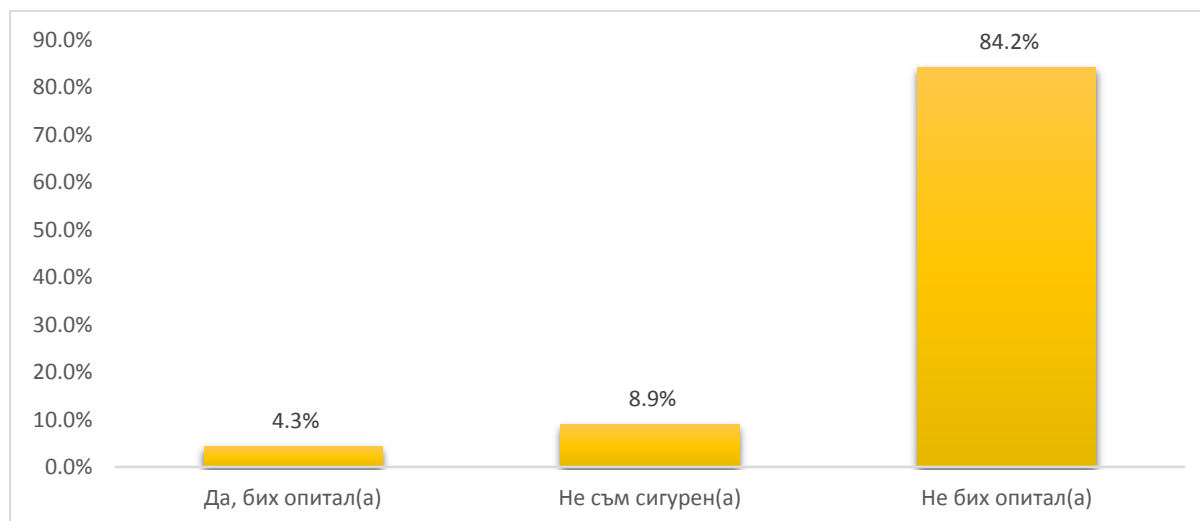
Фигура 22. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „През последната година присъствал(а) ли сте на купон, на който са се вземали наркотици?“

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Учениците, които многократно са присъствали на купони, където се вземат наркотични вещества (7,7% или 78 ученици) – най-често споделят, че в обкръжението им се употребява марихуана (71,8%), следвано от кокаин (55,1%), метамфетамини (52,6%), амфетамини (50%) и попърс (48,7%). Според получените данни учениците, които присъстват често на събирания, съпроводени от употреба на наркотични вещества, са значително по-склонни да опитат наркотик, ако техният приятел им предложи такъв.

Фигура 23. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Ако ваш приятел ви предложи да опитате някакъв наркотик, ще се съгласите ли?“

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

4,3% от анкетираните ученици признават, че биха опитали наркотик, ако техен приятел им предложи такъв. Малко под 9% не са сигурни дали биха се съгласили на подобно предложение. Статистически разрез по пол показва, че дяловете на момичета и момчета, които биха опитали предложен наркотик са относително равни. Въпреки това се забелязва, че момчетата по-често се колебаят как биха постъпили в подобна ситуация. Анкетираните в 11-ти клас са най-склонни да опитат наркотик, предложен от приятел.

Таблица 17 Кростабулация между въпроси Някога през живота си употребявал (а) ли сте наркотични вещества, вкл. канабис (марихуана, хашиш), стимуланти (амфетамини, метамфетамини, екстази, кокаин), опиоиди (хероин, метадон), халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди и „Ако ваш приятел ви предложи да опитате някакъв наркотик ще се съгласите ли?“

		АКО ВАШ ПРИЯТЕЛ ВИ ПРЕДЛОЖИ ДА ОПИТАТЕ НЯКАКЪВ НАРКОТИК ЩЕ СЕ СЪГЛАСИТЕ ЛИ?			
		Да, бих опитал(а)	Не съм сигурен(а)	Не бих опитал(а)	Без отговор
		Row %	Row %	Row %	Row %
НЯКОГА ПРЕЗ ЖИВОТА СИ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ЛИ СТЕ НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА, ВКЛ. КАНАБИС (МАРИХУАНА, ХАШИШ), СТИМУЛАНТИ (АМФЕТАМИНИ, МЕТАМФЕТАМИНИ, ЕКСТАЗИ, КОКАИН), ОПИОИДИ (ХЕРОИН, МЕТАДОН), ХАЛЮЦИНОГЕНИ, ИНХАЛАНТИ, АНАБОЛНИ СТЕРОИДИ?	Да	18,1%	29,2%	49,7%	2,9%
	Не	1,6%	5,0%	92,5%	1,0%

Учениците, които никога досега не са вземали наркотични вещества, но биха опитали, ако техен приятел им предложи, са 1,6% (13 ученици). Тези, които се колебаят дали ще опитат за първи път, ако им бъде предложено от приятел, са 5 % (41 ученици). Сред тях има повече момичета и ученици от 8-ми клас.

Таблица 18. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Има ли хора в обкръжението ви, които употребяват:“

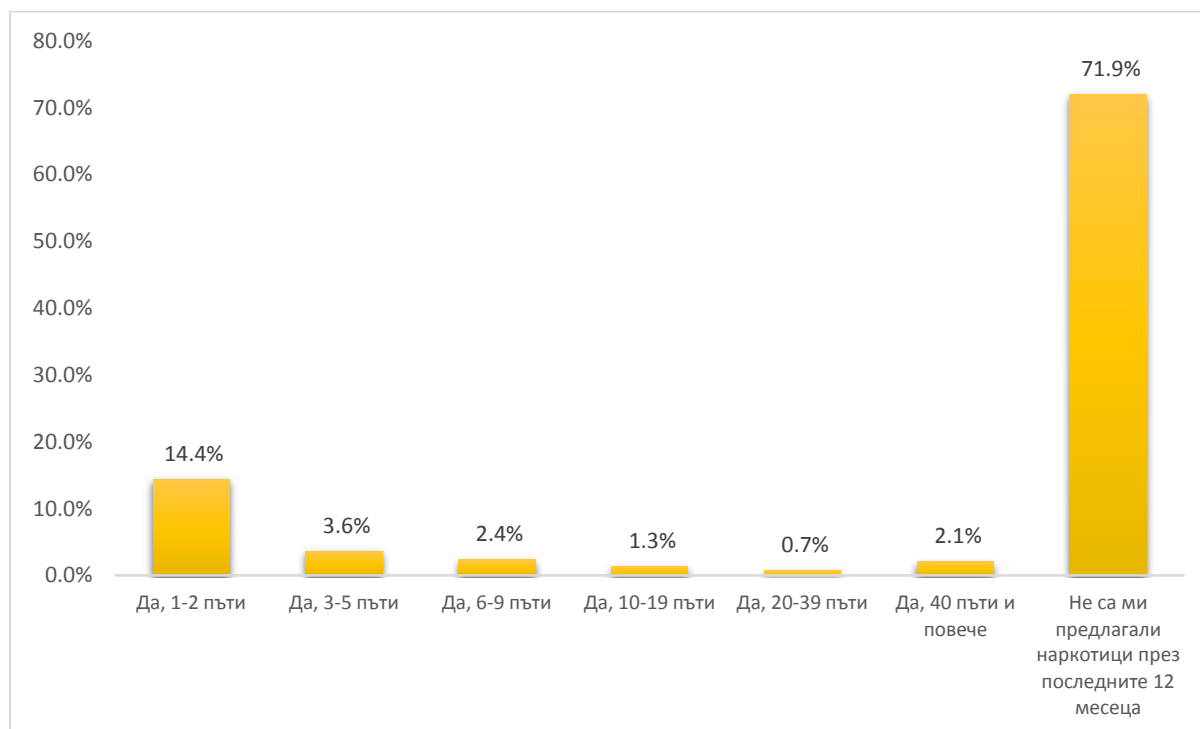
Има ли хора в обкръжението ви, които употребяват:	Да	Не	Не знам
Марихуана	24,8%	53,4%	18,8%
Анаболни стероиди	12,7%	63,4%	20,3%
Кокаин	10,6%	67,2%	18,9%
Метамфетамини (пико и др.)	8,9%	68,6%	19,1%
Комбинация от две и повече вещества	7,7%	67,0%	21,5%
Амфетамини	7,4%	70,6%	18,7%
Хашиш	7,2%	68,7%	20,6%
Халюциногенни гъби	6,9%	69,4%	20,0%
Попърс	6,8%	69,7%	19,8%
Екстази	6,4%	71,1%	19,2%
LSD	6,1%	70,3%	20,0%
Синтетични канабиноиди (Спайс и др.)	5,3%	70,7%	20,2%
Хероин	3,9%	72,9%	19,5%
„Дишане“ на лепила, бронз и др.	3,8%	73,0%	19,5%
Морфин, Кодеин и др. опиати	3,7%	72,3%	20,0%
Метадон	2,2%	73,8%	20,0%

*Разликата до 100% е за сметка на неотговорилите на въпроса

В обкръжението на учениците най-често се употребява марихуана (24,8%). Данните сочат, че с преминаването във всеки по-горен клас – делът на учениците, които попадат в компания на употребяващи марихуана се покачва с около 10%, като в 11-ти и 12-ти клас достигат до над една трета от анкетираните. Впечатление прави честото попадане на децата в компания, в която се употребяват анаболни стероиди (12,7%). Тази употреба е типична предимно за компаниите на момчетата и учениците в 12 клас. Анкетираните относително често съобщават, че в обкръжението им се употребяват и кокаин (10,6%), метамфетамини (8,9%), амфетамини (7,4%), хашиш (7,2%), халюциногенни гъби (6,9%) и попърс (6,8%). 6,4% от учениците са споделили, че в обкръжението им се употребява екстази, а 6,1% LSD. Статистическите разрези по пол

показват, че момичетата и учениците в 12-ти клас относително по-често попадат в компанията на употребяващи наркотични вещества.

Фигура 24. Процентно разпределени на отговорите на въпрос „На вас лично предлагали ли са ви наркотици през последните 12 месеца?“

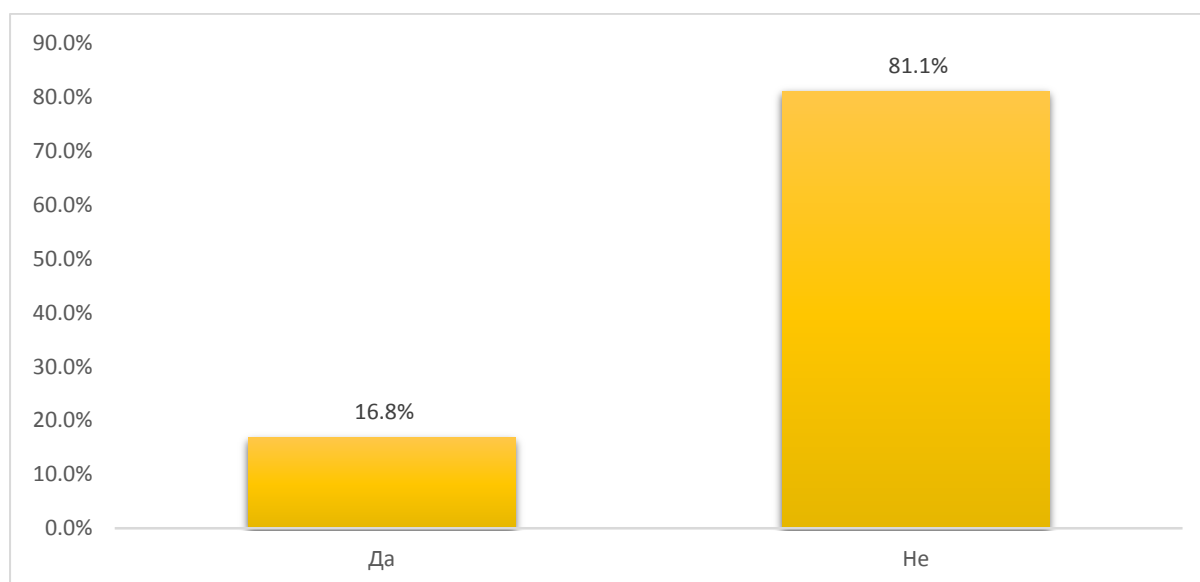
*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Повечето ученици, на които са били предлагани наркотични вещества споделят, че това се е случвало веднъж или два пъти през последната година (14,4%). По-често са били предлагани наркотични вещества на 10% от младежите. Общият дял на учениците, които са признали, че са им били предлагани наркотици през изминалата година е 24,4%. Момичетата по-често са получавали подобни предложения, макар и с малка статистическа разлика. Проблемът е най-силно осезаем сред учащите в 11-ти и 12-ти клас, където приблизително всеки трети ученик е получавал такова предложение през изминалата година. Въпреки това за основен дял от тях това се е случвало само веднъж или два пъти. Данните сочат, че учениците, които са получавали по-често подобни предложения, свързани с употреба на наркотични вещества, са по-склонни да опитат наркотик, ако им бъде предложен от приятел.

Употреба на наркотици

Учениците, които са употребявали наркотични вещества някога в живота си (вкл: канабис (марихуана, хашиш), стимуланти (анфетамин, метамфетамин, екстази, кокаин), халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди) са малко под 17% (171 ученици). Употребявалите относително по-често са момичета. Статистическото разпределение по клас показва, че се наблюдава най-рязко покачване на броя употребили след завършване на 10 клас, като в 12 клас делът им достига до една четвърт от всички ученици.

Фигура 25 Процентно разпределение на отговорите на въпрос "Някога през живота си употребявал(а) ли сте наркотични вещества, вкл: канабис (марихуана, хашиш), стимуланти (анфетамин, метамфетамин, екстази, кокаин), халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди?"

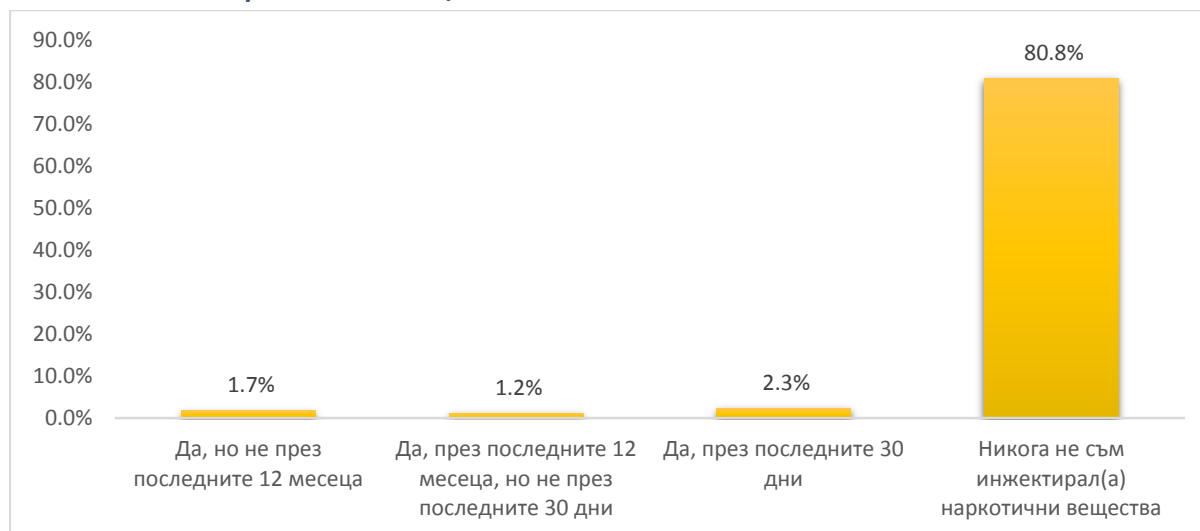

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Учениците, които са опитвали различни по вид наркотични вещества по-често са изпивали по-рано и първото си питие. Според получените данни младежите, които не са употребявали подобни вещества по-често са консумирали алкохол за пръв път на 14-годишна възраст. От друга страна, първата консумация на алкохол сред употребявалите по-често е на 13-годишна възраст. Забелязва се също, че голяма част от учениците опитали цигари за първи път по-рано от средното, на възраст между 11 и 12 години, по-често от останалите са опитвали и наркотични вещества.

Наблюдава се връзка между употребата на наркотични вещества и начина, по който децата разбират за влиянието от употребата на наркотици. Употребявалите наркотични вещества много по-често от останалите споделят, че са имали възможност да разберат за въздействието и последствията от употребата на наркотици – от лични наблюдения върху лица, употребяващи наркотици, от телевизионни предавания, филми и разкази на приятели и познати. Значително по-рядко са разговаряли по темата със своите родители, други роднини, чели са книги с подобна тематика или са беседвали с педагогически съветници. Връзката между обкръжението и запознатостта/употребата на наркотични вещества се доказва и от това, че употребявалите близо десет пъти по-често са присъствали многократно на купони, на които се вземат наркотици през последната година. Забелязва се също, че сред употребявалите е по-силно установено мнението, в сравнение с останалите ученици, че се употребява от скука и защото е лесно достъпно. Въпреки това и сред двете групи като основна причина за употреба се посочва удоволствието от временния ефект.

Фигура 26. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Инжектирали ли сте си някога наркотични вещества?“

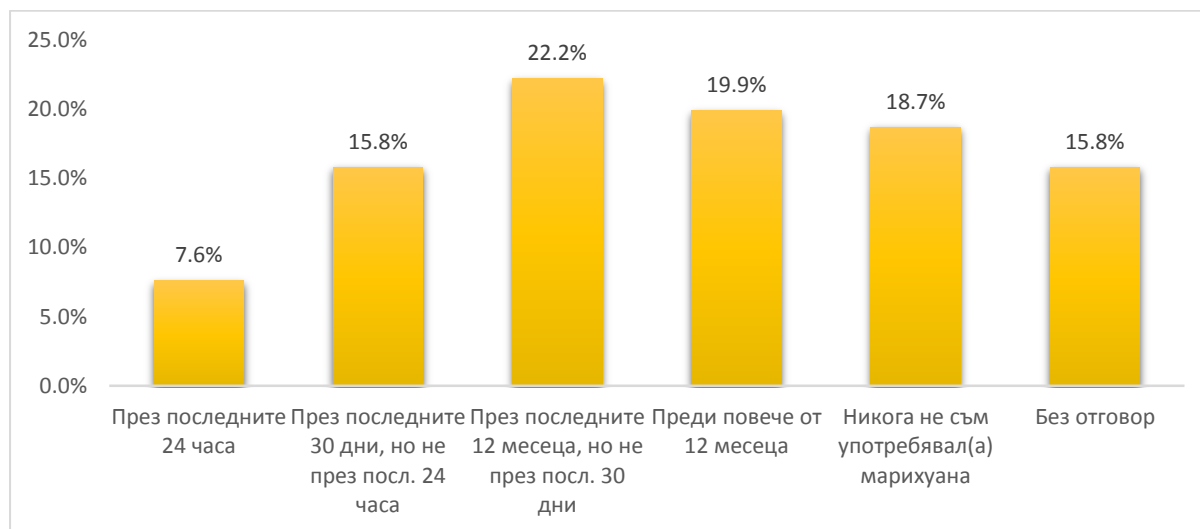

*Статистическо разпределение сред употребявалите някога наркотични вещества (вкл. канабис, стимуланти, опиоиди, халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди)

**Разликата до 100% е за сметка на неотговорилите на въпроса

Употребата на забранени вещества, които се инжектират не е разпространена сред учениците от 8 до 12 клас в град Бургас. Учащите, които са си инжектирали наркотик са малко над 6% от общия дял на употребявали наркотични вещества (6,1% или 9 ученици).

Фигура 27. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) марихуана?“

*Статистическо разпределение сред употребявалите някога наркотични вещества (вкл. канабис, стимуланти, опиоиди, халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди)

Марихуаната е най-употребяваното наркотично вещество сред учениците от 8 до 12 клас в Бургас. Общият дял на анкетираните, които са употребявали марихуана през последната година е 45,6% (статистическото разпределение е само сред посочилите, че са употребявали някакъв вид наркотик поне веднъж, вкл. канабис, стимуланти, опиоиди, халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди).

Близо 20% от учениците в гимназиален етап са употребявали марихуана преди повече от 12 месеца. Това означава, че 65,5% от учениците, които поне веднъж са употребявали някакъв вид наркотични вещества – са употребявали марихуана. За целите на анализа се приема, че групата на активно употребяващи е сред употребилите през последните 24 часа. Техният дял е 7,6% или общо 13 ученици. Приблизително двойно повече са тези, които са употребявали през последния месец, но не през изминалите 24 часа (15,8% или 27 ученици). Окръпнените данни показват, че като цяло марихуана е била употребявана относително по-често от момичета и ученици в 11-ти клас.

Данните сочат, че активно употребяващите много по-често от останалите влизат в конфликтни ситуации, като основен дял от тях споделят, че имат проблеми предимно с родителите си. За тях е и по-типично да отсъстват често от училище.

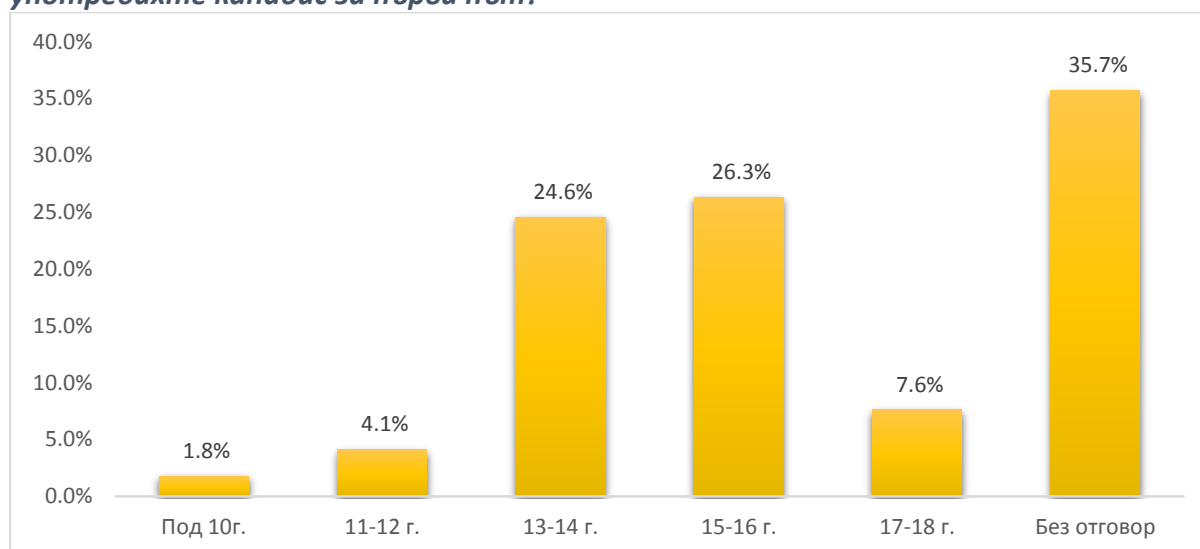
Фигура 28. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) хашиш?“

*Статистическо разпределение сред употребявалите някога наркотични вещества (вкл. канабис, стимуланти, опиоиди, халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди)

Хашишът е значително по-слабо разпространен сред употребяващите наркотици. Общо 11,2% са употребявали през последната година, а 5,3% преди повече от година. Най-висок е делът на учениците, които са употребили през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни (8,2%). Статистическите натрупвания не позволяват данните да бъдат разгледани по пол и клас на учащите.

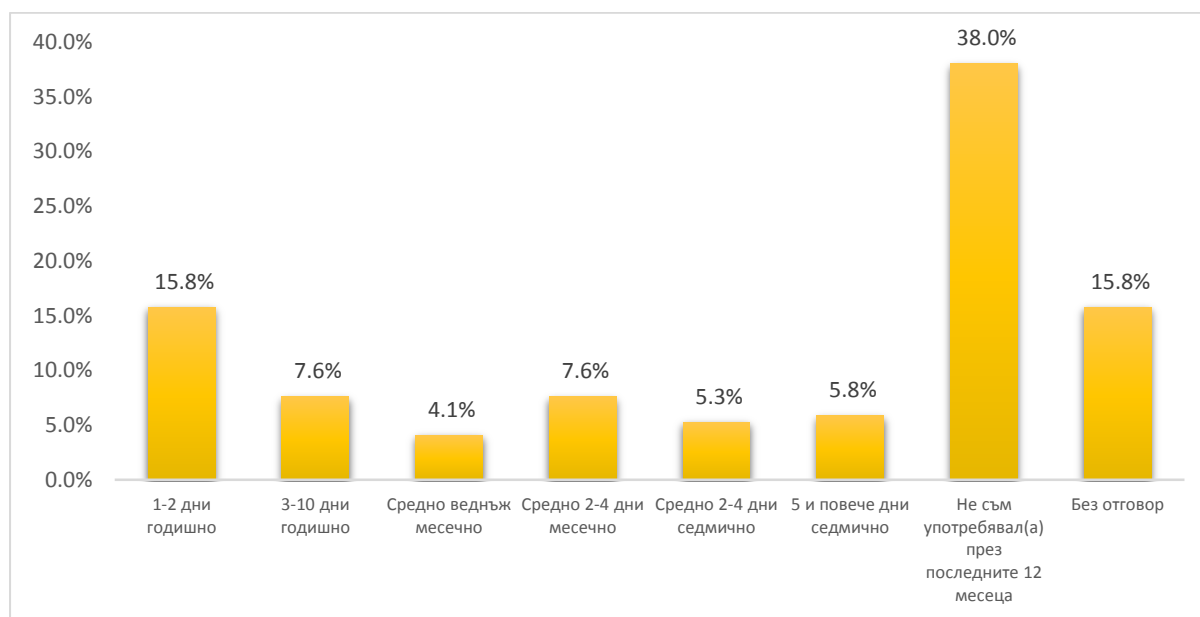
Фигура 29. Процентно разпределение на въпрос „На колко години бяхте, когато употребихте канабис за първи път?“

*Статистическо разпределение сред употребявалите някога наркотични вещества (вкл. канабис, стимуланти, опиоиди, халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди)

Младежите най-често опитват марихуана или хашиш във възрастта между 13 и 16 години, като средната възраст на първа употреба е 14,5 години. Разпределението по пол показва, че момичетата опитват канабис по-рано от момчетата.

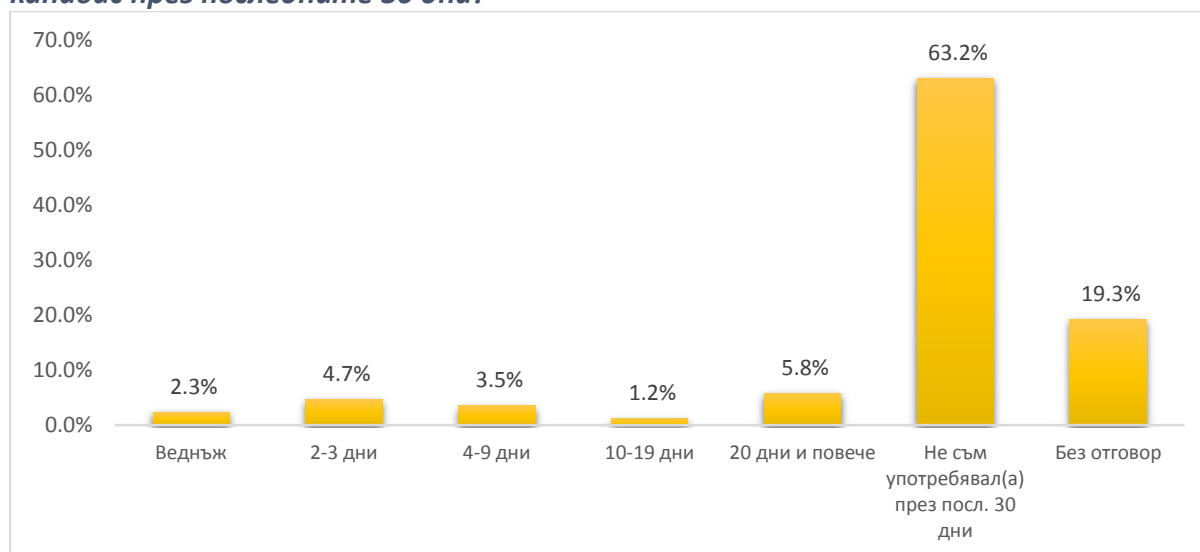
Фигура 30. Процентно разпределение на въпрос „В колко дни сте употребявал(а) канабис през последните 12 месеца?“

*Статистическо разпределение сред употребявалите някога наркотични вещества (вкл. канабис, стимуланти, опиоиди, халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди)

Учениците, които са употребявали някакъв наркотик поне веднъж най-често споделят, че са употребявали канабис веднъж или два пъти през изминалата година (15,8%). За целите на анализа активно употребяващите се разглеждат през употребата на седмична база. Делът им е общо 11,1%, като 5,8% посочват, че са употребявали 5 и повече дни седмично.

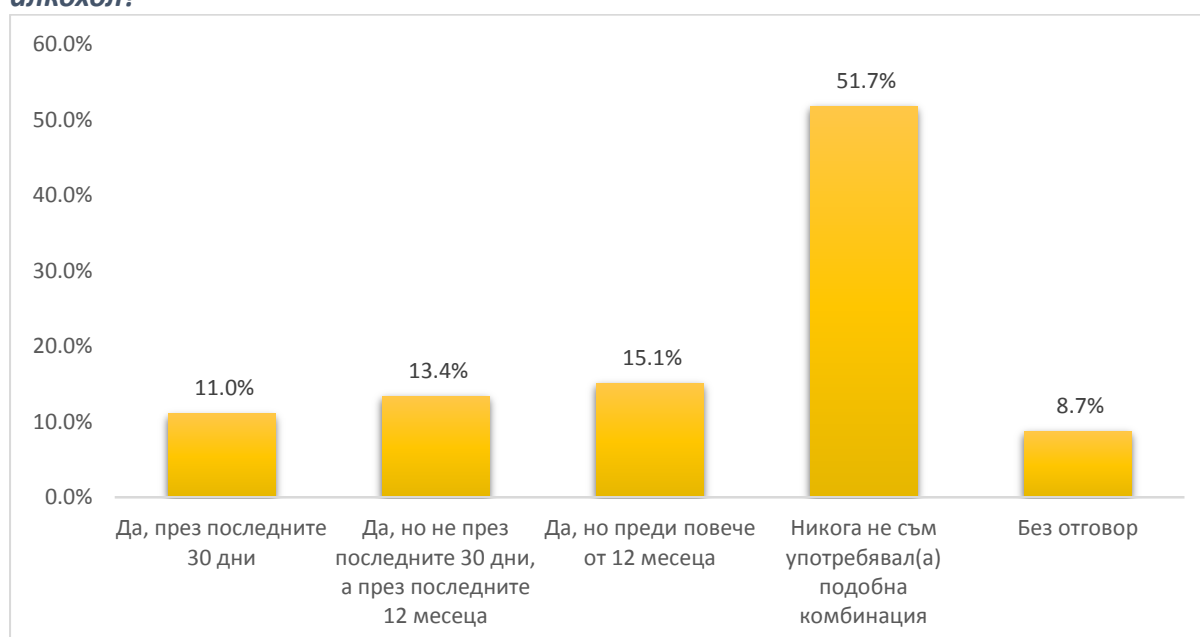
Фигура 31. Процентно разпределение на въпрос „В колко дни сте употребявал(а) канабис през последните 30 дни?“

*Статистическо разпределение сред употребявалите някога наркотични вещества (вкл. канабис, стимуланти, опиоиди, халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди)

Общият дял на ученици, които са употребявали канабис през последния месец е 17,5%, като ежедневно употребяващите са приблизително 6%. Ежедневната употреба е осъществявана предимно от момчета и ученици от 10-ти и 11-ти клас. Употребата на канабис, без значение честотата, през последния месец е била осъществявана приблизително два пъти по-често сред учениците от 9-ти, 10-ти и 11-ти клас, спрямо данните за 8-ми и 12-ти клас. Неотговорилите най-често са от 8-ми и 12-ти клас.

Фигура 32. В колко дни сте употребявал(а) ли сте някога канабис в комбинация с алкохол?

Комбинирането на канабис с алкохол е относително силно разпространено сред учениците, които са употребявали наркотични вещества. Близко 40% са споделили, че са правили комбинацията някога (39,5%). 11% са правили комбинацията през последните 30 дни, а 13,4% през последните 12 месеца, но не през изминалите 30 дни. Делът на момчетата, които са комбинирали двете вещества през последния месец е приблизително два пъти по-голям от този на момчетата. Окръпнените данни, също сочат, че момчетата като цяло по-често си позволяват да правят подобна комбинация. Статистическото разпределение по клас показва, че през последните 30 дни това се е случвало предимно на ученици от 10-ти клас. Десетокласниците, също така най-често не са давали отговор на този въпрос. Според изследваните данни около половината от употребявалите комбинация от алкохол и канабис през последните 30 дни посочват, че пият алкохол средно между 2 и 4 дни месечно.

Таблица 19. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Кога за последно сте употребявал(а) посочените по-долу вещества?“

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?	През последните 30 дни	През последните 12 месеца, но не последните 30 дни	Преди повече от 12 месеца	Някога
Синтетични канабиноиди	8,0%	5,7%	4,0%	74,4%
Попърс	6,8%	3,4%	6,3%	76,1%
Комбинация на две и повече вещества	5,1%	2,8%	4,5%	79,0%
Кокаин	2,8%	5,1%	4,5%	79,5%
Анаболни стероиди	6,8%	1,1%	4,5%	80,1%
Амфетамини	4,0%	3,4%	4,5%	80,1%
Метамфетамини (пико и др.)	3,4%	4,5%	2,8%	81,3%
LSD	4,0%	4,0%	2,8%	81,3%
Екстази	4,0%	3,4%	2,3%	82,4%
Халюциногенни гъби	4,0%	2,3%	2,8%	83,0%
„Дишане“ на лепила, бронз и др.	3,4%	-	5,1%	83,5%
Морфин, Кодеин и др. опиати	2,8%	1,7%	3,4%	84,1%
Хероин	2,8%	2,8%	1,7%	85,2%
Метадон	3,4%	0,6%		88,1%

*Статистическо разпределение сред употребявалите някога наркотични вещества (вкл. канабис, стимуланти, опиоиди, халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди)

**Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

През последната година 8% (24 ученици) от учениците, употребили някога наркотик са употребили синтетични канабиноиди, а 10,4% (18 ученици) попърс. Попърсът е и веществото, което най-често е било употребявано преди повече от година.

Синтетичните канабиноиди са по-силно разпространени сред момчетата, докато по-възрастните предпочитат предимно от момичетата. И двете вещества са били употребявани по-често от ученици в последните класове. Въпреки това при разглеждане на данните трябва да се има предвид, че нивата на употреба са прекалено ниски, за да бъдат направени категорични изводи.

Таблица 20. Процентно разпределение на отговорите на въпроса „В колко дни през последните 12 месеца сте употребявал(а) някое от посочените по-долу вещества?“

В КОЛКО ДНИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?	1-2 дни годишно	3-10 дни годишно	Веднъж месечно	2-4 дни месечно	2-4 дни седмично	5 и повече дни седмично	Не през последните 12 месеца
Анаболни стероиди	0,6%	1,2%			0,6%	3,5%	62,6%
LSD	2,3%		0,6%			2,9%	63,2%
Синтетични канабиноиди	3,5%	2,9%	0,6%	1,2%	0,6%	2,3%	57,3%
Метамфетамини (пико и др.)	2,3%	1,2%		0,6%	0,6%	2,3%	62,6%
Халюциногенни гъби	0,6%				1,2%	1,8%	64,9%
Метадон	0,6%				1,2%	1,8%	65,5%
Комбинация на две и повече вещества	2,3%	0,6%	0,6%	0,6%		2,3%	62,6%
Кокаин	3,5%	0,6%			0,6%	1,8%	63,7%
Амфетамини	1,8%	0,6%		1,2%	0,6%	1,8%	63,7%
Екстази	2,3%				0,6%	1,8%	63,7%
Попърс	2,9%	1,2%			0	2,3%	64,3%
Хероин	1,2%				0,6%	1,8%	65,5%
Морфин, Кодеин и др. опиати	1,2%				0,6%	1,8%	65,5%
„Дишане“ на лепила, бронз и др.	0,6%					1,8%	66,7%

*Статистическо разпределение сред употребявалите някога наркотични вещества (вкл. канабис, стимуланти, опиоиди, халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди)

**Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

През изминалата година 8% (14 ученици) от учениците са употребявали кокаин, същият дял са употребявали анаболни стероиди. Въпреки еднаквите дялове на употребили веществата, се забелязва, че по-голямата част от употребили анаболни стероиди са го правили през последните 30 дни (6,8%). Преди по-малко от година 7,4% (13 ученици) са употребявали амфетамини, 8% (14 ученици) метамфетамини, 8% (14 ученици) LSD, 7,4% (13 ученици) екстази и 6,3% халюциногенни гъби (11 ученици).

Макар през изминалите 12 месеца дишането на лепило да е слабо разпространено сред подрастващите, относително висок е дялът на учениците, които са дишали лепило преди повече от година (5,1% или 9 ученици). Най-слабо е разпространена употребата на морфин, хероин и метадон.

Като цяло употребата на тежки наркотични вещества от ученици е затворена по-скоро в частни случаи. През последните 12 месеца с **най-висока честота** (два или повече пъти седмично) са били употребявани анаболни стероиди (4,1% или 7 ученици). През повече от 5 дни седмично са били употребявани по-често LSD (2,9% или 5 ученици) и (2,3% или 4 ученици) попърс. Въпреки това трябва да се отбележи, че статистическите натрупвания са прекалено малки, за да бъде направен категоричен извод за това дали някое от веществата се приема с по-висока честота.

Ежедневната употреба на наркотични вещества най-често е свързана с вземането на анаболни стероиди (2,9% или 5 ученици) и амфетамини (2,9% или 5 ученици). Следват синтетичните канабиноиди, метамфетамини и екстази. Веднъж на месец е бил употребяван най-често попърс (3,5%), следван от анаболни стероиди и синтетични канабиноиди. Броят на учениците, употребявали през последния месец е прекалено нисък, за да бъдат направени категорични заключения от изследваните данни.

Учениците започват да употребяват наркотични вещества най-често около петнадесетата си годишнина. Въпреки това се обособяват няколко вещества, чиито прием започва относително по-рано. Това са дишане на лепило, кокаин, хероин и метамфетамини. Според изследваните данни момичетата започват употребата си по-рано от момчетата. Това е най-ясно забележимо по отношение на дишането на лепило, тъй като сред момичетата средната възраст за първа употреба е едва 12 години, докато

при момчетата е 16 години. Въпреки това трябва да се отбележи, че статистическите натрупвания са прекалено малки, за да бъдат направени категорични изводи.

Таблица 21. Процентно разпределение на отговорите на въпроса „В колко от последните 30 дни сте употребявал(а) някое от посочените по-долу вещества?“

В КОЛКО ОТ ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?	Веднъж	2-3	4-9	10-19	20 и повече	Не през последните 30 дни
Синтетични канабиноиди	1,8%	0,6%	1,2%	1,2%	2,3%	58,5%
Анаболни стероиди	1,8%			0,6%	2,9%	60,2%
Амфетамини	0,6%				2,9%	62,0%
Халюциногенни гъби		0,6%		0,6%	1,8%	62,0%
Попърс	2,3%		0,6%		2,3%	62,0%
Комбинация на две и повече вещества				0,6%	2,3%	62,0%
Метадон		0,6%	0,6%		1,8%	62,6%
Метамфетамини (пико и др.)		0,6%			2,3%	62,6%
Екстази	0,6%				2,3%	62,6%
LSD			0,6%	0,6%	1,8%	62,6%
Хероин				0,6%	1,8%	63,2%
Морфин, Кодеин и др. опиати				0,6%	1,8%	63,2%
„Дишане” на лепила, бронз и др.	0,6%				1,8%	63,2%
Кокаин				0,6%	1,8%	63,7%
Друго			0,6%		1,8%	48,5%

*Статистическо разпределение сред употребявалите някога наркотични вещества (вкл. канабис, стимуланти, опиоиди, халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди)

**Разликата до 100% е за сметка на неотговорилите на въпроса

Основната причина за първата употреба на наркотични вещества е любопитството. Следват удоволствието от временния ефект и скуката. Около 13% от употребявалите наркотиците са посочили, че причината е била свързана с психологически стрес, а при 10,5% - от нужда да се откъснат от действителността. 9,4% от употребявалите са искали да подтиснат проблеми при общуването. С дялове от около 5-6% се обособяват учениците, които са употребили заради човек, когото харесват, за да бъдат приети в

компанията си, защото е част от съвременния начин на развлечение, не са могли да се преборят с изкушението или са се чувствали „различни“.

Фигура 33. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Каква беше причината за първата ви употреба на някое от веществата, посочени в предишните два въпроса?“

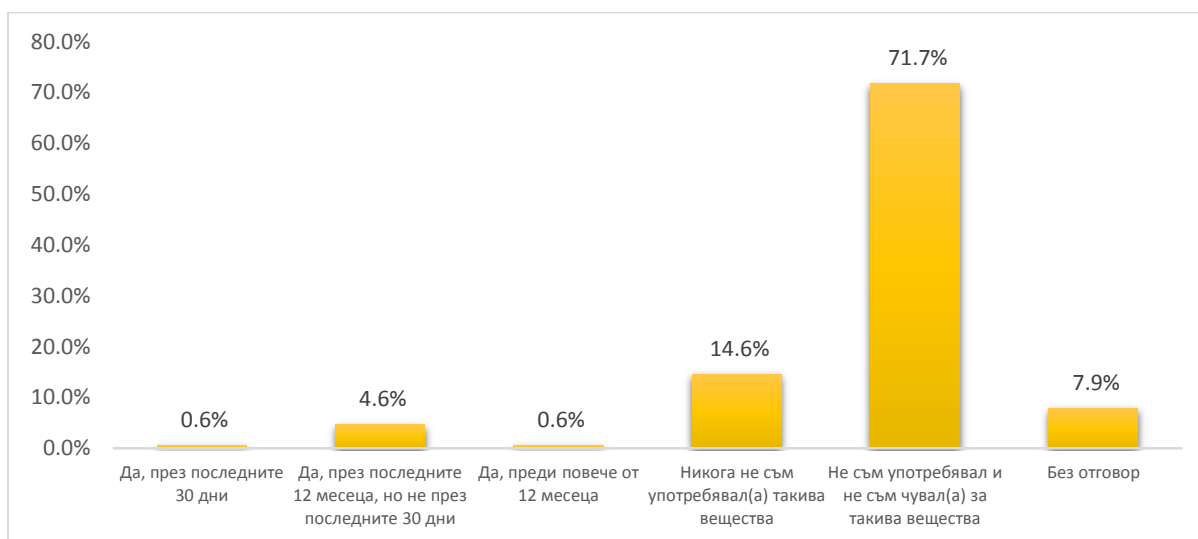
*Статистическо разпределение сред употребяващите някога наркотични вещества (вкл. канабис, стимуланти, опиоиди, халюциногени, инхаланти, анаболни стероиди)

Според статистическото разпределение младежите, които са вземали наркотични вещества, за да бъдат приети от компанията си, много по-често от останалите влизат в конфликт с приятелите си. Тези, които са го правили от любопитство и за да изпитат удоволствие от временния ефект по-често влизат в конфликти с родителите си.

Употреба на дизайнерски наркотици. Източници на снабдяване и форма

Употребата на дизайнерски наркотици сред гимназистите в град Бургас е затворена по-скоро в частни случаи. Общият дял на употребявалите подобни вещества е 5,8% (60 ученици). Най-висок е дялът на употребили през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни (4,6%).

Фигура 34. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Някога употребявал(а) ли сте нови психоактивни вещества (т.нар. от медиите „дизайнерски“ наркотици) или продукти, различни от вече познатите и разпространявани, като „весел чай“, спайс, бонзай, соли за вана, билков тамян)?

Над 71% от учениците в гимназиален етап не са чували и употребявали дизайнерски наркотици. Дялът на посочилите, че не са употребявали, без условието да не са чували за тях, е значително по-малък (14,6%). Тези данни сочат, че повечето от младежите са запознати със съществуването на дизайнерска дрога, макар и да не я употребяват. Употребата е относително по-силно разпространена сред момчетата и учениците от 12-ти клас. Около 40% от учениците, които са споделили, че са употребявали през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни – посочват, че през последната година са употребявали „дизайнерски“ наркотици веднъж или два пъти. Дялът на употребявалите на седмична база е малко над една трета.

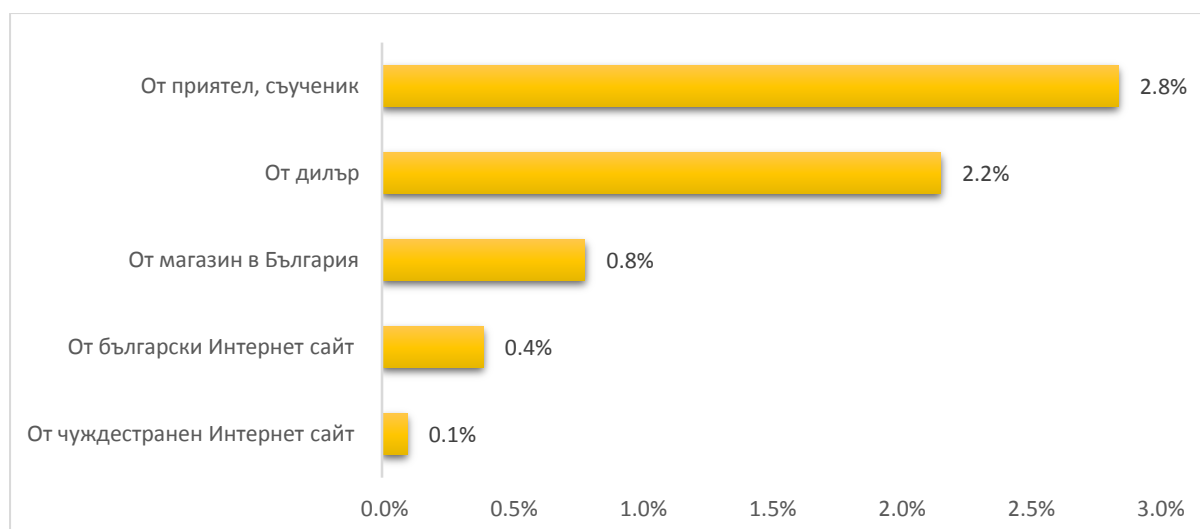
Фигура 35. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „През последните 12 месеца в колко дни сте употребявал(а) някое от веществата, описани в предишния въпрос?“

*Статистическо разпределение сред употребявалите някога психоактивни вещества (т.нар. от медиите „дизайнерски“ наркотици) или продукти, различни от вече познатите и разпространявани, като „весел чай“, спайс, бонзай, соли за вана, билков тамян)

Около 40% от учениците признават, че са употребявали психоактивни вещества (т.нар. от медиите „дизайнерски“ наркотици) или продукти, различни от вече познатите и разпространявани, като „весел чай“, спайс, бонзай, соли за вана, билков тамян) веднъж или два пъти годишно (38,3% или 23 ученици).

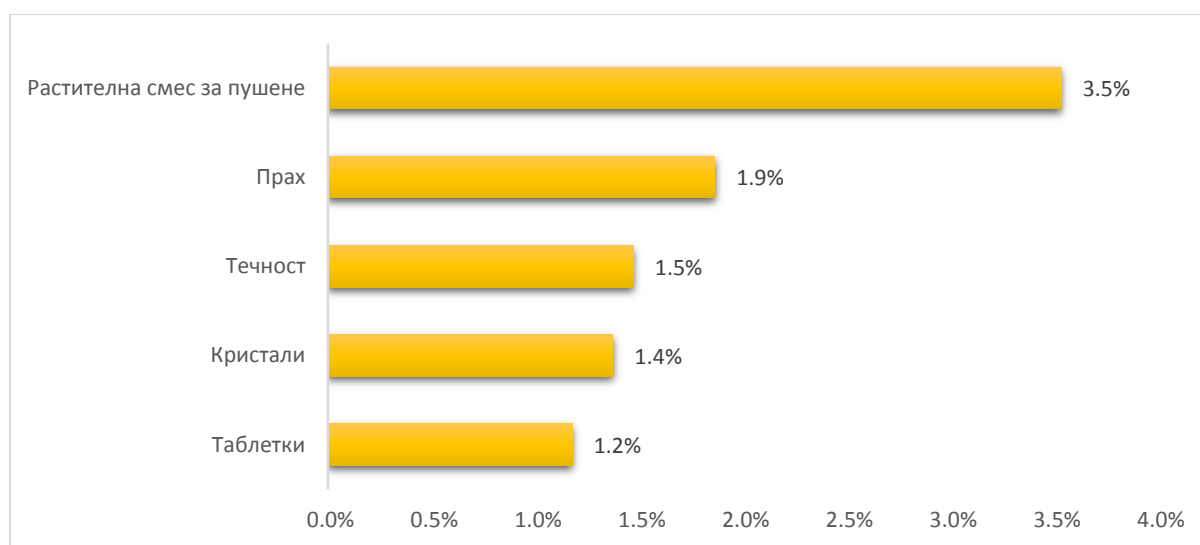
Фигура 36. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „От къде се снабдите с тях през последните 12 месеца?“

*Статистическо разпределение сред употребявалите някога психоактивни вещества (т.нар. от медиите „дизайнерски“ наркотици) или продукти, различни от вече познатите и разпространявани, като „весел чай“, спайс, бонзай, соли за вана, билков тамян)

Основният начин, по който младежите са се снабдявали с веществата е от приятели и съученици. Другият най-често използван източник са дилъри. Момчетата по-често предпочитат да се снабдяват от приятели, докато момчетата по-често са вземали наркотиците от дилър. Въпреки това статистически разрез по клас показва, че във почти всички класове се предпочита разпространението от познати, с изключение на 8 и 11-ти клас, където използвалите приятели и дилъри са равни дялове.

Фигура 37. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Под каква форма бяха тези вещества, които се употребявал(а) през изминалата една година“?

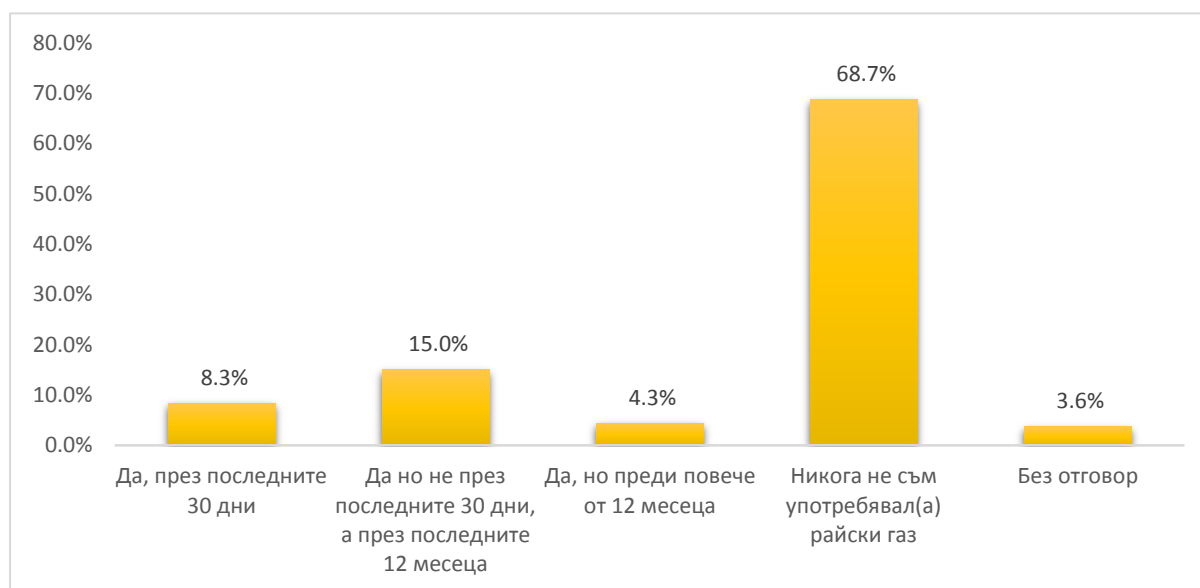
*Статистическо разпределение сред употребявалите някога психоактивни вещества (т.нар. от медиите „дизайнерски“ наркотици) или продукти, различни от вече познатите и разпространявани, като „весел чай“, спайс, бонзай, соли за вана, билков тамян)

Основната форма на използваните вещества е била растителна смес. С относително сходни дялове се обособяват употребилите вещества под формата на прах, течност, кристали и таблетки. Данните сочат, че с всеки по-горен клас се повишава броят на употребили растителна смес. Веществата на прах, таблетки и течност, от друга страна, са най-разпространени сред 9-ти и 12-ти клас. Кристали се използват най-вече от ученици в 12-ти клас.

Употреба на райски газ и никотинови торбички

Напоследък сред децата добива популярност употребата на райски газ и никотинови торбички (снус). Според изследваните данни приблизително всяко четвърто дете, межди 8-ми и 12-ти клас в Бургас, е използвало райски газ през последната година (23,4%).

Фигура 38. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Употребявал(а) ли си някога за забавление райски газ (вкл. в балони)?“

Общият дял на учениците, които са употребявали някога райски газ е 27,7%. Малко над 8% са го правили през последните 30 дни (8,3% или 85 ученици). 15% (153 ученици) са употребявали веществото през последната година, но не през изминалите 30 дни. Райският газ е по-разпространен сред момичетата и учениците в 11-ти клас. Според изследваните данни броят на употребявалите е относително нисък в 8-ми клас и се увеличава двойно в 9-ти клас. Приблизително всеки четвърти ученик в 10-ти клас е опитвал някога райски газ, като в 11-ти клас употребата се разраства до всеки втори. Въпреки това трябва да се отбележи, че повечето ученици в 11-ти клас не са го взимали през последния месец, а през изминалата година. Сред дванадесетокласниците е най-висок делът на учениците, които са дишали райски газ през последните 30 дни.

Децата, които са употребявали райски газ през последните 30 дни често са младежи, които регулярно консумират алкохол. Те по-често влизат в конфликти с родителите си от останалите и отсъстват от училище, но по извинителни причини.

Никотиновите торбички са по-слабо разпространени сред гимназистите в град Бургас. Общо 15,4% от учениците са употребявали никотинови торбички (снус) някога в живота си, като 11,3% са го правили през изминалата година. Употребилите през последните 30 дни по-често са младежи в 9 и 10 клас. Момчетата относително по-често споделят, че са употребявали веществото през последния месец, но с малка статистическа разлика. Забелязва се, че учениците, които са употребявали никотинови торбички през последната година в голяма част от случаите са употребявали и райски газ през годината.

Фигура 39. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Употребявал(а) ли си някога за забавление никотинови торбички (снус)?“

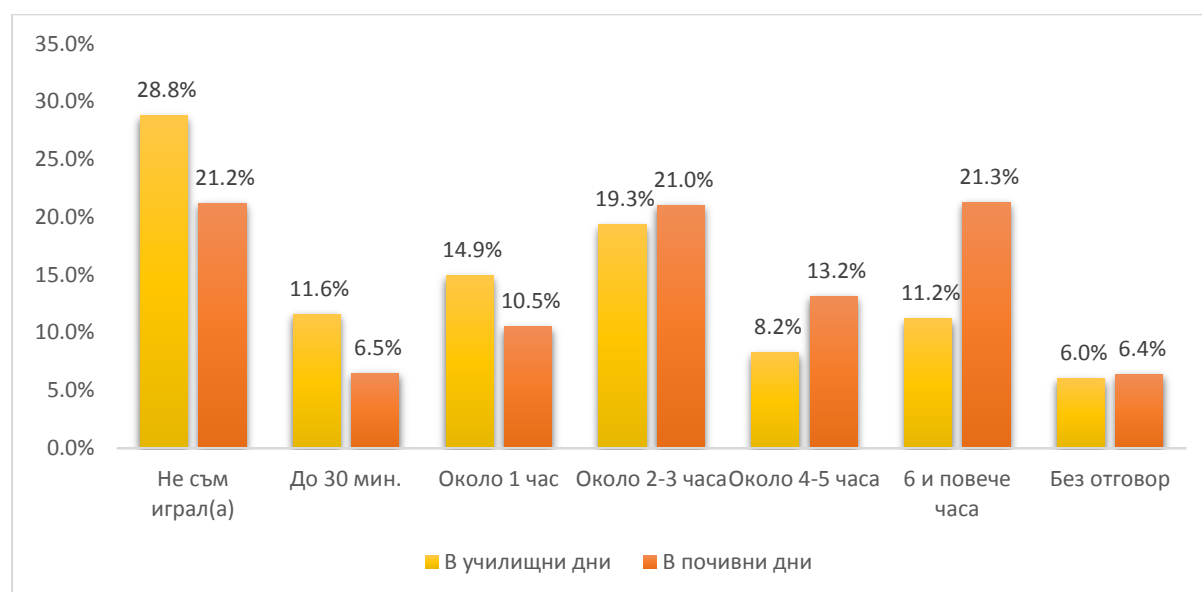

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Други зависимости

Основен дял от учениците използват електронни устройства докато са в училище (65,3%). Малко над 19% признават, че прекарват около 2-3 часа играейки игри по време на учебния ден. Около 15% прекарват средно около 1 час в подобни занимания.

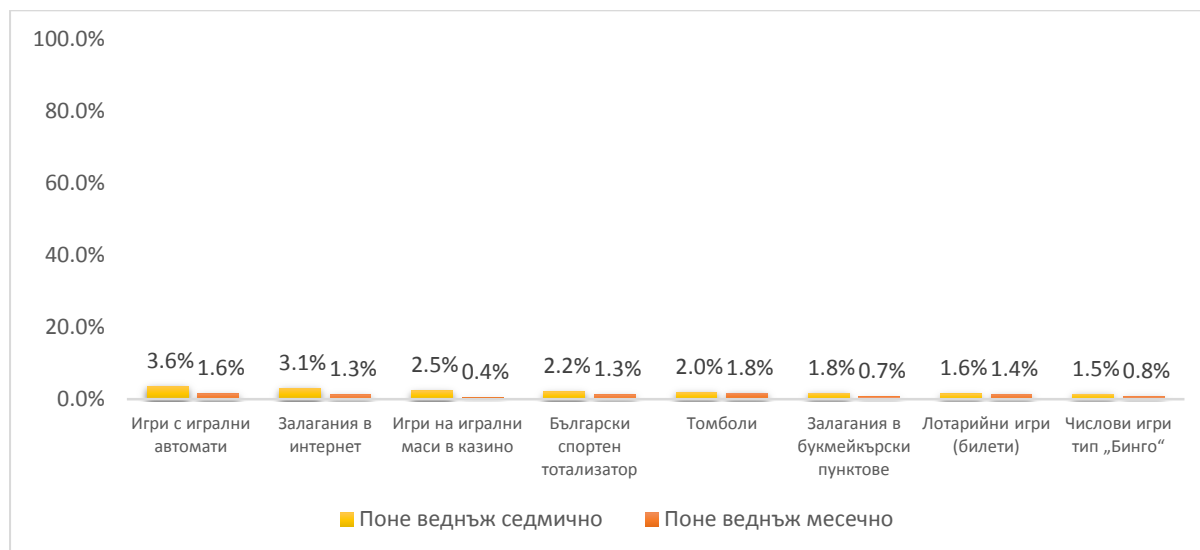
Фигура 40. Процентно разпределение на отговорите по въпрос: „През последните 30 дни колко време на ден сте прекарвали играейки игри (сами или с други хора), използвайки компютър, таблет, смартфон, конзоли или други електронни устройства“

Учениците, които отделят най-много време в игра на електронни устройства по време на учебния ден, 6 и повече часа (11,2%), по-често са момчета и ученици в 12-ти клас. Въпреки това статистическото разпределение сочи, че учащите от 8-ми и 9-ти клас най-често отделят време за игри по време на учебния ден. Времето, което отделят най-често е между 2 и 3 часа.

72,4% от учениците в гимназиален етап използват електронни устройства за игра в почивните дни. Макар отново относително често да се отделят около 2-3 часа за тази дейност, се обособява и група на младежи, които играят 6 часа и повече (21,3%). Те са предимно момчета и ученици в 8-ми и 9-ти клас.

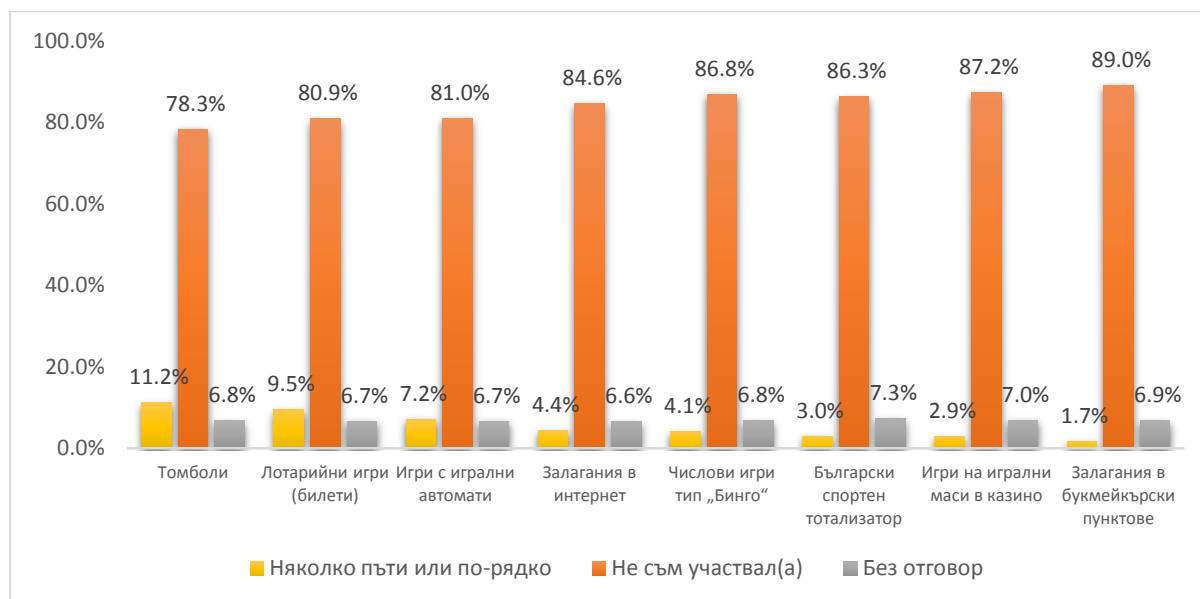
Фигура 41 Процентно разпределение на всички отговори на въпрос: „Колко често през последните 12 месеца сте участвали в някоя от следните активности? с отговор „Поне веднъж седмично“ и „Поне веднъж месечно“

Учениците относително рядко участват в различни хазартни игри. Според изследваните данни повечето младежи, които са играли или залагали през годината – са го правили няколко пъти или по-рядко. Въпреки това има групи ученици, които отделят време за залагания всяка седмица или поне веднъж месечно. Според изследваните данни залаганията са значително по-типични за момчетата и учениците от по-горни класове. Най-популярни са игралните автомати, като 3,6% от гимназистите са използвали такива поне веднъж седмично през последната година. Сходен дял (3,1%) са и учениците, които са залагали в интернет поне веднъж седмично през изминалата година. Ежеседмично използвалите игрални автомати най-често са ученици от 10-ти и 11-ти клас. Ежеседмичните залагания в интернет, също са по-типични за учениците от 11-ти клас, но се предпочитат и от ученици в 12-ти клас.

Посещенията в казина се подреждат на трето място сред най-често упражняваните дейности поне веднъж седмично (2,5%). Този тип залагания се предпочитат най-вече от дванадесетокласници. Българският спортен тотализатор и томболите отново се избират предимно от ученици в последните два класа. Сред участващите в томболи се наблюдава най-висок дял на ученици, които участват в такива поне веднъж месечно (1,8%).

Фигура 42 Процентно разпределение на всички отговори на въпрос: „Колко често през последните 12 месеца сте участвали в някоя от следните активности? с отговор „Няколко пъти или по-рядко“, „Не съм участвал(а)“ и неотговорилите

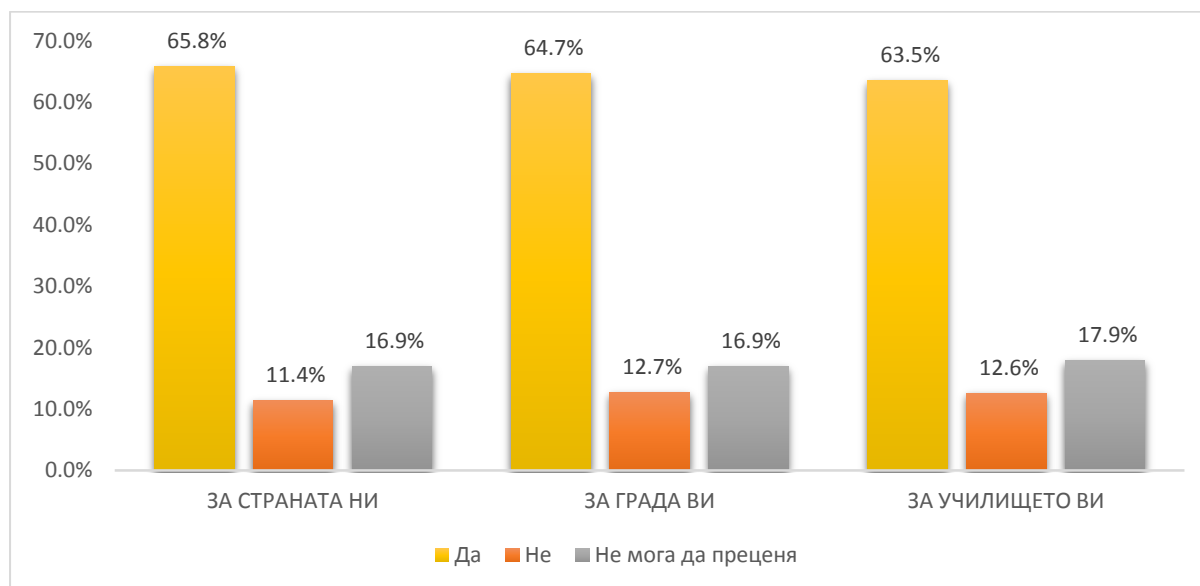

Хазартните игри, в които учениците са участвали няколко пъти или по-рядко през годината най-често са били: томболи (11,2%), лотарийни игри (9,5%), игри с игрални автомати (7,2%), залагания в интернет (4,4%) и игри тип „Бинго“ (4,1%). Най-слабо популярни са залаганията в букмейкърски пунктове, като те са разпространени предимно сред най-големите ученици.

Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества

Общите нагласи на учениците в Бургас сочат, че употребата на наркотични вещества е проблем както за училището им (63,5%), така и за град Бургас (64,7%) и страната като цяло (65,8%). Макар и с много малки статистически разлики, се поставя фокус върху сериозността на проблема на национално ниво. Дяловете на анкетирани, които смятат, че такъв проблем не съществува са малко над 11%.

Фигура 43. Процентно разпределение на отговорите на ученици на въпрос „Според вас употребата на наркотици проблем ли е за: “

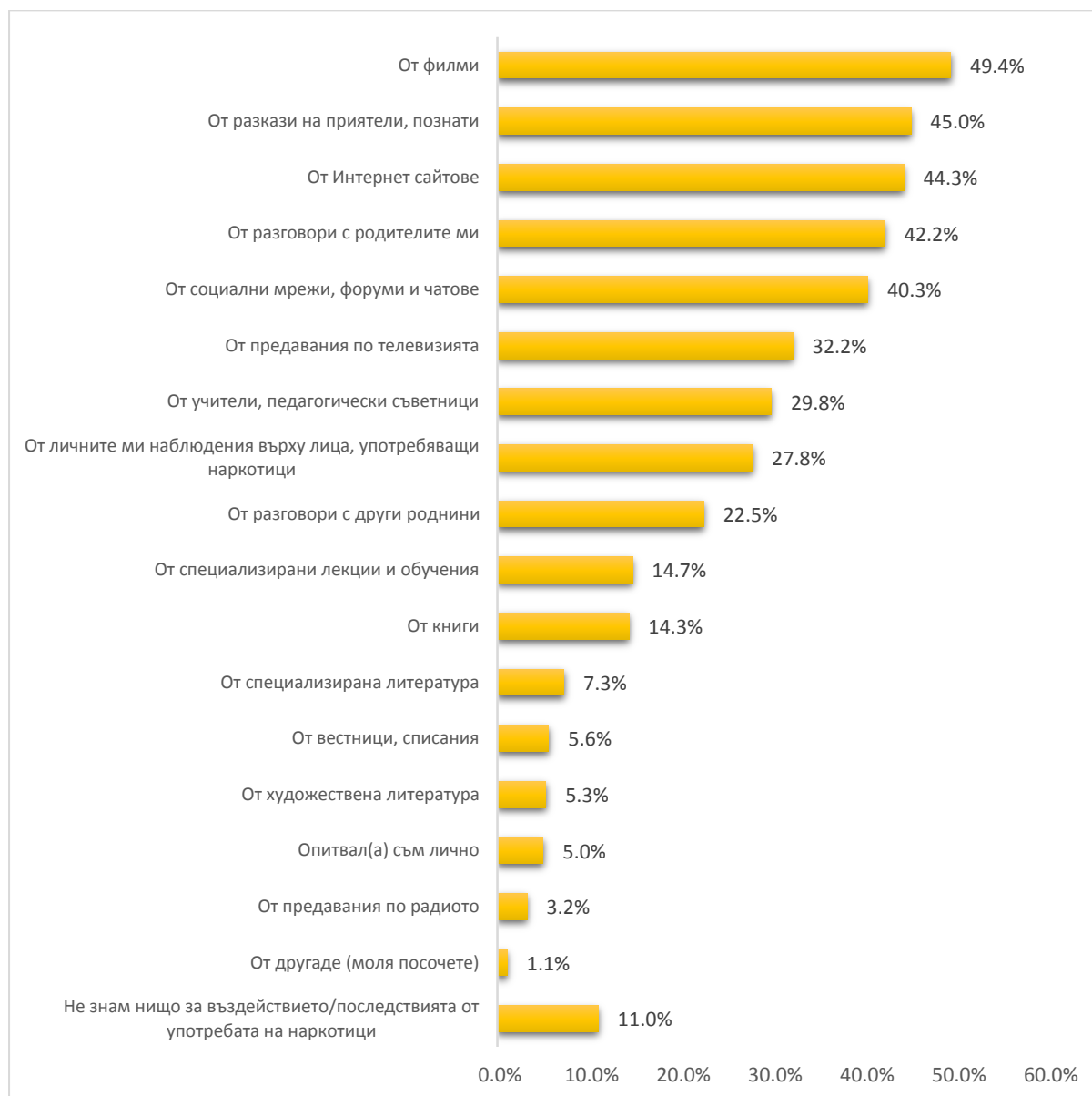

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Относително големи процентни дялове от гимназистите не могат да отговорят на този въпрос. Те са предимно ученици от 10-ти и 11-ти клас. Момчетата по-често са отговаряли, че не могат да преценят на това дали в училището им употребата на наркотични вещества е проблем. От друга страна, най-категорични в това твърдение са учениците в 9-ти клас. Деветокласниците много по-силно от останалите се обединяват и около твърденията, че употребата на забранени вещества е проблем за града им и страната като цяло.

Момчетата относително по-често смятат, че употребата на наркотици не е проблем за страната и града им, докато момчетата вземат превес сред смятащите, че не е проблем за училището им. Споделящите това мнение по-често са ученици, които са употребявали наркотични вещества, както и споделили, че са се напивали поне веднъж седмично през последната година.

Фигура 44. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Откъде предимно знаете за въздействието и последствията от употребата на наркотици?“ (Сред всички ученици)

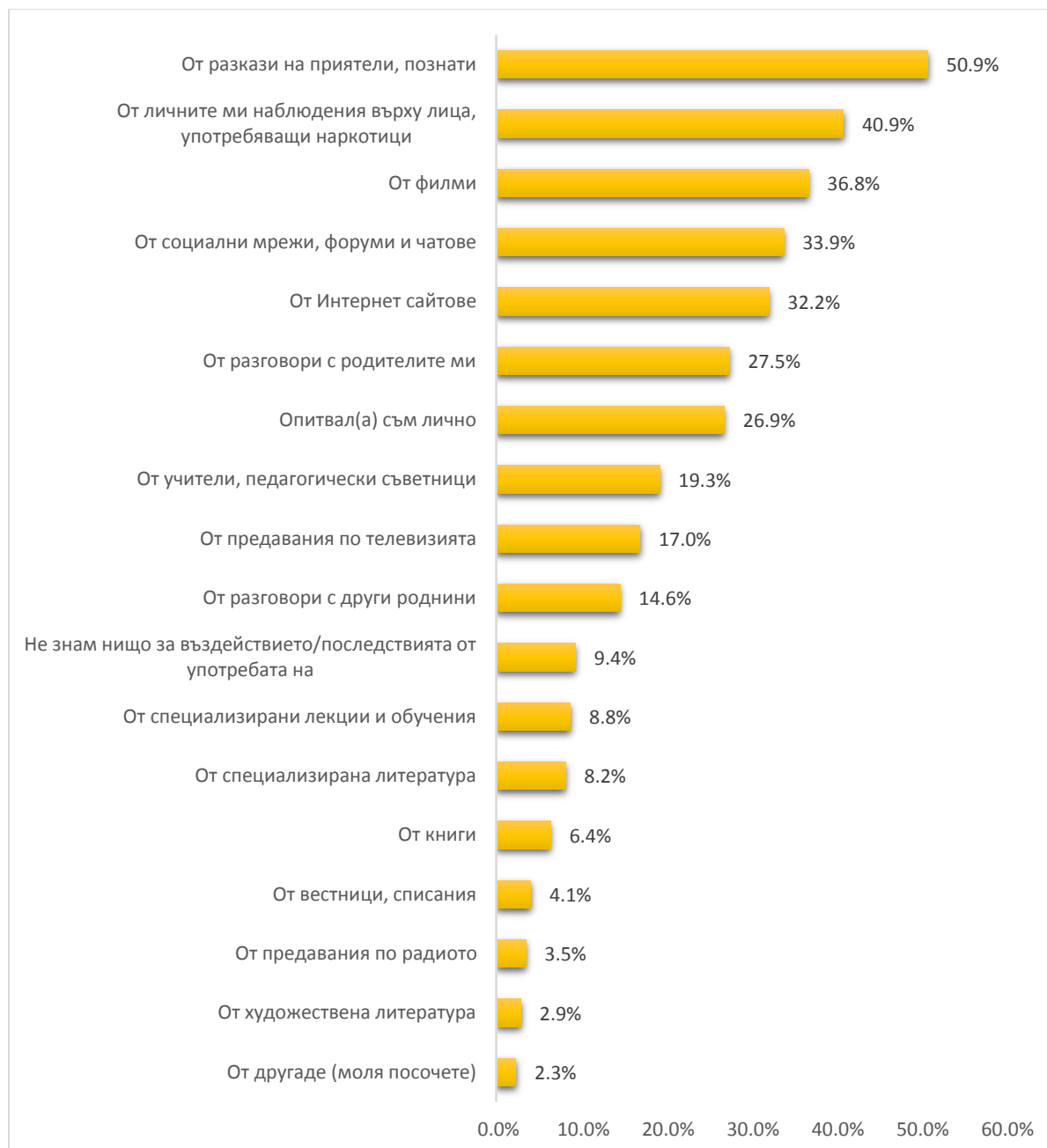
Основният източник на информация, който ползват гимназистите в Бургас, за да се информират по отношение на наркотичните вещества, са филми (49,4%). Следват разкази от приятели и познати (45,0%), интернет сайтове (44,3%), разговори с родители (42,2%) и от социални мрежи (40,3%). Относително по-слабо популярни са подходите за намиране на информация чрез учители (29,8%), от лични наблюдения (27,8%) и разговори с роднини (22,5%).

Макар филмите да са основен източник на информация за всички, момичетата значително по-често ги използват, за да се информират за въздействието и последиците от наркотичните вещества.

Статистическото разпределение по възраст показва, че с всеки следващ по-горен клас, учениците все по-често се обръщат за информация към своите връстници и спират да говорят по темата с родителите си. Повишава се и броят на младежите, които имат лични наблюдения върху лица, които употребяват забранени вещества. С увеличаване на възрастта се увеличава и броят ученици, които са опитвали лично наркотици. Разговорите с педагогически съветници/учители, също са типични за младежите в по-ниски класове.

Информационните източници, които използват учениците, които някога са употребявали поне един вид наркотик са сходни с тези, които използват и останалите ученици. Въпреки това се забелязва, че относително по-рядко разчитат на информацията от филми (36,8%) и много по-често се доверяват на свои познати (50,9%). Сред тях е много по-висок и делът на такива, които имат лични наблюдения върху лица, които употребяват забранени вещества (40,9%). Близко 34% се информират от социални мрежи, а 32,2% от интернет сайтове. Употребилите наркотични вещества, които разговарят с родителите си по темите, свързани с въздействието и последствията от употребата, са 27,5%, а 26,9% са споделили, че разчитат на собствения си опит.

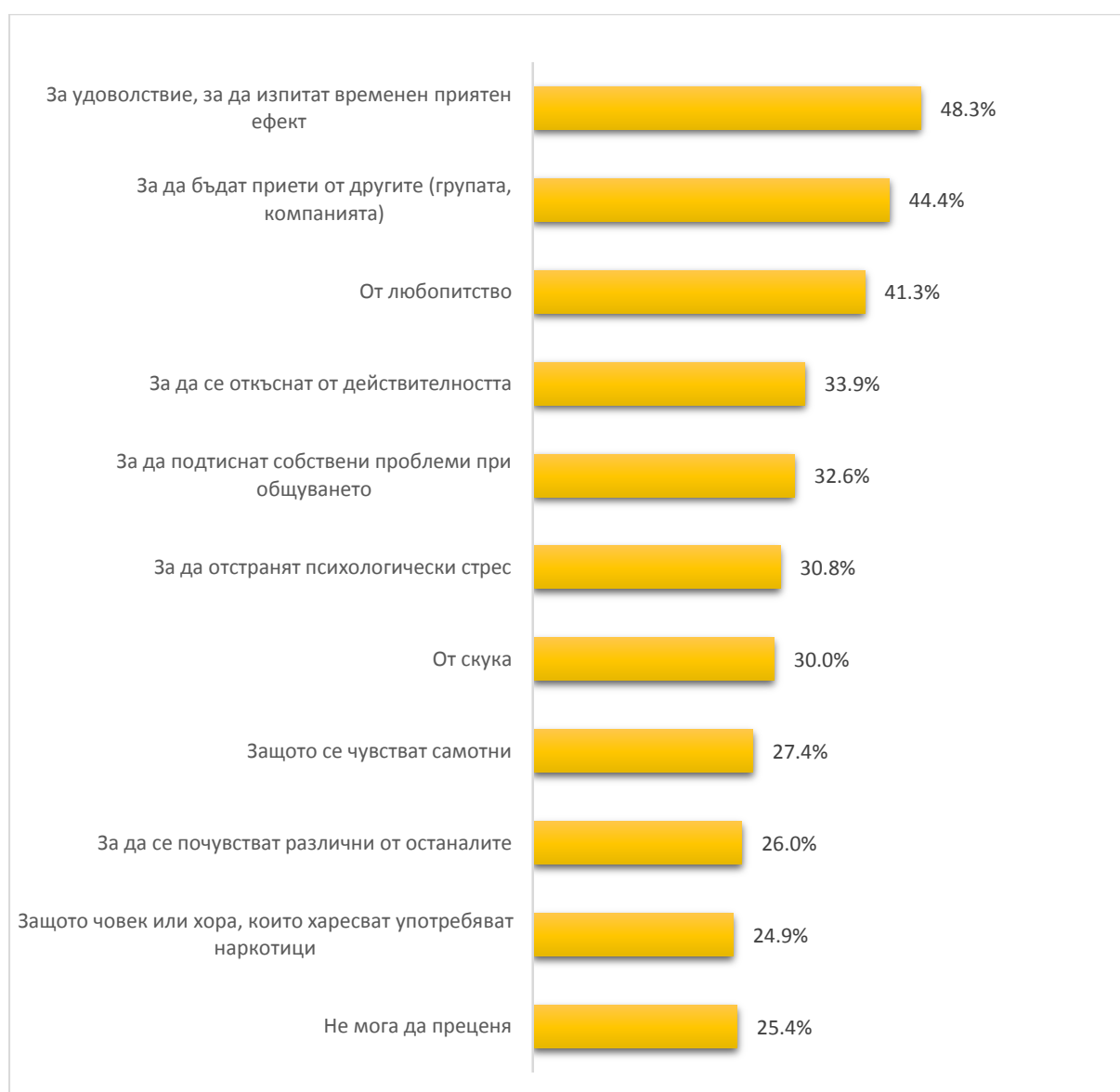
Фигура 45. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Откъде предимно знаете за въздействието и последствията от употребата на наркотици?“ (Сред употребяващите наркотични вещества)

Според учениците основните причини за употребата на наркотични вещества е удоволствието от временния приятен ефект (48,3%) и с цел включване в определена приятелска компания (44,4%). Учениците често смятат и любопитството за основен фактор за употребата на забранени наркотични вещества (41,3%). С дялове от малко над 30% се обособяват смятащите, че причините за употреба са свързани с проблеми

като: нужда за откъсване от действителността (33,9%), подтискане на проблеми при общуването (32,6%) и психологически стрес (30,8%). Според 30% причината е скука, а 27,4% смятат, че употребяващите наркотици са самотни. Последните две причини, които учениците класират в първите десет първоизточника на употребата са: за да се почувстват различни от останалите (26%) и защото човек или хора, които харесват употребяват.

Фигура 46. Десет най-често посочвани отговори на въпрос „Според Вас, каква е причината връстниците Ви да употребяват наркотици“. Резултатът е получен на базата на възможност за посочване на повече от един отговор.

Учениците класират относително сходно причините, поради които се употребяват наркотици, въпреки това се забелязва, че определени мнения са по-типични за определена възрастова група. Тезата, че младежите започват да употребяват наркотични вещества, тъй като преживяват психологически стрес, самотни са, искат да се откъснат от действителността и потискат собствени проблеми при общуването, се подкрепя най-силно от учениците в 11-ти клас.

С всеки по-горен клас все по-силно се отличават мненията, че причината е поради лесния достъп до веществата, от любопитство и от скука. Сред най-малките ученици, от 8-ми и 9-ти клас, е по-силно застъпена тезата, че причината се крие в това, че човек или хора, които харесват употребяват наркотици, искат да бъдат приети в компания и поради принуда.

Фигура 47. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Какво е отношението Ви към следните твърдения“, подредени по степен на изразена подкрепа. (1)

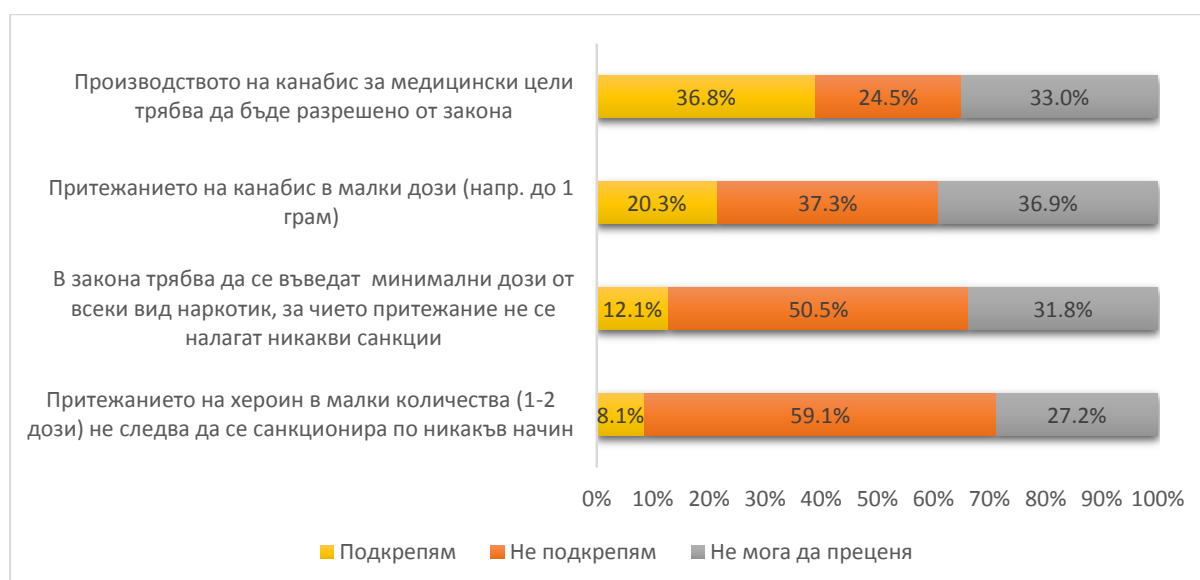

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Макар относително малко учениците да смятат, че злоупотребата с наркотици е признак на болест и не следва да бъде наказвана (18,9%), повече се обединяват около твърдението, че трябва да бъде наказвана с административна глоба (59,4%), отколкото със затвор (43,3%). Учениците в 9-ти клас и момчетата значително по-силно подкрепят наказанията да бъдат максимално строги и да водят до затвор. Анкетираните в 8-ми клас, от своя страна, по-често от останалите са отговаряли, че не могат да преценят.

Присъствалите на купони, на които се вземат наркотици и призналите, че биха взели наркотик, ако приятел им предложи, са относително по-склонни и да не подкрепят всяка от изброените санкции за употребяващите наркотични вещества. Младежите, които са консумирали поне веднъж голям брой алкохолни питиета през последния месец – много по-силно от останалите подкрепят тезата, че употребата на наркотични вещества е болест и не следва да бъде наказвана. Употребявалите наркотични вещества, също в значително по-силна степен смятат, че употребата на наркотици е болест.

Фигура 48. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Какво е отношението Ви към следните твърдения“, подредени по степен на изразена подкрепа. (2)

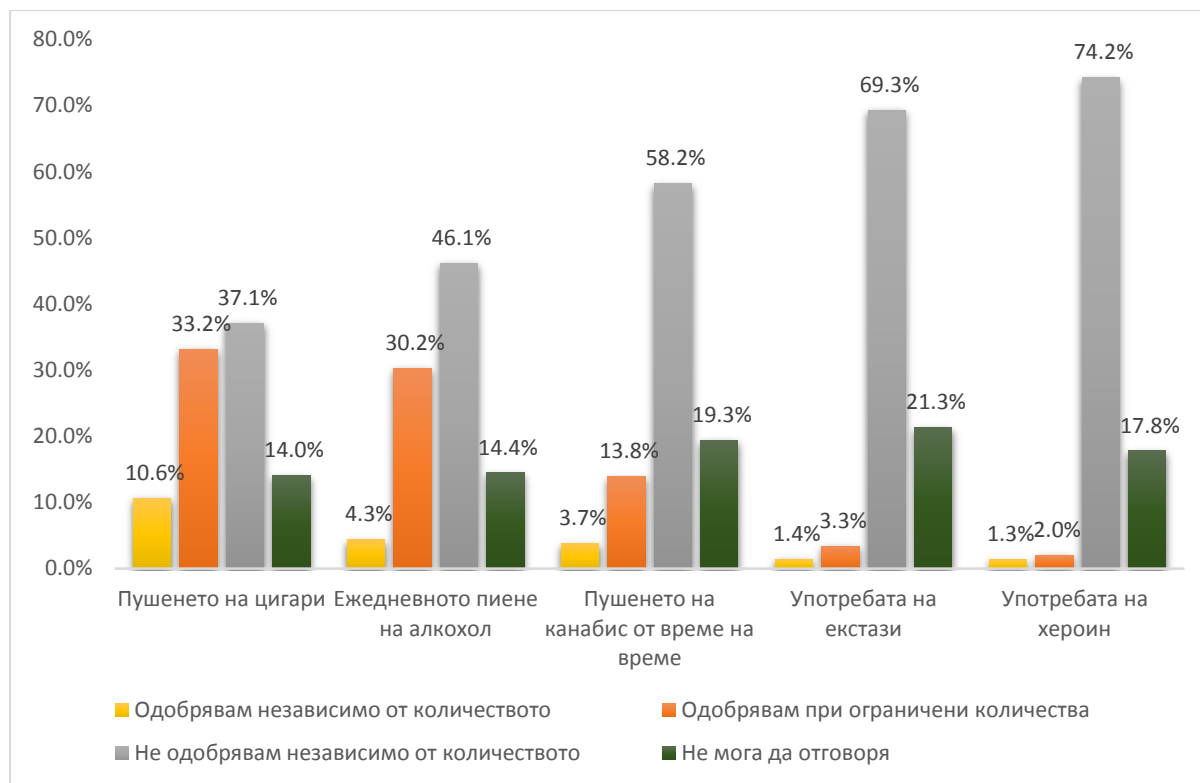
*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

36,8 от гимназистите в Бургас подкрепят тезата, че производството на канабис за медицински цели трябва да бъде разрешено от закона. Учениците в 11-ти и 12-ти клас са най-категорични, че това трябва да се случи. Узаконяването на притежанието на канабис в малки дози (20,3%) се одобрява предимно от ученици в последните класове. Забелязва се, че макар и с малка статистическа разлика, момчетата по-силно подкрепят изброените.

Въвеждането на закон за минимални дози от всеки наркотик се подкрепя от 12,1%. Дванадесетокласниците най-силно са подкрепили тази идея. Най-негативно е приета възможността за въвеждане на закон за притежанието на малки количества хероин.

Малко над 8% подкрепят такова нововъведение, като това отново са предимно ученици в 12-ти клас. Употребяващите наркотични вещества и по отношение на тези твърдения показват по-силно одобрение в сравнение с останалите.

Фигура 49. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Какво е отношението Ви към:“ (Сред всички ученици)

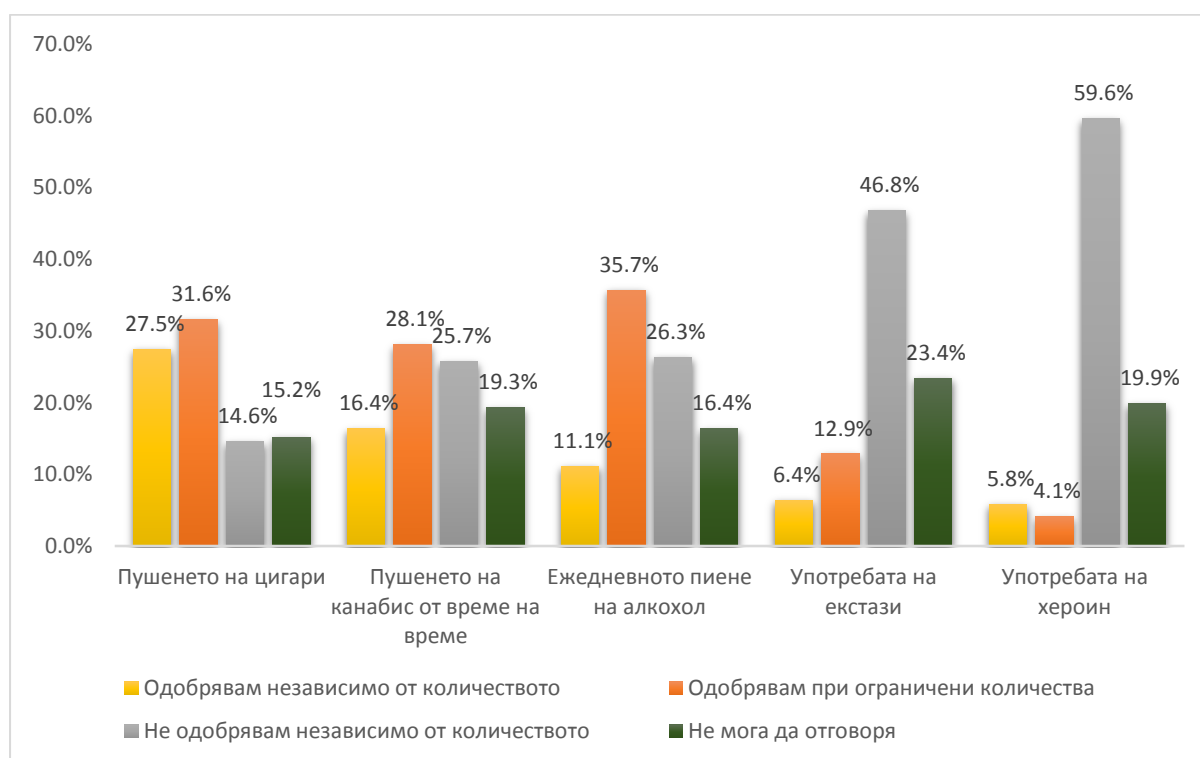
*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Близо 11% от гимназистите в град Бургас одобряват пушенето на цигари, без значение в какви количества. 4,3% одобряват ежедневната консумация на алкохол, а 3,7% пушенето на канабис от време на време. Значително по-критични са мненията към неконтролираната употреба на екстази (1,4%) и хероин (1,3%). Около една трета от подрастващите одобряват пушенето на цигари в определени количества, а 30,2% консумацията на алкохол при определени ограничения. Момчетата са по-склонни да приемат безконтролния прием на цигари, хероин и екстази. Неконтролираното пушене на канабис и консумацията на алкохол се одобряват по-често от момчетата. Учениците в 8-ми клас най-често не могат да отговорят на тези въпроси. Анкетираните в 11 и 12 клас, от друга страна, най-често са на мнение, че няма нужда от ограничения в количествата, с които се приемат веществата. Най-голяма разлика в мненията се

наблюдава по отношение на пушенето на цигари, където в 12-ти клас одобрението на пушенето без ограничения е приблизително два пъти по-силно в сравнение с другите класове.

Статистическото разпределение показва, че учениците, които пият алкохол и пушат цигари в по-голяма степен одобряват употребата на психоактивни вещества.

Фигура 50. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Какво е отношението Ви към:“ (Сред употребяващите наркотични вещества)

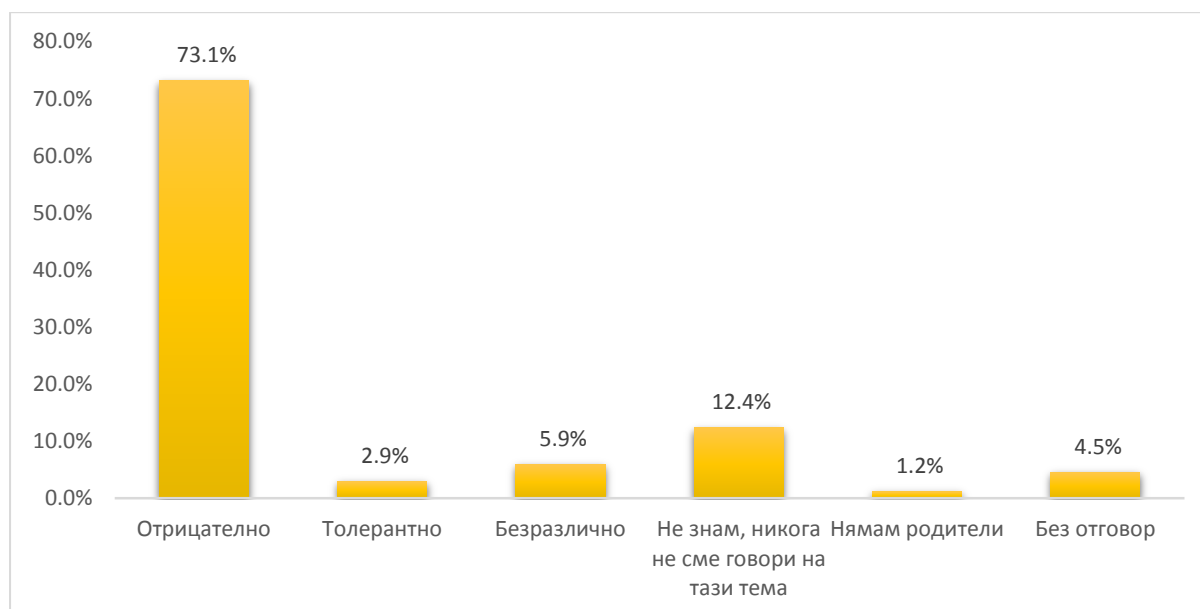
*Разликата до 100% включва неответорилите на въпроса

Употребяващите наркотични вещества одобряват в много по-висока степен безконтролната употреба на всяко едно от изброените вещества. Одобрението към пушенето на цигари в неограничени количества е приблизително три пъти по-високо (10,6% сред всички ученици срещу 27,5% сред употребяващите наркотични вещества). Сходни са данните и по отношение на употребата на канабис (3,7% сред всички ученици срещу 16,4% сред употребяващите наркотични вещества). Одобрението към безконтролната консумация на алкохол достига до 11,1% сред употребяващите наркотични вещества, докато сред всички ученици тя е 3,7%. Ръстът е най-голям по отношение на употребата на екстази и хероин. Делът на одобряващи безконтролната

им употреба нараства в пъти сред употребявалите наркотични вещества. Въпреки това процентните им дялове са по-ниски от получените за другите изброени вещества – съответно 6,4% и 5,8%.

Учениците, които са употребявали наркотични вещества в по-голяма степен одобряват и консумацията на вещества в ограничени количества. 35,7% одобряват ежедневната консумация на алкохол, ако е ограничена, а 31,6% одобряват пушенето на цигари. Значително по-силна подкрепа печели и пушенето на канабис от време на време. Ако при всички ученици делът на одобряващите ограничена консумация на канабис е 13,8%, то сред употребявалите наркотични вещества тя достига до 28,1%.

Фигура 51. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Какво е отношението на родителите Ви към лицата, употребяващи наркотици?“

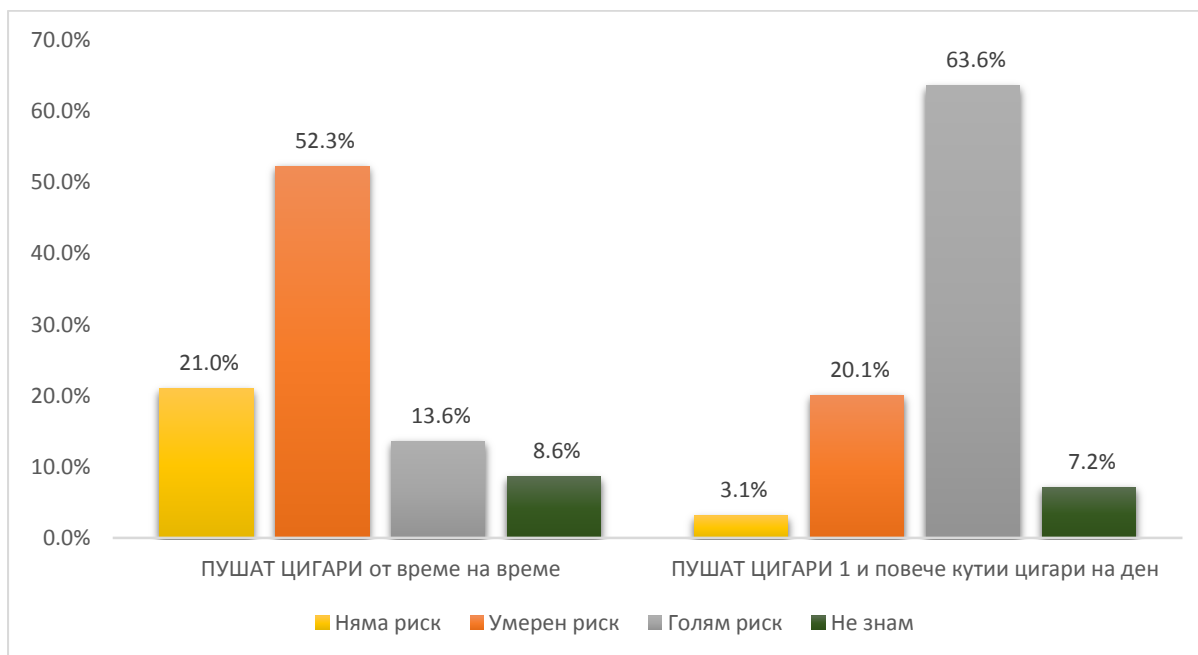

В голямата си част учениците смятат, че родителите им имат отрицателно отношение към лицата, употребяващи наркотични вещества (73,1%). Близко 6% са на мнение, че семейството им е безразлично по отношение на темата. Най-нисък е делът (2,9%) на учениците, които смятат, че родителите им са толерантни към употребяващите наркотични вещества. Такова мнение имат по-често момчетата и учениците в 11-ти клас.

Рискове за здравето от употребата на цигари, алкохол и наркотични вещества

В следващата част от анализа ще бъде разгледано до каква степен учениците в гимназиален етап смятат, че употребата на психоактивни вещества води до риск за здравето. Според изследваните данни като най-безопасна се приема редовната употреба на наргиле, следвана от тази на алкохол. Алкохолът се счита за най-безопасен при умерена консумация сред изброените. Като цяло учениците осъзнават вредата от употребата на наркотици.

Фигура 52. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/1 и повече кутии цигари на ден?“

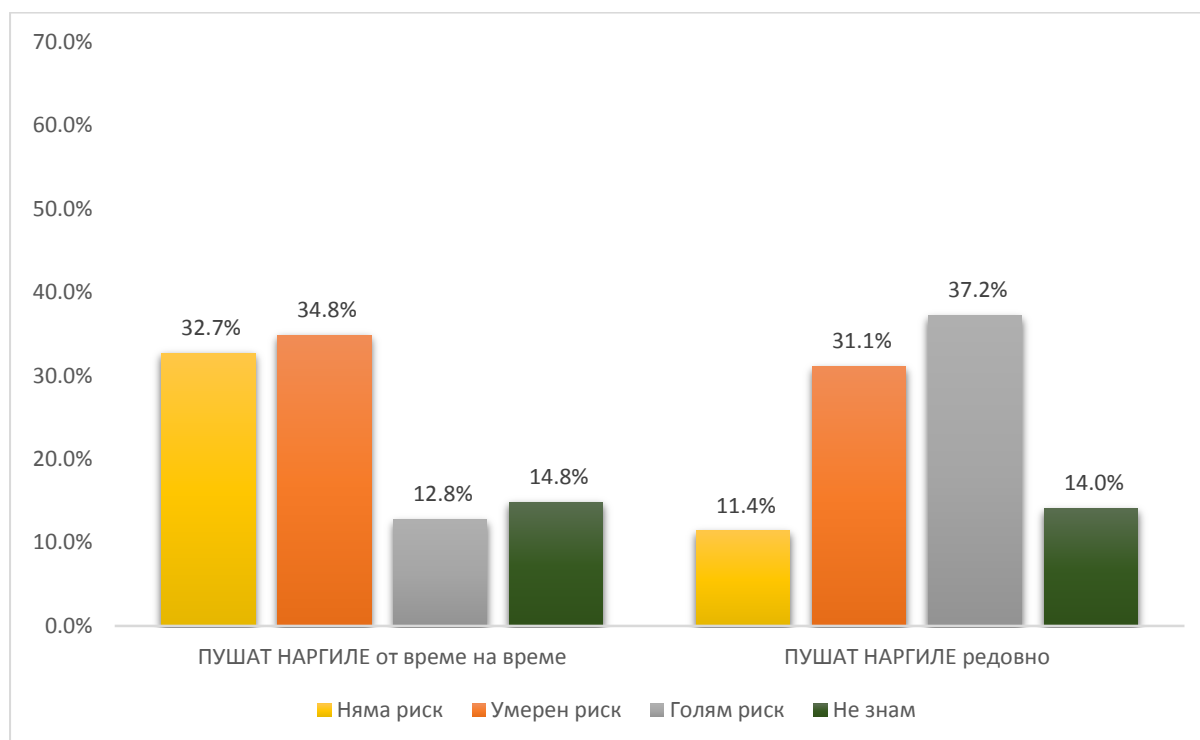

*Разликата до 100% е за сметка на неотговорилите на въпроса

Най-често споделяното мнение е, че пушенето на повече от една кутия дневно води до голям риск за здравето (63,6%). Въпреки това около 50% посочват, че намалената консумация би довела до умерен риск. Приблизително всеки пети ученик смята, че пушенето на цигари от време на време не вреди на здравето. Малко над 3% са посочили, че според тях пушенето на 1 или повече кутии на ден не води до никакъв риск.

Момчетата и учениците в 11-ти клас най-често вярват, че броят цигари не вреди на здравето, докато момичетата и учениците в 10-ти клас по-често от останалите защитават тезата, че дори умерената консумация води до сериозни рискове. Въпреки това най-честите защитници на това, че пушенето на цигари от време на време няма риск, са момичетата. Учениците в 11-ти клас, също по-често са подкрепяли това твърдение.

Фигура 53. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/редовно наргиле?“

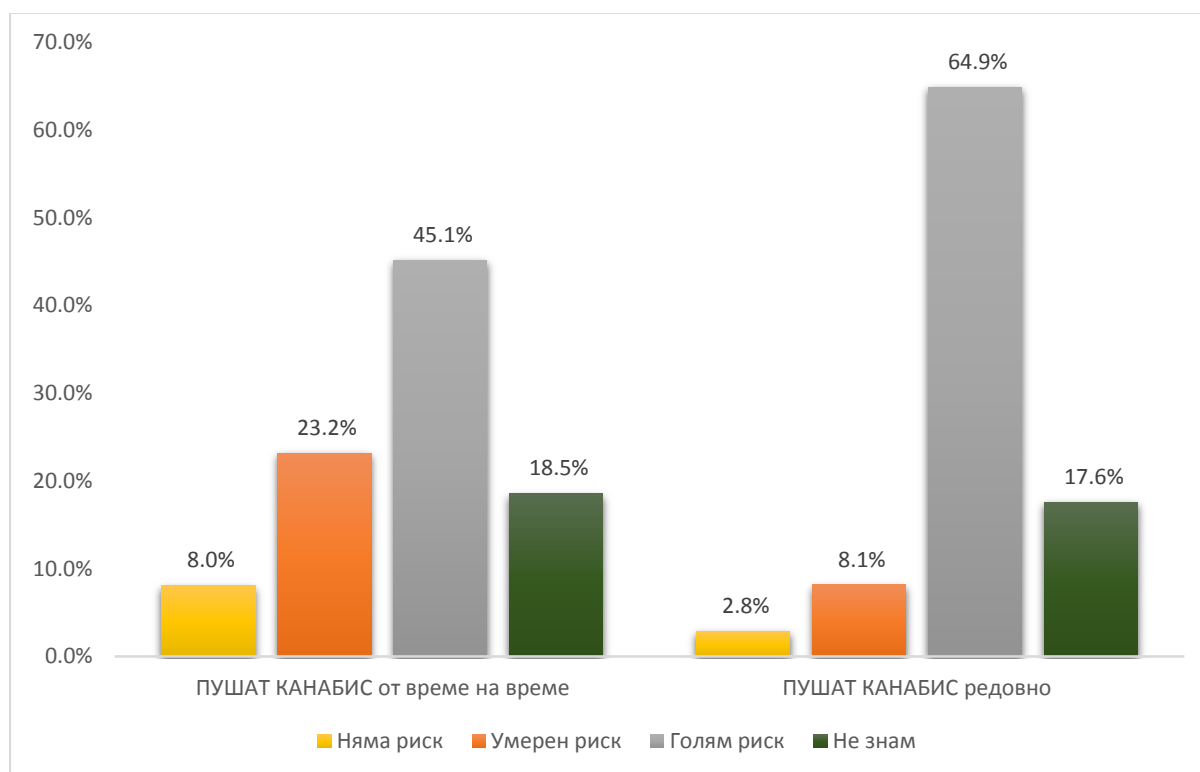

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Опасността от пушенето на наргиле е най-подценявана сред гимназистите в Бургас. Делът на ученици, които смятат, че редовното пушене на наргиле води до голям риск за здравето е 37,2%. Малко над 31% смятат, че подобна консумация би довела до умерен риск. Въпреки това едва 11,4% смятат, че редовното пушене на наргиле не крие никакъв риск. Делът на ученици, които смятат, че пушенето на наргиле от време на време е напълно безвредно е 32,7%. Тези, които допускат, че рискът от такава консумация е умерен, са близо 35%.

Момичетата по-силно вярват, че пушенето на наргиле от време на време не вреди на здравето. Те относително по-силно защитават и тезата, че редовната му употреба води до умерен риск или не води до такъв. Това мнение се защитава по-често от ученици, които са в по-горни класове.

Фигура 54. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/редовно канабис?“

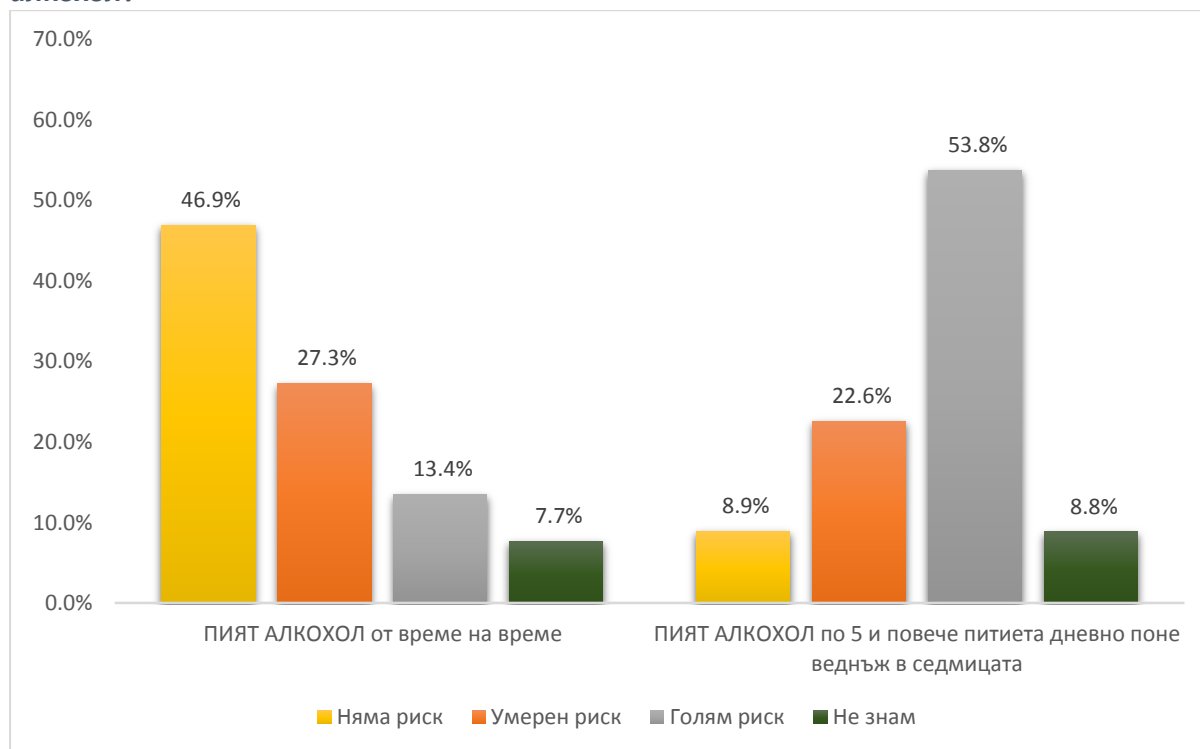

*Разликата до 100% е за сметка на неотговорилите на въпроса

Канабисът се счита за най-безвреден сред изследваните наркотични вещества (канабис, хероин, екстази и кокаин). Въпреки това едва 8% от анкетираните вярват, че редовната му консумация не крие никакви рискове. Малко над 23% смятат, че ограничената консумация на канабис води до умерен риск, а 45,1%, че води до голям риск. Близко 65% са категорични, че редовната консумация би довела до голям риск за здравето на употребяващия.

Момчетата и учениците в 12-ти клас по-често допускат, че редовната употреба не крие рискове. Най-критични към рисковете от редовната употреба са били анкетираните от 9-ти и 11-ти клас. Въпреки това сред учещите в 11-ти клас е по-висок и делът на тези, които считат, че употребата от време на време не крие никакви рискове.

Фигура 55. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/редовно алкохол?“

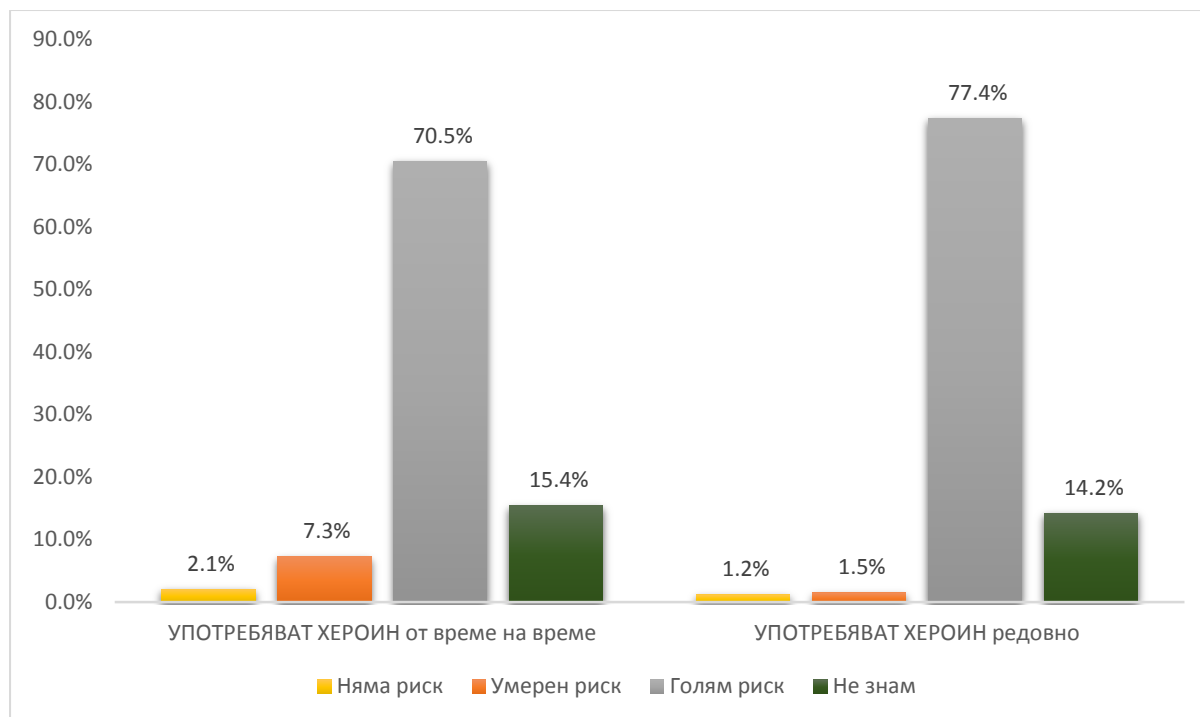

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Приблизително всеки втори ученик вярва, че консумацията на алкохол от време на време не вреди на здравето. Малко над 27% смятат, че крие умерен риск, а 13,4% голям риск. Все пак повечето младежи смятат, че ако се приемат по 5 и повече пъти дневно ще има голям риск за здравето. Според 22,6% редовната консумация на алкохол води до умерен риск, а 8,9% са на мнение, че не крие никакъв риск.

Спорадичната употреба на алкохол по-често се смята за безопасна от момичета и ученици в 9-ти клас, докато за редовната употреба такова мнение се споделя от повече момчета и ученици от горните класове.

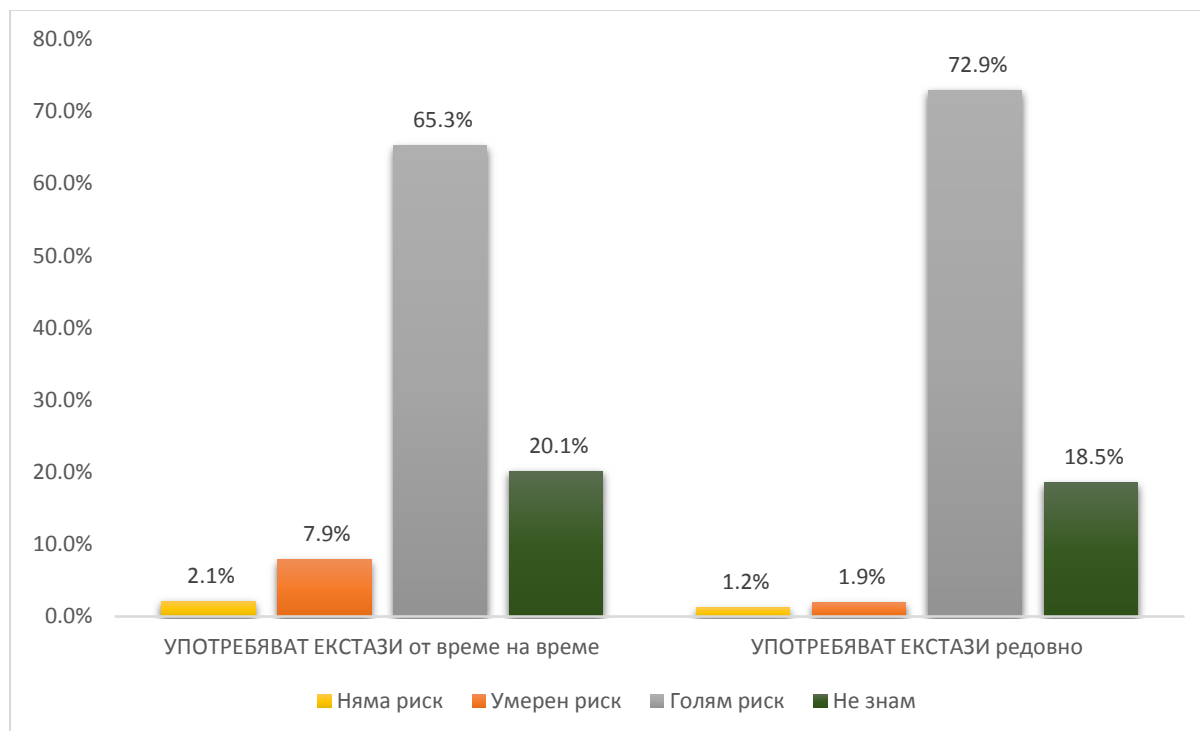
Фигура 56. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/редовно хероин?“

*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

Хероинът се приема за един от най-опасните сред изследваните наркотици. Общият дял на ученици, които смятат, че редовната му употреба крие умерен или никакъв риск е 2,7%. Въпреки това се забелязва относително висок дял на младежи, които допускат, че спорадичната му употреба крие по-скоро умерен риск (7,3%). Момичетата и учениците от 8-ми и 9-ти клас по-често са споделяли такова мнение. Сред осмокласниците е и най-висок делът на тези, които смятат, че не крие никакъв риск. Учениците, които най-често не са успявали да отговорят на този въпрос са от 8-ми и 12-ти клас.

Фигура 57. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/редовно екстази?“

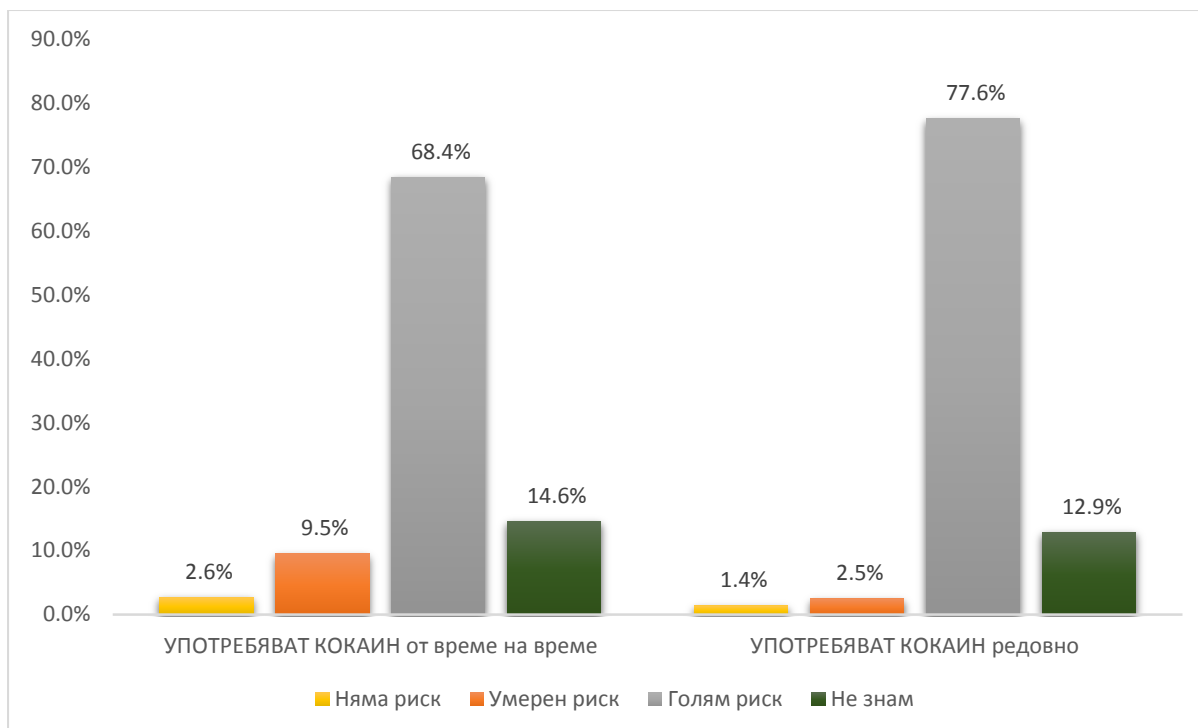

*Разликата до 100% включва неответорилите на въпроса

Екстази е един от наркотиците, чиято опасност учениците най-често не могат да определят. Малко над 20% не могат да отговорят доколко вреди спорадичната употреба, а 18,5% се колебаят каква е вредата от редовната му употреба. Според изследваните данни момичетата по-често подценяват употребата на наркотика от време на време, докато момчетата по-често смятат, че редовната му употреба не крие сериозни рискове.

Делът на учениците, които са на мнение, че ако се приема екстази от време на време това би имало умерен риск за здравето е 7,9%. Малко над 2% считат, че такава употреба не носи никакъв риск. Такова мнение са споделили предимно ученици от 8-ми и 10-ти клас. Опасността от редовна употреба на екстази, също е най-подценявана от учениците в 10-ти клас, като общият дял анкетираните, които са на това мнение е 3,1%.

Фигура 58. Процентно разпределение на отговорите по въпрос „Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които употребяват от време на време/редовно кокаин?“

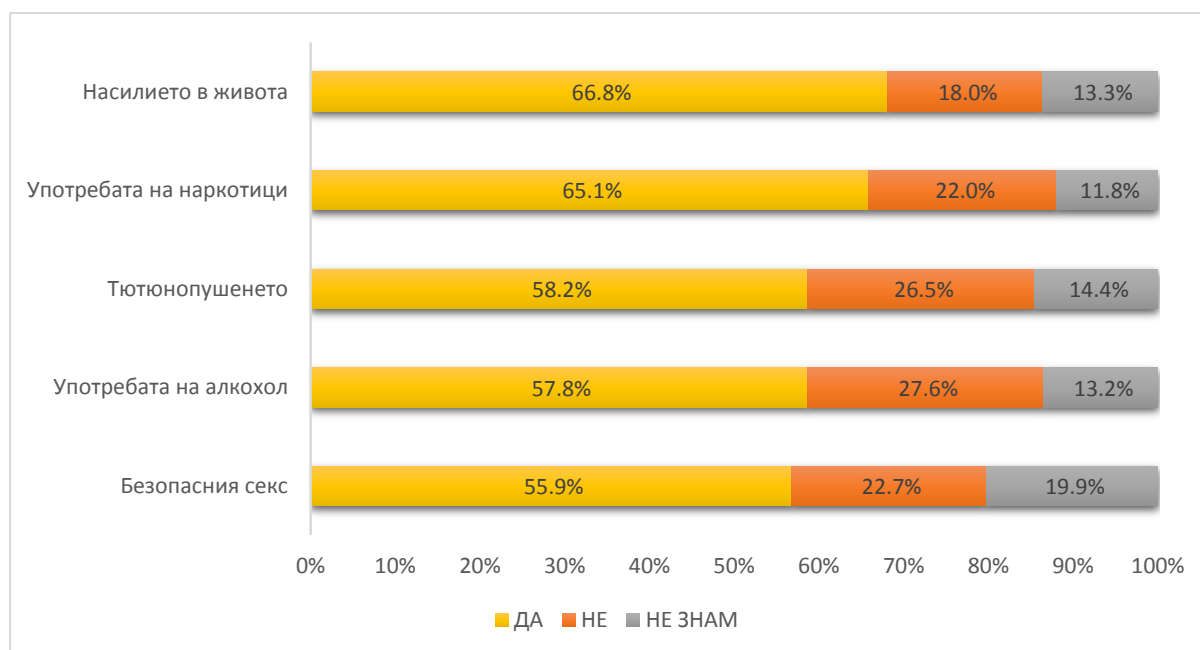
*Разликата до 100% включва неотговорилите на въпроса

9,5% от учениците са на мнение, че спорадичната употреба на кокаин води до умерен риск за здравето, а 2,6% смятат, че не носи никакви рискове. Общият дял на учениците, според които редовната употреба носи умерен или никакъв риск е 3,9%. Момчетата и учениците от 10-ти и 12-ти клас по-често смятат, че редовната употреба на наркотика не крие рискове. Сред дванадесетокласниците приблизително два пъти по-често се допуска, че употребата на кокаин от време на време не би имала риск за здравето.

Въпроси свързани с училището и обкръжението

В най-голяма степен учениците в гимназиален етап биха искали в училище да се разговаря открито за въпроси, свързани с насилие, употреба на наркотици и алкохол, безопасния секс и тютюнопушенето.

Фигура 59. Процентно разпределение на отговорите на въпрос „Смятате ли, че в училище трябва да се разговаря открито по въпроси, свързани с:“

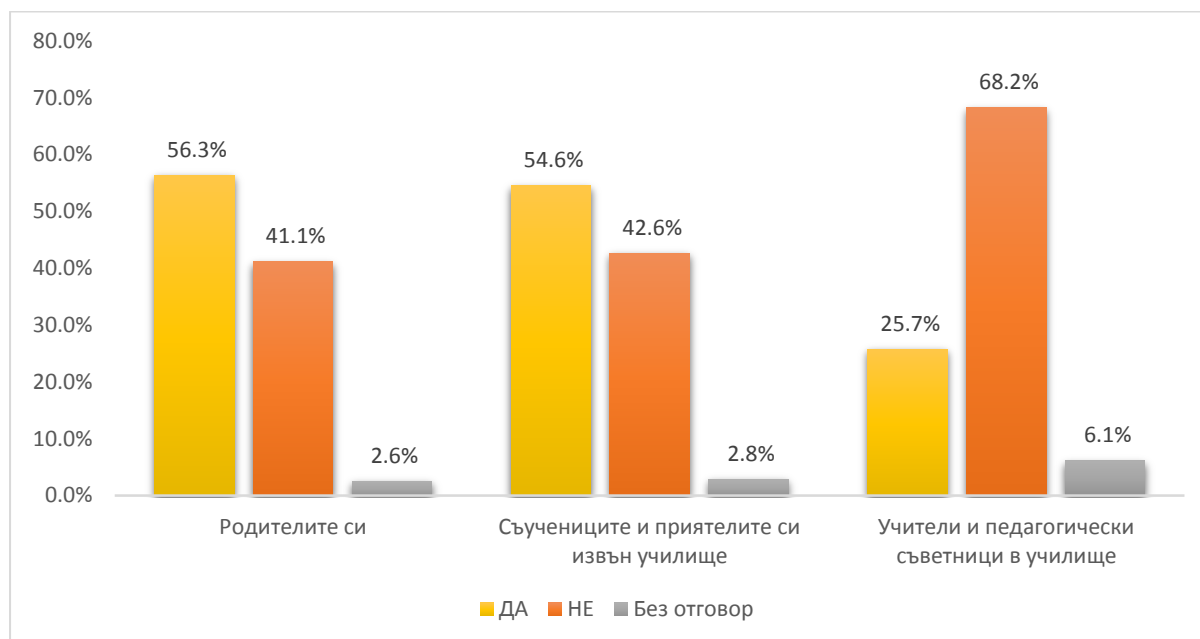
*Разликата до 100% включва неответорилите на въпроса

Темите, които привличат най-силно вниманието на учениците са за насилието в живота (66,8%) и употребата на наркотици (65,1%). Въпреки това се заявява относително висок интерес и към тютюнопушенето, употребата на алкохол и безопасния секс. Момичетата значително по-често смятат, че изброените теми трябва да бъдат обсъждани. Според данните учениците от 11-ти клас са най-категорични, че всяка от изброените теми трябва да бъде обсъждана в училище.

Учениците, които са употребявали поне веднъж наркотично вещество проявяват много силен интерес към темата, свързана с насилието в живота. Приблизително 80% от употребяващите смятат, че това е тема, която трябва да бъде дискутирана в училище.

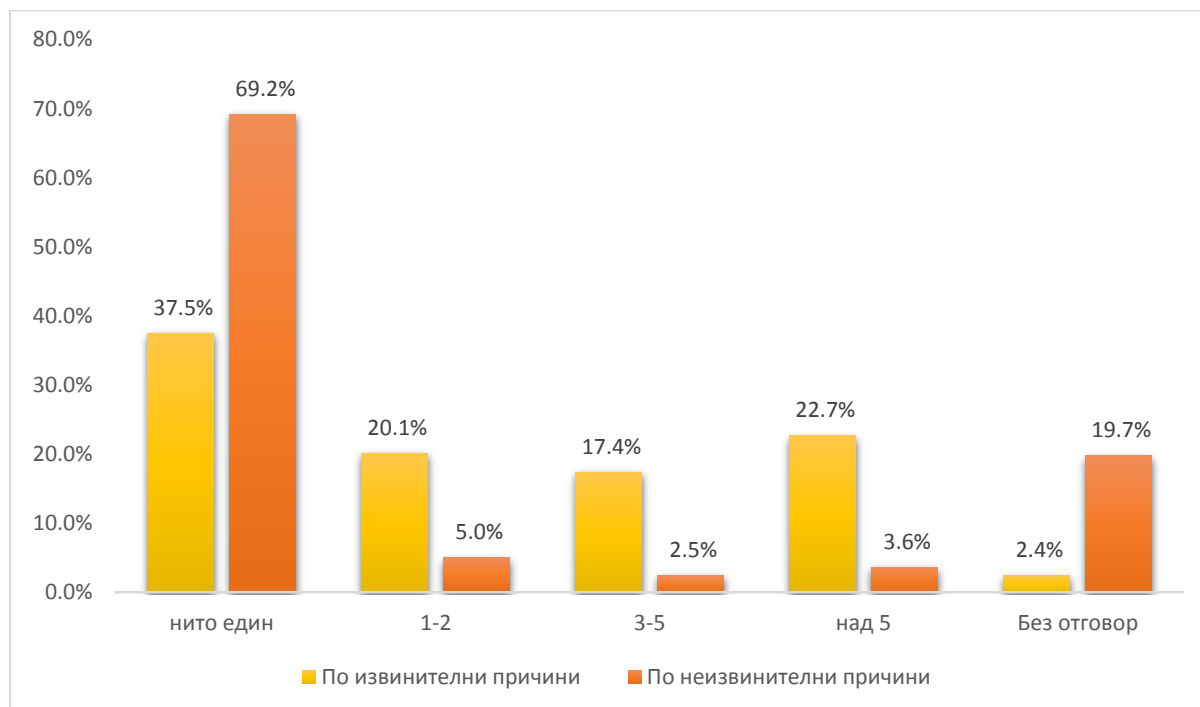
Следващата тема, която опитвалите наркотици най-често посочват е безопасния секс. Младежите, които са пили през 4 до 9 дни през последния месец, също имат най-голям интерес към тези две теми. И за двете групи следващата поред тема, която трябва да бъде обсъждана в училище е за употребата на наркотични вещества. Сред употребявалите райски газ през последните 30 дни се наблюдават сходни тенденции.

Фигура 60. Процентно разпределение по въпроса „Разговаряте ли по въпросите за употребата на наркотици с: “

Учениците, които обсъждат въпросите, свързани с употребата на наркотични вещества с учители (25,7%) са приблизително два пъти по-малко от тези, които говорят с родители (56,3%) и приятели (54,6%). Момичетата значително по-често обсъждат темата както с родителите си, така и с приятели и специалистите, работещи в училищните институции. Забелязва се, че до 10-ти клас младежите разговарят по-често със своите родители, докато в последните класове темата се обсъжда по-често с приятели и съученици. Според получените данни учениците, които са употребявали някога наркотик по-често говорят за употребата със своите съученици, въпреки това около 60% споделят, че говорят за това с родителите си. По-различни тенденции се наблюдават по отношение на употребявалите марихуана през последните 24 часа, където делът на младежите, които коментират употребата на наркотични вещества с родителите си е значително по-нисък – около 45%.

Фигура 61. Процентно разпределение на отговорилите на въпрос „Колко учебни дни сте пропуснали през последните 30 дни“

Малко над 11% от учениците са отсъствали от училище по неизвинителни причини през последния месец, като 5% са отсъствали между 1 и 2 дни, 2,5% между 3 и 5 дни, а 3,6% над 5 дни. Отсъствалите по извинителни причина са общо 60,2%. За 20,1% това се е случвало в рамките на 1-2 дни. 17,4% са отсъствали с извинителна причина между 3 и 5 дни, а 22,7% над 5 дни. Отсъствието по неизвинителни причини е по-типично за момчетата и учениците от 12-ти клас, като дванадесетокласниците отсъстват по-често и по извинителни причини. Младежите употребявали наркотични вещества отсъстват от учебните занятия по-често, но с много малка статистическа разлика. От друга страна, консумираните алкохол през последния месец отсъстват много повече от останалите, като посочват по-често, че това се е случвало по извинителни причини.

Забелязва се висок дял на учениците, които не са дали отговор за това дали са отсъствали по неизвинителни причини през последните 30 дни (19,7%). Според получените данни това най-често са момичета и ученици от 8-ми и 9-ти клас.

Обобщение

- ⇒ Основните теми, които учениците искат да коментират в училище, са свързани с насилието в живота (66,8%) и употребата на наркотични вещества (65,1%). Към момента подрастващите коментират употребата на наркотици и въздействието им предимно със своите родители (56,3%) и съученици (54,6%).
- ⇒ Дяловете на ученици, които са отсъствали по извинителни и неизвинителни причини от учебните часове през последния месец, са както следва – 60,2% и 11,1%.
- ⇒ Близко 95% от учениците в Бургас посочват, че никога не са употребявали без лекарско предписание включените в изследването медикаменти. Делът на учениците, които са смесвали някога медикаменти с алкохол е 8,7%, като 2,5% са го правили преди повече от година.
- ⇒ Малко над 53% от учениците в Бургас са употребявали някога продукти за пушене (цигари, електронни цигари, устройства за пушене, нагриване на тютюн или наргиле). През последната година са се употребявали по-често електронни цигари (64,4%), следвани от цигари (59,5%), наргиле (51,3%) и устройства за нагриване на тютюн (44,4%).
- ⇒ През последната година 23,4% от учениците в Бургас са употребявали райски газ, а 11,3% никотинови торбички.
- ⇒ 71,6% от учениците са употребявали някога в живота си алкохол. Първата употреба най-често се случва, когато младежите са на възраст от 13 до 14 години. 56,3% е делът на учениците, които са консумирали поне едно питие през последния месец. Общият дял на учениците, които са пили през повече от 10 дни месечно е 6,6%. 19% са консумирали повече от 6 питиета през последните 30 дни, а 55,1% признават, че са се напивали през последната година.
- ⇒ Малко над 4% от учениците признават, че ще опитат наркотик, ако техен приятел им предложи да го направят. Общо 24,4% споделят, че такъв им е бил предлаган през последната година.
- ⇒ Делът на учениците, които са употребявали някакъв вид наркотично вещество поне веднъж е 16,8%. Младежите най-често употребяват марихуана (65,5% от

употребявалите наркотици). Близко 40% признават, че поне веднъж са опитвали комбинация на канабис с алкохол.

- ⇒ Над 60% от младежите смятат, че наркотиците са проблем за страната, града им и училището им.
- ⇒ 21,3% от учениците прекарват повече от 6 часа играейки игри, използвайки електронни устройства, през почивните дни. Малко над 11% прекарват същото време в игра, но през училищните дни.
- ⇒ През последните 12 месеца учениците най-често са участвали в лотарийни игри (билети) и игри с игрални автомати. Участието най-често е било затворено в рамките на няколко пъти или по-рядко.